

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΘΑΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

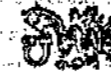
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΙΜΗΝΙΑΝ

ΥΠΟ

Α. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, Γ. ΚΑΡΑΜΗΤΣΑ, & ΜΑΓΓΙΝΑ.

ΤΟΜΟΣ ΙΒ΄

ΤΕΥΧΟΣ Ε΄

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Σ. ΡΑΖΗ.

—000—

1874.

ΔΡΑΚΟΜΕΙΟΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

(Δευτέρα εξαμηνία από τῆς 1 Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 22 Ἰουλίου 1874).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐν τῇ Κλινικῇ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Θεοδώρου
Ἀρεντούλη παρατηρηθέντων,
ὑπὸ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΔΙΚΑΙΟΥ.

Ἀρχόμεθα τῆς ἐκθέσεως, επικυλούμενοι εὐμενῆ τὴν κρίσιν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ· γράφομεν δ' αὐτὴν, διότι θεωροῦμεν ὡς καθῆκον ἀπαραίτητον ἡμῶν αὐτῶν, ὡς καὶ πάντων τῶν ἐν Νοσοκομείοις ἐργαζομένων, τὸ δημοσιεύειν αἱ τὰ ἐν Νοσοκομείοις παρατηρούμενα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐπιστημόνων ἰατρῶν, οὐχὶ τοσούτον ἐπὶ τῷ σκοπῷ δῆθεν τοῦ πλουτίσαι τὴν θεραπευτικὴν διὰ νέων ἀγωγῶν, ὅσον καὶ κυρίως ἐπὶ τῷ τοῦ συλλέξαι καὶ προσαποταμιῦσαι, ἔστι καὶ ἐλάχιστα καὶ ἀσήμαντα τετράδια διὰ τὸ μέλλον οἰκοδόμημα τῆς ἐν Ἑλλάδι ἰατρικῆς ἂν οὐχὶ ἄλλο, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐκθέσεων τούτων κερδαίνομεν τὸ μέγα καλὸν τοῦ ἐξευρίσκειν ἐκάστοτε, καὶ ἀναγράφειν ἐν ταῖς δέλτοις τῆς ἰατρικῆς τὸν ἐκάστοτε χαρακτήρα τῶν νόσων.

Ἀναλαμβάνοντες δὲ τὴν ἀφήγησιν ἐκ τῆς συνεχείας τῶν ἐν τῇ Β' τεύχει τοῦ Ἀσκληπιοῦ τ.ε. ἐκτεθέντων, σημειοῦμεν ἐν πρώτοις ὅτι 201 εἰσὶν οἱ κατὰ τὸ Βον ἑξαμηνιον νοσηλευθέντες ἐν τῷ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Συνοπτικὰ ἐκθέσεις τῶν ἐν τῇ Κλινικῇ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Θ. Ἀρεντούλη παρατηρηθέντων, ὑπὸ Νικολάου Γ. Δικαίου	σ.	287
Μία περίπτωση ἰκτερώδους σπληναιτιοειδικοῦ πυρετοῦ, ὑπὸ Γ. Καρκαμήττα	σ.	286
Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἰατρικῆς Ἑταιρίας	σ.	289

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

Περὶ θεραπείας τοῦ ἀκνιχάρωδους διαβήτου διὰ φαρμάκου θξέος	σ.	300
Περὶ χρόνιας περιτονίτιδος, ὑπὸ τοῦ Καθηγ. Ηεροσολιμίτου	σ.	301
Περὶ τοῦ κομμῆς (Κοιμηγῆ) ὡς φαρμάκου	σ.	309
Ἐνέργεια τῆς ἀτροπίνης ἐπὶ τὴν ἐκκρίσιν τοῦ ἰδρώτος	σ.	312
Περὶ τυλώδους φλεγμονῆς κατὰ τὸ μεσοθωράκιον καὶ τὸ περικάρδιον καὶ τοῦ παραδόξου σφυγμοῦ	σ.	316
Ἐπιπερικὸς ἐγκολιασμὸς διαρκέσας ἑνδεκά μηνας	σ.	317
Ἰκτερος μετὰ τὴν χρῆσιν τῆς γλαυρίλης	σ.	319
Περὶ συμβουλιδοῦ ἀγῆνος	σ.	320

Ζωνίω Νοσοκομείω, ἐν οἷς 141 Παθολογικαὶ καὶ 60 Χειρουργικοί.

Ἐκ τῶν πρώτων ἔπασχον νόσους τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ὀξείας ἢ χρονίας, 29. Τούτων δὲ 11 ἔφερον βρογχίτιδας, ἐξ ὧν τέσσαρες παθόντες αὐτὴν νῦν τὸ πρῶτον ὀξείαν κατὰ φεβρουάριον καὶ μάρτιον, ἐπικρατοῦντος βορρᾶ· οἱ δὲ λοιποὶ ἔφερον χρόνιον τὸ πάθος. Παρὰ τοῖς τρισὶ τῶν πρώτων τῶν ὀξείας παθόντων, νέων καὶ εὐρίστων, εἰσέβαλεν ἡ νόσος διὰ βίγους ἐπανεληκμένου, ᾧ ἐπίπετο ἀνύψωσις τῆς θερμοκρασίας μέχρι 38 ³/₁₀, 39 ¹/₁₀. Οἱ σφυγμοὶ ἐταλαντεύοντο μεταξύ 100 ἕως 120 ὁ τύπος τοῦ πυρετοῦ ὑφέσιμος. Παρὰ τῷ τετάρτῳ εἰσέβαλεν ἡ νόσος διὰ βίγους ἰσχυροῦ καὶ παρατεταμένου μετὰ μεγάλης κοπώσεως, ὥστε ὑποπεύθημεν, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ὅτι προῦκειτο περιπνευμονία· ἀλλὰ στηθοσκοπικὰ φαινόμενα αὐτῆς δὲν ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὸ μετέπειτα. Ὁ βῆξ ἦν ἰσχυρὸς, συγνός, ἀνάγων πτύελα τὸ κατ' ἀρχὰς λευκὰ καὶ διαφανῆ, ὕστερον τεθολωμένα. Ἡ ἀκρόασις ἐδείκνυε βόγγους ἀπανταχοῦ τοῦ θώρακος διαχύτους· δύσπνοια μετρία· ἡ κρίσις τὴν πέμπτην ἐπέληθεν ἡμέραν.

Ἡ δὲ θεραπεία τῶν ὀξείων βρογχιτίδων ἦν ὅλως ἀναίμακτος διὰ ψυκτικῶν καὶ διαλυτικῶν ἀλάτων, (ἀμμωνιακοῦ, ὀξικοῦ κάλιου, νίτρου καὶ διετανθρακικῆς σόδας) καὶ ποτῶν ἐλαφρῶς διαφορικῶν καὶ βλενωδῶν ἀπαξ παρ' ἐνὶ ἐδόθῃ, ἐμετικὴ τρῶξ ἐπικρατικῶς εἰς αὐξήσιν τῆς διηρηρῆσεως, καὶ ἀποκόλλησιν τῶν φλεγμάτων· στυμμιόγχα ἐν τῷ σταδίῳ τῆς πέψεως τῶν φλεγμάτων, ἐκδόριξ οὐδαμῶς.

Χρονίως δὲ βρογχίτιδας ἔπασχον 6, φίλοι τοῦ Βίγχου, ὑπερμέτρως καπνίζοντες, πρεσβυτικοὶ, κατὰ Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον προσελθόντες, οἱ μὲν δύο φέροντες κατάρρουν ξηρὸν μετὰ βίγχης σπασμοειδοῦ καὶ δυσπνοίας καὶ ἐλαφρᾶς κοπώσεως· οἱ δὲ λοιποὶ ἔπασχον βλενωδῆροισιν τῶν βρόγχων, μετὰ ἀφθόου καὶ πυώδους ἀποχρέψεως. Βιαιότερον εἶχον καὶ πῶς παραλυτικὸν τὸν κατάρρουν οἱ κατὰ κόρον καπνισταὶ, τοῦθ' ὅπερ χρησιμεύει ὡς ἀπόδειξις ἀσθενῆς πράγματος ἄλλως τε κασιγνήστου, ὅτι ἡ

νικοτιανὴ διατηρεῖ κατάρρουν τῶν πνευμόνων χρόνιους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς παραλυτικούς, ὅψ' ὄν καὶ οἱ πλεῖστοι κάπνισται ἐν τέλει ἀπόλλυνται. Ἡ θεραπεία ἦτο παρὰ πᾶσιν αὐτοῖς τονωτικὴ, ἐκ δὲ τῶν βλάστικῶν ἐτίθησαν εἰς χρῆσιν τὸ Τολουταϊκόν καὶ Περουβιανόν βάλσαμον, καὶ τὸ ὕδωρ τῆς ὑγροπίσης. Πάντες δὲ ἐξέληθον βελτιωμένοι.

Ὁ ἐνδέκατος τούτων, ἐξισοθενημένος, ὠχρὸς καὶ ἀγαμος, γέρων 60 τῆς, οἰνοπότης καὶ αὐτὸς ἔγγαμος, ἐργάτης, σὺν πῶ ἀπυρέτω καὶ χρόνιῳ κατάρρῳ τῷ ἐμφυσηματικῷ, ἔφερέν ἐκ βορρῆς νεφρίτιδος ὑδρωπικὰ ἀσπίτην καὶ ἀνά σάρκα, ἀπὸ τοῦ προσώπου κατὰ τὸ εὐώδες ἀπανταχοῦ ἐπεκταθέντα, καὶ εἰς τὴν γαστέρα καταλήξαντα, ἐφανισθέντα δὲ πρὸ ὀκτώ ἡδὴ μηνῶν ὑπὸ τὸ κράτος αὐταμάτου βυθίου πόνου κατὰ τὰς νεφρικές χώρας, καὶ συνεπαγόμενον ἐλάττωσιν τῶν οὐρῶν, ἅτινα εἶχαν τὴν συνήθη ὄψιν τὴν ἀχυροειδῆ, καὶ περιείχον ἀφθονὸν λεύκωμα, ὀλίγα δὲ τὰ χλωροῦχα ἄλατα. Ἡ καρδία παρ' αὐτῷ ἐνέφρηνεν ὑπερτροφίαν τοῦ ἀριστεροῦ κόλπου μαρτυρουμένην ὑπὸ μείζονος ἀμβλύτητος κατὰ μῆκος, καὶ ὑπὸ ἰσχυροτέρων πτελῶν, ἀλλ' οἱ ἦχοι ἦσαν κατὰ φύσιν, τοῦθ' ὅπερ ἐξηγεῖται ἐκ τῆς μείζονος πίεσεως τῆς στήλης τοῦ αἵματος ἐπὶ τῶν ἀρτηριακῶν τοιχωμάτων, καὶ δὴ καὶ τῆς καρδίας αὐτῆς.

Κατὰ τῆς περιέργου ταύτης συνδρομῆς τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων, ὧν ὁ Καθηγητὴς Κ. Θ. Ἀφεντούλης ἐθεώρησε πρωτοπαθεῖς τὰς πνευμονικές, ἐκ στάσεως ὁλοκλήρου τοῦ αἵματος ἐμφυσηματικῆς ὑπολαθῶν τὴν λευκωματούριαν ἀπότροκόν καὶ ἐξ αὐτῆς τὴν καρδιακὴν πάθησιν, ὀδηγούμενος εἰς τὴν αὐτὴν ἐκ τῆς ἀναμνήσεως, ἀντετάχθη μεθ' ἱκανῆς ὠφελείας ἢ γαλακτώδους τροφῆς, τὰ ἀλάλα, καὶ ἐναλλάξ διουρητικὰ ἐκ σκίλλης καὶ ρίζης καίγχης· τῆς σκίλλης ἐδίδομεν προσφάτως ἐξωρυγμένης (φύεται δὲ πολλὴ περὶ τὸ Ζώνειον) ἀφέψημα (ἐκ δρ. 2 εἰς οὔγκ. 6) κατὰ δίωρον ἐν κοχλεάριον, καὶ ἐπῆλθε διουρησις ἱκανὴ ἀνευ αὐξήσεως τοῦ λευκώματος ἐν τοῖς οὐροῖς, ἐξετάζομενος καθ' ἡμέραν ἵνα μὴ τυχὸν ὑπὸ τῶν διουρητικῶν παροξυνθῆ ἠρλεγγονί. Ἐξέλιπον δὲ διὰ τῆς ἀγωγῆς ταύτης τὰ οἰδημάτα,

εξελτιώθη ο κατάρρος των πνευμόνων μέχρι λευφάνων ανξίαν λόγου, επληθύνθησαν τα ούρα, ηλαττώθη μέχρι τοῦ αφνοῦς τὸ ἄρρώδες ἀπόσκημμα τῆς κοιλίας, ὁ δὲ ἄρρώστος ἐξῆλθεν ἐπιτήδειος εἰς ἀνάληψιν τῶν ἐργασιῶν του, παραμείναντος ἔτι καὶ ἔχνους λευκώματος ἐν τοῖς ούροις.

Ἀπὸ ὕμενογόνου πνευμονίαν ἔπαθον ἑπτὰ, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μὲν ἕξ Κρήτες ἦσαν καὶ κατὰ Νιάρτιον καὶ Ἀπρίλιον ἐσηλθον, ὁ δὲ εἰς ἐκ Κρανιδίου, καὶ κατὰ Φεβρουάριον πάντες δ' ἔσαν ἐργατικοὶ καὶ καλῆς διαπλάσεως.

Καὶ παρὰ μὲν τοῖς πέντε, εἰσέβαλεν ἡ νόσος διὰ ῥίγους ἰσχυροῦ, διαρκέσαντος μίαν περίπτου ὥραν καὶ μεταστάντος εἰς πυρετόν· εἰς δὲ τοὺς δύο διὰ φρικίων διατηρηθέντων τρεῖς περίπου ὥρας, καὶ ὑποχωρησάντων εἰς τὸν καῦσον. Κατὰ δὲ τὴν ἐν τῷ Νοσοκομείῳ εἰσοδόν των (δευτέραν τρίτην καὶ τετάρτην τῆς νόσου ἡμέραν) ἐν τῇ ἐπισκέψει εἰδομεν, ὅτι πάντες εἶχον τὴν θερμοκρασίαν τοῦ δέρματος ὑψηλὴν, διὰ τοῦ θερμομέτρου ἀνερχομένην εἰς μὲν τοὺς δύο εἰς 39° εἰς δὲ τοὺς τρεῖς μεταξύ 39 1/5 καὶ 39° 2/5 C, καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἔτι δύο (τοὺς καὶ σταυροειδῆ πνευμονίαν ἔχοντας) εἰς 40° καὶ 41° 1/8 C, πρὸς δὲ κόπωσην πολλήν, ἔνεσιν τοῦ προσώπου, κεφαλαγίαν ἔντονον, μετ' ἀυπνίας καὶ παραληρημάτων, τάχυναι τῶν σφυγμῶν, ἀνερχομένων ἀναλόγως τῆς θερμοκρασίας ἀπὸ 120—128—130, πλήρειον, εὐπίεσιον, ὁ πυρετὸς ἦν ὑγρόσκιμος τὸν τύπον, καὶ ἔσπερην παροξυνόμενος. Γλώσσα ξηρὰ, πλατεῖα λευκῶ ἐπιχρῶματι κεκαλυμμένη, δίψα πολλή.

Ἡ δὲ φλεγμονὴ παρὰ μὲν τοῖς πέντε ἦτο δεξιὰ, ἀρχομένη ἀπὸ τῆν ἀκανθῶν τῆς ὀμοπλάτης, μέχρι τῆς βάσεως τοῦ πνεύμονος· παρὰ δὲ τοῖς τελευταίοις δύο, ἦτο σταυροειδῆς, διότι ἐκτὸς τῆς ὀπισθίας δεξιᾶς καθήσεως κατεῖχε καὶ ὀλόκληρον τὸν κάτω, καὶ ἔμπροσθεν τοῦ ἀριστεροῦ πνεύμονος λοβόν. Καὶ αὕτη ἡ ἐπίθεσις τῆς καλῆς δονουμένης ἰσχυροτερον ὑπὸ τῆς φωνῆς ὑπεδείκνυε τὴν ἔδραν τῆς πνευμονίας, ἀλλ καὶ ἡ λοιπὴ στήθησκοπία ἐπόριζε τὰ συνήθη φαινόμενα, ὡς φύσημα, καὶ βρογχόφωνίαν, καὶ ῥόγγους τρέχοντα, καὶ ὑποτρύζοντας. Πόνον κατὰ

τὸ πάσχον πλευρόν, καὶ δύπνοιαν ἀπὸ 35—40—45 ἀναπνοῶς πάντες ἔσχον· βῆχα δὲ ἐπίσης τὸν βραχύν ἐκείνον καὶ τραχύν, πτύελα τὰ συνήθη, λευκωμάτωδη καὶ βλενωδῆ καὶ αἰμόχροα κτλ. Τὰ ούρα λεύκωμα δὲν εἶχον, ἀλλ' ἐν ὧσιν προώδευεν ἡ νόσος ἐνέφανον ἐλάττωσιν τῶν χλωρούχων ἀλάτων, ἐν ὧσιν δὲ παρήμαζεν ἐκείνη καὶ ἐλύετο, πύζαντο καὶ τὰ ποτόν των ἀλάτων.

Καὶ εἰς μὲν τοὺς δύο ἐξ αὐτῶν, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς εἰσοδου των (δευτέραν τῆς νόσου) προσεδάλλομεν κατ' ἐπανάληψιν σικίας κατὰ τὸ πάσχον πλευρόν, μετ' ἐπαισθητῆς ἐλαττώσεως τοῦ πόνου· ἔσω δὲ ἐγένετο παρ' αὐτοῖς χρῆσις τῆς δακτυλίτιδος μετὰ νίτρου, καὶ ἀμμωνιακοῦ ἁλατος, ἐπειδὴ δὲ ὁ πυρετὸς δὲν ἐνέειδε τὴν τετάρτην ἡμέραν, ἐκτὸς των ἀλάτων, παρέσχομεν πρὸς τῇ δακτυλίτιδι, τὸν καλομελάνα, καὶ τὸ χρυσίζον σίγμα (καλομελάνου, καὶ δακτυλίτιδος ἀνὰ 12 σιτ. ἀντιμονίου χρυσίζοντος 6 σιτ. εἰς κόνας 12, κατὰ δίωρον μίαν) ἐφ' ἧ καὶ κατέπεσεν ὁ πυρετὸς, παρὰ τῷ μὲν διαρκῶς, παρὰ τῷ δὲ ὑφίετο ἐπισήμως, διὸ καὶ συνετάξαμεν τῷ καλομελάνῳ τὴν κινίνην· ἐξωτερικῶς ἐπεχρίσαμεν παρ' ἅπασιν τὴν τεφρόχρου τοῦ ἰδραργύρου ἀλοιφήν, τὸ ὅλον ἐπὶ τῆς θεραπείας 8—12, ἀνευ ἐμφανίσεως πτυελισμοῦ· αὐτῷ δὲ τοῦ μὲν ἐνὸς ἡ νόσος ἐκρίθη τὴν ἐξῆς ἡμέραν, κατελθόντων των σφυγμῶν ἀπὸ 120', εἰς 88', μετὰ ἀναπνοῶν 26'· τοῦ δὲ ἐτέρου τὴν δεκάτην ἡμέραν των σφυγμῶν κατελθόντων ἀπὸ 128' εἰς 90', μετὰ 25' ἀναπνοῶν· ἀμφότεροι εἶχον ἀφθόνουσ ἰδρώτας, κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας.

Εἰς δὲ τὸν τρίτον ἐλθόντα τὴν τρίτην τῆς νόσου ἡμέραν, καὶ φέροντα πολλὴν τὴν ταχύτητα τῆς ἀναπνοῆς, καὶ ὑψηλὴν τὴν θερμοκρασίαν, καὶ σφυγμοὺς 130', ἀνεγράφη ἡ ἐμετικὴ τρυξ (1/2 σιτ. εἰς σὺγκ. 6) κατὰ δίωρον κοχλιαρίον ἐν, ἐφ' ἧ ἐπῆλθεν ἔπειθις εἰς διάρροϊαν καὶ ἔμετος, διὸ καίτοι ἀνακουφισθέντος τοῦ ἄρρώστου ἀπὸ τοῦ φαρμάκου, διὰ τὸν φόβον ὅμως πλείονος ἐρεθισμοῦ των ἐντέρων, ἀντικατεστάθη ἡ τρυξ ὑπὸ τοῦ καλομελάνου μετ' ὀπίου καὶ ὑπὸ τῆς τεφρόχρου ἀλοιφῆς· οὐδεὶς πτυελισμὸς καὶ ἐνταῦθα· τὴν ἐνάτην ἡμέραν ἦν ἤδη ἡ νόσος ἐν πλήρει διαλύσει· ὁ πνευμονιῶν ἀπύρετος ἐντελῶς· ἐπειδὴ ἔμει

πρήξαινε φύσημά τι κατά τὸ πάσχον πλευρὸν, ἀνευ βήχων ἐμφανῶν προσεκολληθῆ ἐκδόριον, καὶ ἀνεγράφη πὸ ἰαθούχου κάλι, καὶ μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἐξέλιπε πᾶν ἔχνος τῆς νόσου, ὁ δὲ ἀρρωστος ἐξῆλθεν ἤδη τοῦ Νοσοκομείου τῆν δεκάτην ἑκτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς εἰσόδου.

Εἰς τοὺς δύο δὲ ἄλλους πνευμονιῶντας οὐδὲν τῶν προμνησθέντων μέσων ἐχρησιμοποίησαμεν, ἐκτός μόνον τῆς τοῦ ὕδραργύρου ἀλοιφῆς συμπροσυνεμένης εἰς μὲν τὸν ἕνα εἰς 15 οὐγκ. καὶ διεκόψαμεν τὴν περαιτέρω χρῆσιν, ὡς ἐκ τοῦ ἀναφανέντος πτυελισμοῦ. Ἔστω δὲ ad osseius (κατ' ἐπιφάνειαν) ἀνεγράψαμεν κομμινύχον διάλυσιν, καὶ ἀφίλονον πόσιν ἀψιφήματος ἀλθαίας, καὶ σήτω τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἢ νόσος ἐλυθεῖ αἰσίαν ἰαλίαν.

Καὶ τέλος εἰς δύο ἄλλους πνευμονιῶντας, τοῖς καὶ σαρκοειδῆ πνευμονίαν ἔχοντας, ἐρημάσαμεν εἰς μὲν τὸν ἕνα ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ (τρίτην τῆς νόσου ἡμέραν) ἐκτός τοῦ ὕδραργύρου, καὶ ἐκδόρια κατ' ἐπανάληψιν ὅτε δὲ ἐποίησεν ὁ πυρετός ὑφεςιν (ἀπὸ 124 εἰς 110 σφυγμοὺς ἐδόθη ἡ κίνησις, ἀλλ' ἡ λύσις εἰς αὐτὸν συνέστη τὴν 14 ἡμέραν. Εἰς δὲ τὸν δεύτερον μολίφα κακῆ, ὑποστάνατα γενναίας ἐν τῇ πόλει γενικῆς ἀφαιμάξεως καὶ ἐλθόντα ἐπιθινάτιον κατὰ τὴν τετάρτην τῆς νόσου ἡμέραν μὲ φαινόμενα παραλυτικὰ, μὲ θερμοκρασίαν ὑψημένην 41.1/2 C. μὲ πυρετὸν ἔντανον, μὲ σφυγμοὺς μικροὺς καὶ ἀτάκτους, μὲ δύσπνοιαν καὶ βῆχα ἀσθενῆ ἀνευ δυνατῆς ἀποχρέμψεως, μὲ ἀπάθειαν καὶ σιωπὴν, μὲ φαιτηροβίαν, καρφολογήματα καὶ παραληρήματα, ἀνεγράψαμεν μὲν τὰ διεγερτικὰ ἤτοι βενζόη καὶ μόσχος καὶ αἶσος, καὶ ζωμύς, ἀλλ' εἰς μάτην, διότι μετὰ ὀκτὼ ὥρας ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ, ἐν ἄκρῃ δύσπνοια καὶ ὑπὸ γλοιωδῶν ἰδριώτων περιβήρυτος ἐτελεύτησεν.

Νεκροφίσις δὲ γεννημένη μετὰ 24 ὥρας παρόντος τοῦ κ. Καρ. Ἐγγ. Θεοδ. Ἰακινθίδου, εὐρέθη ὀλίγη κληρὸς ὁ δεξιὸς πνεύμων, καθὼς καὶ ὁ κάτω ἀριστερὸς λοβὸς ἐν ἐρυθρῇ ὑπατάσει, ὑπεραιμωμένος δὲ, καὶ ἐμφυσηματικὸς ἦτον ὁ ἄνω ἀριστερὸς λοβός· ἀλλὰ λαγῶ τοῦ σώματος οὐδέν.

Πεὶ τῆς θεραπείας τῆς πνευμονίας διὰ τῆς τεφρόχου ἀλοι-

φῆς, τοῦτο μόνον θέλωμεν νῦν νὰ σημειώθῃ, ὅτι παρά τισι πνευμονώσιν (δύο) ἐρημάσθη αὐτὴ καὶ μόνη, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἦν ἀγαθόν, ἦτοι ἂν ἐξεραίσωμεν ἀσθενῆ τινα φαινόμενα πτυελισμοῦ παρ' ἐνὶ ἀρρώστῳ, παρὰ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῖς ἐπτά οὔτε διὰ βίαν ἔφερον ἢ ἀλουφῆ, οὔτε ἐκλυσι τῶν δυνάμεων, οὔτε τὴν ἀνάβρωσιν κατέστησε βραδυτέραν, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν δὲν ἐβλάψεν, (μὴ θλάπτειν εἶτα ὠφελείν Ἰπποκρ.) Ἄλλο εἶναι τὸ ζήτημα ἂν καὶ πράγματι ὠφελεῖ ἡ τεφρόχου ἀλοιφή πρὸς τὰς πνευμονίας καὶ ἂν δύναται ἢ ἀντικαταστήσῃ πᾶσαν ἄλλην θεραπείαν καὶ αὐτὸν τὸν καλομέλανα τὴν λύσιν τοῦ ζήτηματος τούτου δὲν κρίνομεν ἄριστον εἰσέτι, πρὶν ἢ δυναθῶμεν νὰ πολλαπλασιάσωμεν, καὶ λεπτομερῶς ἀναγράψωμεν τὰς ἱστορίας τῶν νόσων, ἐφ' ὧν αὐτὴ καὶ μόνη ἐτέθη εἰς χρῆσιν, τόσῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον ἐπὶ τῆς θεραπείας τῆς πνευμονίας μάλιστα ἰσχύει ἡ ἀρχαία παροιμία, « πολλοὶ ὁδοὶ ἄγουσιν εἰς Κόρινθον »· τῆς ὁμῶς ἢ συντομωτέρας ὁδοῦ, τοῦτο δέον νὰ σαφηνισθῇ. Ὁ κ. Ἀφροειδῆς πιστεύει ὅτι μία τῶν συντομωτάτων ὁδῶν εἶνε ὁ ὕδραργυρος δι' ἀλοιφῆς ἐπιθεταζόμενος εἰς τὸ σῶμα. Ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Πειραιῶς δοκιμάζεται νῦν ἡ διὰ τῆς τεφρόχου ἀλοιφῆς θεραπεία, ἣτις ἂν δὲν ἔχη τὴν ἰδιότητάν καὶ πλεονεκτικόν, ὁμῶς ἐξ ὧν ἀντελήφθημεν ἐν τῇ κλινικῇ τοῦ κ. Καθηγητοῦ δὲν φαίνεται καὶ πολὺ μειονεκτοῦσα τῶν λοιπῶν ἀγωγῶν, ὑπερβαίνει δὲ αὐτὰς πάσας ἢ καὶ τὰς πλείστας κατὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὸ ἄλυπον.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν παθόντων πνευμονίας· ἤδη δὲ ἐρχόμεθα εἰς τοὺς ὑποστάνας χρονίαν τῶν πνευμόνων φυματίωσιν, οἵτινες 11 εἰσὶν, ἐξ ὧν δέκα ἐκ φυματίωσης γεννάται, καὶ εἰς ἐκ τυροειδοῦς πνευμονίας.

Τούτων, ἐπτά εἰσὶν ἄνδρες ἄγαμοι, καὶ ἡλικίας 20—30 ἐτῶν, τῶν ὁποίων ἡ νόσος ἀνεπτύχθη ἕνεκα κληρονομικῆς προδιαθέσεως· δύο δὲ γυναῖκες 40 ἐτῶν ἕνεκεν ἐξαντλήσεως τῶν δυνάμεων, προερχομένης ἐκ τῶν πολλῶν τοκετῶν, κακῆς τροφῆς, καὶ παρατεταμένης θηλάσεως· καὶ τέλος ἡ τρίτη κόρη οὖσα, καὶ ἡλικίας 18 ἐτῶν, ἕνεκεν ἐλλείψεως τῆς ἐμμήνου ροῆς συνεπέει χλω-

ροανκμίας· τούλάχιστον ἄλλην αἰτίαν δὲν ἠδυνήθημεν προδιαθετικὴν νὰ ἀνεύρωμεν. Καὶ προσήλθον μὲν πάντες ἀναμικοί, ἐξασθενημένοι, καὶ καχεκτικοί, καὶ μὲ τὰ γνωστά συμπτώματα τὰ συνοδεύοντα τὴν νόσον ταύτην, ἦτοι μὲ ἀπίσχυανον σώματος πολλήν, μὲ συχνότητα ἀναπνοῆς μεγάλην, βῆχα καὶ ἀπώχρημψιν πτυέλων μεθ' αἵματος, μὲ πυρετὸν ἐκτικόν, μὲ νυκτερινούς ἰδρώτας, καὶ μὲ στηθοσκοπικὰ φαινόμενα, μάλιστα ἐν ταῖς κορυφαῖς τῶν πνευμόνων τὰ συνήθη.

Ἐς θεραπευτικὰ μέσα προεπιβλήθησαν ἡ καταπολέμησις τοῦ κατ' ἐσπέραν ἐπαρχομένου πυρετοῦ διὰ τῆς κινήσεως, καὶ ἡ τόνωσις τοῦ σώματος διὰ τῆς λοιπῆς τονωτικῆς θεραπείας. Χρήσις τῶν περισπαστικῶν ἐγένετο ἐκτακτος καὶ φειδωλὴ διὰ τῆς ἐπιθέσεως ἐκδορίων, καὶ μάλιστα, ὅταν, καὶ ὅπου δριμυεῖς ἐπεφάνοντο πόνοι πλευριτικοί· ἐγένετο δὲ χρῆσις πολλὴ τοῦ θειώδους νάτρου, ὡς καὶ τοῦ φαινικοῦ ὀξέος 1 πρὸς 40 ὕδατος ἐξ οὗ δις τῆς ἡμέρας ἀνὰ 1/2 κοχλεάριον τοῦ γλυκοῦ, ἀλλ' ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ὠρελείας. Ἐκ τῶν ἀρρώστων τούτων οἱ μὲν ἐξ ἐξήλθον ἐπισημῶς βελτιωθέντες, οἱ δὲ δύο ἀπεχώρησαν οἷοι καὶ εἰσήλθον· οἱ δὲ λοιποὶ ἕτεροι δύο (ἄνδρες) ὑπὸ τὴν Μοργάνειον ἐτέθησαν παρατήρησιν. Ἦ δὲ γενομένη νεκροψία 24 ὥρας μετὰ θάνατον ἐπαρουσίασε τοὺς πνεύμονας προσπεφυκῶτας στερεῶς μετὰ τοῦ ὑπεζωκῶτος τῶν πλευρῶν. Κατὰ τὴν διατομὴν δὲ εὑρίσκον σπῆλαια κατὰ τὰς κορυφὰς μὲ διεσπαρμένα σωματίδια. Παρὰ τῆς ἐτέρω εὐρέθη ἀρρώδης ἐξιδρώμα ἐν τῷ περικαρδίῳ, παρὰ τῷ ἄλλῳ θρόμβοι αἵματος ἐν ταῖς κόλπαις καὶ ἰνικῆς πεπηγηίας. Ἐξ ἄλλων δὲ ὀργάνων οὐδὲν ἦν τὸ παρά φύσιν, πλὴν τοῦ ἥπατος ὑπερ πρὸς ἀμφιτέροις εὐρέθη ἐξωγκωμένον, καὶ χροιάν ὑπόφαιον εἶχε καὶ κατὰ τὴν διατομὴν λιπαρῶς ἐφαινετο ἐκπεφυλισμένον.

Τέλος δὲ ὁ ἐνδέκατος, πάσχων ἐκ χρονίας πνευμονίας τυροειδοῦς, ἀνὴρ 60ης, καὶ εἰς μέγαν βαθμὸν οἰνόφυλξ, εἰσελθὼν ἐν τῷ Νοσοκομείῳ περὶ τὰ μέσα φεβρουαρίου διηγήθη, ὅτι ἐπανειλημμένως ὑπέστη φλεγμονὰς τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ἀφ' ὧν ἀπελάσσετο μὲν, ἀλλὰ τῷ ἐναπέμεινε βλῆξ ἐκτραχυνόμενος

μετὰ ἀτμοσφαιρικὴν τινα μεταβολὴν, ἢ διαιτητικὴν παρεκτροπὴν, καὶ παρακολουθουμένη ὑπὸ ἀφθόνων, παχέων, καὶ κίτρινωπῶν πτυέλων μεμιγμένων ἐνίοτε καὶ μεθ' αἵματος, ὅτι πρὸ ἐνὸς περιπού μῆνος κατελήφθη ἕνεκα ἀγνώστου αἰτίας ὑπὸ αἱμοπίσεως μέχρι πεντήκοντα δραχμῶν αἵματος, καὶ ὅτι τέλος ἔκτοτε ἐξησθῆναι βαθμῆδὸν καὶ κατετρίχετο ὑπὸ πυρετοῦ ἐσπερινού, καὶ νυκτερινῶν ἰδρώτων· τοῦτον δὲ ἡμεῖς ἐπισκεψάμενοι εἶδομεν τὴν ἐπομένην κατάστασιν. Θερμοκρασίαν τοῦ δέρματος ὑψητέραν 40° C. σφυγμοὺς περὶ τοὺς 100 ἀτάκτους καὶ μικροὺς, δύσπνοιαν καὶ βῆχα ἐπίμοχθον, καὶ σκελετώδη τοῦ σώματος κατάστασιν. Στηθοσκοπικὰ φαινόμενα εἶχομεν, ἐκ μὲν τῆς ἐποπτείας τὰς κινήσεις τοῦ θώρακος δεξιῶθεν ἀτέλεις, ὅπου καὶ ὁ θώραξ παραβαλλόμενος πρὸς τὴν ἄλλην πλευρὰν, ἐφαινετο καταπεπτωκῶς· ἐκ δὲ τῆς ἐπικρούσεως καταφανεστάτην ἀμβλύτητα ὀλοκλήρου τοῦ δεξιῶ μέρους, ἐνῶ κατὰ τὸ ἀριστερὸν οὐδὲν τὸ παρά φύσιν. Διὰ τῆς ἀκροάσεως ἤκούοντο κριγμοὶ κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος μετὰ δονήσεως τῆς φωνῆς, καὶ ὑποτριζόντες διεσπαρμένοι, κατὰ δὲ τὴν ὑποκλείδιον χώραν φύσημα σπηλαιώδες, ἐν ᾧ κατὰ τὸν ἀριστερὸν εἶχε κατὰ φύσιν ἡ ἀναπνοή· ἡ καρδία ἦτον ὑπερτετραμμένη κυρίως κατὰ πλάτος, οἱ δὲ τόνοι φυσικοὶ μὲν, ἀλλὰ ταχεῖς καὶ ἀνόμαλοι· ἦπαρ ἐξωγκωμένον, καὶ τρεῖς περιπού δακτύλους τῶν νόθων πλευρῶν προέχον.

Θεραπευτικὰ δὲ μέσα καίτοι ἀμέσως ἐδόθησαν τὰ τονωτικὰ, ζωμός ἀγαθός, ὁ εἶνος, ἡ κίνα, ὁ λειχὴν, ἔπειτα τὰ βαλσαμικὰ, ἀπέβησαν ὅμως ἀτελεσφόρητα πάντα, ἀνεπτύχθησαν οἰδήματα τῶν κάτω ἄκρων, αἱ δυνάμεις ἐξηνητλήθησαν, καὶ μετὰ ἐξ ἀπὸ τῆς εἰσόδου ἡμέρας ἐτελεύτησεν ὁ ἀρρώστος, ὡς ἀπὸ ἐκτικῶ πυρετοῦ φθισικός.

Κατὰ τὴν γενομένην δὲ νεκροψίαν μετὰ 24 ὥρας, παρόντος τοῦ Κυρ. Ἐρρ. Θεοδ. Παινόλδου, εὐρέθη ὁ δεξιὸς πνεύμων προσπεφυκῶς τοῖς θωρακικοῖς τοιγώμασι διὰ ψευδομεμβρανῶν, καὶ κατὰ τὴν διατομὴν σπῆλαιον ὡσπερ καρύου τὸ μέγεθος περιβεβλημένον ὑπὸ ἄλλων μικρῶν σπηλαιῶστων, εὐρισκομένων κατὰ τὸν μεσαῖον, καὶ ἄνω λοβόν· ὁ δὲ κατώτερος λοβὸς εἰδείκνυεν

θψιν ὑποπέλιθον· ὁ ἀριστερός πνεύμων ἔφερε μόνον περιφερικὸν ἐμφύσημα. Καρδία ὑπερτροφική· ἐν ταῖς κοιλίαις αὐτῆς ὑπῆρχον θαλάμῃαι αἵματος, καὶ πεπηγυῖα ἰνική. Ἡπαρ ἐξωγκωμένον, καὶ ὄψιν μωσχοκαρῶν κατὰ τὴν διατομὴν ἐμφαῖνον.

Β.

Τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος φέροντες πάθη ἐπαρουσιάσθησαν **Α**, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἔπασχε στένωσιν τῆς μητροειδοῦς βαλβίδος μεθ' ὑπερτροφίας τῆς καρδίας. Νεάνις ἐτῶν 18· ἐκ Κρησίας, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελιομένη, κατ' Ἀπρίλιον εἰς τὸ Νοσοκομεῖον ἐλθοῦσα, διηγήθη ὅτι τὰ 14ον τῆς ἡλικίας τῆς ἔτος εἶδε κατὰ πρῶτον τὴν ἐμμηνον ρύσιν ἐξακολουθοῦσαν ἔκτοτε τακτικῶς, καὶ μόνον ὑπὸ πόνων ἐλαφρῶν ἐνόησε ἐνοχλουμένην, ὑπὲρ δύο ἐτῶν ἔνεκα ψύξεως προσεβλήθη ὑπὸ ρευματικοῦ πυρετοῦ διαρκέσαντος πλέον τῶν δώδεκα ἡμερῶν, ὅτι διετέλεσεν ἔκτοτε καλῶς ἔχουσα μέχρι πρὸς ἕξ μηνῶν, ὅτε ἐπέβλη ἐπίσχεσις τῶν ἐμμηνοῦν, δύσπνοια, πόνος ἐλαφρὸς κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς καρδίας, καὶ καρδιωγμὸς μάλιστα μετὰ ψυχικὰ παθήματα ἢ κόπον, καὶ ὅτι τέλος πρὸς ἑνὸς μηνὸς κατελήθη ὑπὸ συχνῶν λειποθυμιῶν, καὶ μεγάλῃς τοῦ σώματος ἀτονίας, ἀνορεξίας δὲ καὶ ναυτίας, καὶ βάρους κατὰ τὴν ἥπατικὴν χύραν προεῖντος ἐνόησε μέχρις ὀδύνης λοξῶς πρὸς ἀριστερὰν καὶ ἄνω κατὰ τὸν ἀριστερὸν ἴδιον ἀκτινοβολουμένης. Κατὰ δὲ τὴν γενομένην ἐξέτασιν εὐρέθη λίαν ἀναιμικὸς καὶ λεμφοκὴ τὴν ἕξιν, τοὺς βλεννογόνους ὑμένιας ὠχρὰ, καὶ λίαν ἀπαθῆς τὴν τοῦ προσώπου ἔκφρασιν, ἀπύρετος μὲν, ἀλλὰ σφυγμοὺς μικροῦς, συνεσταλμένους καὶ ἀτάκτους ἔχουσα· διὰ μὲν τῆς ἐποπτείας ἢ τῆς καρδίας κορυφῆς ὑπερμέτρως καὶ ἀνωμάλως παλλούσης, καθίστατο ἐπαισθητῶς ὄρατὴ εἰς τὸ ἐβδόμην μεσοπλεύριον διάστημα· διὰ δὲ τῆς ἐπικρούσεως εὗρομεν τὴν ἀμβλύτητα, κατὰ μὲν τὸ πλάτος ἀπὸ τοῦ μέσον τοῦ στέρνου μέχρις ἕξω τῆς θήλης τοῦ μαστοῦ, κατὰ δὲ τὸ μήκος μέχρι τῆς ἕκτης πρὸς τὴν ἐβδόμην πλευρὰν καὶ τέλος διὰ τῆς ἀκροῦσεως ἀντελήθημεν τὴν ἀνώμαλον τῆς καρδίας ὑπερκινησίαν μετὰ φυθήματος διαστολικοῦ, καὶ παρατεταμένου, διὰ δὲ τῆς ἐπιθέσεως τῆς χειρὸς ἐπὶ τῆς καρδιακῆς χύ-

ρας ἀντελαμβάνετο τις τὰς ἀνωμάλους καὶ τρομώδεις κινήσεις τῆς καρδίας· ἐκ δὲ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων ἡ γλώσσα εἶχεν ἐλαφρὸν ἐπίχρισμα μετὰ δυσπεπτικῶν φαινομένων, ἥτοι ἀνορεξίας, ἐρυγῶν, ναυτιᾶσεων, δίψης καὶ στύψεως τῆς κοιλίας· τοῦ δὲ ἥπατος μόνον ὁ ἀριστερὸς λοβὸς ἦτον ἐξωγκωμένος καὶ ἐπώδυνος. Οὐδὲν δὲ τέλος ἐν ἄλλοις ὀργάνοις εὐρέθη τὸ παρὰ φύσιν. Τὰ οὖρα, ἀνευ λευκώματος ἦσαν χρώματος ἀγυροειδοῦς.

Ὡς μέσα θεραπευτικὰ ἀνεγράφησαν ἡ κινίνη, ἡ δακτυλίτις, τὰ τονωτικὰ, ἐν μέρει δὲ τὰ ναρκοτικὰ, καὶ κατὰ τῶν λειποθυμιῶν τὰ ἀναληπτικὰ μετ' αἰθέρος. Ἐξωτερικῶς δὲ ἐπὶ τὸ πόνου καὶ τῶν καρδιακῶν παλμῶν τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα ἄτινα ἐνόησε ἐπέφερον παρηγορίαν, καὶ διάφορον ναρκοτικὰ ἀλοιφαί· τέλος δ' ἐπετέθησαν καὶ ἀλλεπάλλαλα ἐκδόρια, ἀλλὰ ἐξ ὧν τούτων οὐδαμῶς ἀνεκουρίσθη ἡ νοσήσα, καὶ μετὰ εἰκοσὶν ἀπὸ τῆς εἰσόδου ἡμέρας ἐν μεγίστῃ σωματικῇ ἐξαντλήσει μετὰ σφυγμοῦ μικροῦ καὶ διαλείποντος, καὶ συχνῶν λειποθυμιῶν καὶ οἰδημάτων τῶν κάτω ἀκρων ἀπεβίωσεν. Νεκροψίαν δὲν ἠδυνήθη μὲν νὰ ἀκτελέσωμεν διὰ τὴν ἐπίμωνον ἀπαίτησιν καὶ τὰς παρκαλήσεις τῶν συγγενῶν.

Ὁ δὲ ἔφερεν ἀνεπάρκειαν τῆς μητροειδοῦς βαλβίδος. Γέρων 63 ἐτῶν, ναύτης, καὶ καταχραστῆς οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν, ὑπέστη πολλακτὴς θωρακικὰ νοσήματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπηλλάσσετο μὲν ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ, τῷ ἐναπέμεινον ὁμῶς βῆξ ἐπιτείνωμενος κατὰ πᾶσαν τοῦ χειμῶνος ἐποχὴν, καὶ πρὸ τεσσάρων μηνῶν, ἔνεκα διαιτητικῆς ὡς λέγει παρεκτροπῆς προστέθη καὶ δύσπνοια, ἐνοχλοῦσα αὐτὸν κατ' ἀραιὰ διαλείμματα, καθὼς καὶ πόνος κατὰ τὸν ἀριστερὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος ἀρίστως ἐρχόμενος μετ' οἰδημάτων τῶν κάτω ἀκρων, ἐξελειθεθέντων μετὰ ἑνα περὶ τοῦ μηνὸς αὐτομάτως.

Ἰδῆ δὲ πρὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἡμερῶν, ἐν ὑπαίθρῳ κοιμηθεὶς, ἐψύγη, καὶ κατελήθη ὑπὸ πυρετοῦ μετὰ πόνου κατὰ τὴν καρδιακὴν χύραν, καὶ μετ' ἐπιτάσεως τῶν ἄνω φαινομένων, κυρίως δὲ τῆς δύσπνοιας, ἥτις ἐνόησε μέχρις ὀρθοπνοίας ἐπετείνετο· ἐλθὼν δὲ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον. Εὐ-

ρέθη φέρων μεγάλην τοῦ σώματός του ἀπίσχνανσιν μετὰ κυανωτικῆς τοῦ δέρματος χροιάς, δύσπνοιαν, κατάρρουν πολλῶν τῶν αναπνευστικῶν ὀργάνων, πυρετόν, καὶ σφυγμούς 120, ἀτάκτους καθὼς καὶ οἰδήματα τῶν κάτω ἄκρων, καὶ ἀθροισματώδη τῶν ἀρτηριῶν ἐκφύλισιν (ἤτοι σκληρίαν κατὰ τὴν ἐπίθλιψιν ἀπαγωγῆς τῶν ἀρτηριῶν ἀντιληπτὴν). Ἡ καρδιακὴ ἀμβλύτης ἦτον κῆλημένη οὐ μόνον κατὰ πλάτος, ἀλλὰ καὶ κατὰ μήκος, ὥστε ἡ κορυφὴ ἐπαλλεν ἔξω τῆς θηλής τοῦ μαστοῦ, καὶ κατὰ τὸ ἔσδομον μεσοπλευρίον διάστημα. Ἡ δὲ ἀκρόασις παρείχεν ἀντὶ τοῦ πρώτου τόνου φύσημα συστολικὸν κατὰ τὴν κορυφήν, ἐπισκιάζον ἐν μέρει καὶ τὸν δεύτερον. Τέλος δὲ τὸ ἥπαρ ἦν ἐξωγκωμένον, καὶ μάλιστα ὁ ἀριστερὸς αὐτοῦ λοβὸς, ὅστις καὶ ἐπώδυνος. Θεραπείαν δὲ τὴν τονωτικὴν ἐφαρμόσαντες ἠνωμένην μετὰ κινήσεως, καὶ καταπολεμήσαντες τὰ ἰσχυρὰ κατὰ τὰς περιστάσεις συμπτώματα διὰ τῶν οἰκείων μέσων, καὶ οὐδεμίαν τῶ πάσχοντι ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν παρασχόντες, μετὰ ἕνα περίπου μῆνα διὰ μερίστην ἐξάντησιν τῶν δυνάμεων, καὶ ἐπίτασιν τῶν οἰδημάτων εἰς γενικὸν ὕδρωπα, ἐν μέσῳ ὀρθοπνοίας καὶ παραληρημάτων, εἶδομεν τὸν ἀσθενῆ ἐκπνέοντα. Ἡ δακτυλίτις οὐδὲν ἐπήνεγκε παρ' αὐτῶ οὔτε διούρησιν, οὔτε ἀραιώσιν τῶν σφυγμῶν, οὔτε ἀνακούφισιν οὐδεμίαν ἦν δὲ καὶ τοσοῦτον ἐξηνητημένος ὁ ἀνθρωπος, ὥστε ἐφοβήθημεν νὰ τρέψωμεν τὴν χρῆσιν τῶν φαρμάκων πρὸς τὰ ἄκρα. Μετὰ 2½ δὲ ὡρας, γενομένης νεκροφίας ἐποπτεούντος καὶ τοῦ κ. Καρ. Ἡρρ. Θεοδ. Παινόλδου εὐρέθη ἡ μὲν καρδία χαλαρὰ καὶ ὑπερτετροφηκυία, ἡ διγλώχιος βαλβὶς σφίξις ἀπὸ τῆς ἀθροισματώδους ἐκπεφυλισμένης καὶ ἀτελής πρὸς ἀπόφραξιν τοῦ στομίου αὐτῆς· ἀθροισματώδως δὲ ἐκπεφυλισμένοι ἦσαν καὶ αἱ σιγμοειδεῖς τῆς ἀορτῆς βαλβίδες. Τὸ δὲ περικάρδιον ἦν πλήρες ὀρώδους ὑγροῦ. Οἱ πνεύμονες ἦσαν ἐμπυρσμητικοὶ καὶ προσπεφυκότες τοῖς θωρακικαῖς ταχυώμασι διὰ ψευδῶν μεμβρανῶν. Τὸ ἥπαρ δὲ τέλος εὐρέθη διωγκωμένον, μωσχοκαρσοειδὲς τὴν σύστασιν καὶ τὴν ὄψιν.

Γ.

Ἐπὶ κυλιακῶν δὲ νοσημάτων πάσχοντες προσέλλθον 11 ἐξ

δι' 1) ἔπὸ ὀξέος γαστρικισμοῦ ἀπαλλαγῆς μετὰ δύο ἡμέρας δι' ἀπλῆς διαίτης καὶ διττανθρακικοῦ νάτρου.

1) Ἐπὸ παρεγγυματώδους φαρυγγίτιδος. Οὗτος, ὡς ἐμάθημεν παρὰ τῶν κομισάντων συγγενῶν, ἐγερθεὶς προῦσαν τινὰ καταλήθη ὑπὸ τινων φρικίων διατηρηθέντων μέχρι τῆς ἐπιστάσεως ἡμέρας, καθ' ἣν προσετέθη πυρετός, κεφαλαλγία, πόνος κατὰ τὸν λαυκόν, δυσκαταποσία, καὶ δυσκολία περὶ τὴν ἐκφρασιν τῆς ὀμιλίας, τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ἐξετέλεσεν ἰατρικὰς ὀδηγίας ἐμπειρικοῦ τινος ἰατροῦ, ἀπὸ τὰς ὁποίας οὐ μόνον δὲν ἐθελιώθη, ἀλλὰ καὶ ἐπίτασις τῶν ἀνω φαινομένων ἐπέηλθε, διὸ καὶ τὴν τετάρτην ἡμέραν μετεφέρθη ἐνταῦθα, ἐνθα κατὰ τὴν ἐπίστασιν εὐρέθη ἐξησθενημένος, δυσπνέων, καὶ μὲ ἀναπνοάς 38', μὲ θερμοκρασίαν τοῦ σώματος κῆλημένην διὰ τοῦ θερμομέτρου καταμετρηθείσαν μέχρι 40° C, καὶ μὲ σφυγμούς 120' σφυγμῶν καὶ πλήρεις. Ἐρωτώμενος ὁ πάσχων ψιθυρίζει λέξεις ἀκαταλήπτους ἢ γλώσσα ἦν ἐξοιδημένη ἰδίως κατὰ τὴν βᾶσιν, δυσκίνητος, κεκλυμένη παχεῖ ἐπιχρίσματι· τὸ σῶμα ἀποπέμπει ὀσμήν δυσάρεστον, καὶ εἰς πᾶσαν κίνησιν τῆς σιαγόνης ἀλγεῖ, εἶναι δὲ πλήρες σπέλου· ἡ ἐξέτασις τοῦ φάρυγγος δυσχερὴς, αἱ ἀμυγδαλαὶ ἐξωγκωμέναι ἰδίως ἡ δεξιὰ· τὰ ὑποχόνδρια σπλάγγνα ὀλίγον διωγκωμένα ἔνεκεν ἐλογενοῦς πυρετοῦ, ὃν πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐργαζόμενος εἰς λαύριον εἶχε· βήχει, ἀλλ' ἐκ τοῦ θώρακος οὐδὲν φαίνεται τὸ ὑποπτον· ἀλλαχού τοῦ σώματος οὐδὲν τὸ παρὰ φύσιν φέρει.

Μέσα θεραπευτικὰ παρηγγέλθησαν, ὡς τροφή μὲν ὁ ζωμός, ὡς φάρμακα δὲ, ἡ θεϊκὴ μαγνησία, ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὸ στόμα τεμαχίων πάγου, τὰ παροχρεωτικὰ ἤτοι γενικὸν θερμὸν λουτρὸν, ποδύλουτρα μετ' ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, συναπίσματα, βδέλλαι ἐπανειλημμέναι κατὰ τὸν τράχηλον, ἐκδόριον κατὰ τὸν, καὶ τέλος ἐντομαὶ τῆς γλώσσης, ἀλλὰ τὴν τρίτην ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἡμέραν, τοῦ σφυγμοῦ ἦντος μικροῦ ἀδυνάτου καὶ ὑπότρεμοντος, καὶ μεγάλης δυσπνοίας ἐπελθούσης, καὶ κυανωτικῆς τοῦ δέρματος χροιάς ἔνεκεν ἀναπτυχθέντος οἰδήματος τῆς ἐπιγλωττίδος ὁ ἀσθενὴς ἀπεβίωσεν.

Ἡ δὲ γενομένη μετὰ 24 ὥρας νεκροφία ὑπὸ τοῦ Κ. Καρ. Πρ. Θεοδ. Ραινόλδου ἔδειξε διαπύρην τῆς τραχηλικῆς ἀπενευρώσεως, ἥσπερ διαπύρσεως ἀρχὴ ἀπόστημα τοῦ ἐλύτρου τοῦ δεξιῦ θυρεοειδίου μὲνός τεκμήριον ὁ ἐπίσημος ὑπὸ τούτου, καὶ ἐπὶ τῷ θυρεοειδίτῃ συνδέσιμος κόλπος· ἐντεῦθεν δὲ ὁ ὑπὸ τῆς λευκῆ γραμμῆ τῆ ἀποτελουμένη ὑπὸ τῆς τραχηλικῆς καὶ τῆς ἀθηνικῆς ἀπενευρώσεως χῆρος, καὶ τὰ τῶν δεξιῶν ἰμφοειδίου, καὶ στερονοειδίου, καὶ στερονοθυρεοειδίου μὲν ἐλυτράθησαν μέχρι τοῦ στέρνου· ἀλλὰ καὶ οἱ τοῦ φάρυγγος μέσος καὶ κατώτερος, σφιγκτῆρες τῆ πρὸς τὰ ἄνω καὶ πλάγια νομῆ τοῦ πύου κλαδικοί· ἐπίσης δ' ἐν τῷ ἀριστερῷ τῶν μεγάλων ἀγγείων καὶ νεύρων καὶ λεμφικῶν γαγγλίων καλεῶν ἀπὸ τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένος, ἕως εἰς τὸ πρόσθιον μεσαύλιον τοῦ θώρακος λάθρου πύου ὑποφορά.

Ἐν τῇ ἀριστερῇ ἀμυγδαλῇ μελάγχρωμα οἰνεὶ γαγγραινώδες.

Οἱ τραχηλικοὶ ἀδένες οἱ ἀριστεροί, μᾶλλον τῶν δεξιῶν, ὀγκώδεις τε καὶ σκληροί.

Οἰδημα ἐπιγλωττίδος, καὶ ὑπεραιμία τοῦ βλεννογόνου τοῦ τε λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας.

Δι' ῥινικὰ κόγχα, μάλιστα δὲ ἡ κέτω, περίσχοι, οἰνεὶ πολυποδωδεις.

β) Ὑπὸ νευρικῆς τοῦ στομάχου καρδιαλικῆς, ἐκ τῶν ἠσπίων οἱ μὲν τρεῖς ἔχοντες τὸν οἶνον ἀγαπικτὸν, ἔγγαμοι δὲ καὶ προβεβηκότες πάσχουσι πρὸ 1—2 ἐτῶν· οἱ δὲ δύο λεμφικῆς ἕξεως, νέοι καὶ ἄγαμοι, καὶ τῷ αἰναισμιῷ χρώμενοι ὑποφέρουσι πρὸ δύο ἐτῶν τέλος ὁ ἕκτος νέος καὶ οὗτος, ἀλλὰ λείψιμος καὶ ἐξασθενημένος καὶ τὸν σπλῆνα ἐξωγικωμένος ἐξ ἐλογενῶν πυρετῶν, προσεβλήθη πρὸ ἐξ μηνῶν. Καὶ παροξυσμοὶ μὲν ἐπέρχοντο κατὰ διαλείμματα ἀνευ δουείσης ἀφρορμῆς, συνοδευόμενοι εἰς μὲν τοὺς τέσσαρας ὑπὸ πόνων κατὰ τὸ προκάρδιον ἐλαφρῶν, εἰς δὲ τοὺς δύο ὑπὸ πόνου ἐντόνου μετὰ γογγυσμοῦ καὶ ἐκλύσεως τῶν δυνάμεων, καθὼς καὶ μετὰ σφυγμοῦ μικροῦ καὶ καταψύξεως τῶν ἄκρων, καὶ εἴτα βαθμηδὸν κατηνάζετο εἴτε αὐτομάτως, εἴτε διὰ τοῦ ἐπερχομένου ἐμετοῦ, τὸν ὁποῦν καὶ πολλὰκις οἱ

πάσχοντες μηχανικῶς προσκάλουν εἰς ἀνακούφισιν, ἐντιθέντες τὸν δάκτυλον εἰς τὸν γαργαρέωνα, εἴτε καὶ τὸν στόμαχον πιέζοντες διὰ τῶν χειρῶν. Καὶ δίκαια μὲν παρηγγέθη ἡ διὰ γάλακτος, φάρμακα δὲ ἐσωτερικὰ ἐδόθησαν τὸ διττανθρακικὸν νάτρον, τὸ βισμούθιον, τὸ ἰωδοῦχον κάλι μετὰ βάμματος ἰωδίου, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Ραδεμάχερ. Συνίσταται δὲ ἡ θεραπεία αὕτη (ἡ κατὰ τῶν ἐμέτων καὶ καρδιαλικῶν, κ.ι ἐπιμόνιον ἀνορεξιῶν ἀνευ παρουσίας ὀργανικῆς βλάβης τοῦ στομάχου ἐμφανοῦς), εἰς τὴν χρῆσιν εἴκοσι σταγόνων βάμματος ἰωδίου, μετὰ πέντε σιταριῶν κάλεος ἰωδοῦχου εἰς διάλυσιν οἴγ. 4. ὕδατος ἀπεσταγμένου, κατὰ δίωρον ἐν κοιλίῳ τῆς τραπέζης, ἐπι δὲ ἐδόθησαν τὰ στρυκνοειδῆ ἐκχυλίσματα (ὕσκυμος, εὐθάλεικ καὶ μορφίνη)· ἐξωτερικῶς δὲ, ἐπειδὴ διὰ τῆς ἄνω θεραπευτικῆς ἀγωγῆς οὐδεμίαν ἐπῆλθε βελτίωσις εἰς δύο ἐξ αὐτῶν, διὰ τοῦτο πρὸ αὐτοῦ ἐπεθέσαμεν μὲ ἀποτέλεσμα ἀγαθὸν κυκλῆρια κατὰ τῆς στομαχικῆς χώρας καὶ ψυχρολουσίαν· ἐκ τούτων δὲ τῶν γαστραλικῶν ἐξῆλθεν κατὰ τὸ φαινόμενον τελείως ἀπὸλλεγμένοι τοῦ πύου τέσσαρες, οἱ δὲ δύο βελτιωθέντες ἐπισήμως.

2) Ὑπὸ χρόνιου ἔλκου τοῦ στομάχου, ἐξ ἧν ὁ μὲν εἰς καθ' ἑαυτὴν ἀναμικρῶς καὶ ἐξασθενημένος, ἡλικίας δὲ 35 ἐτῶν εἴχε τὸν σπλῆνα ἐξωγικωμένον, καὶ πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἐνοχλούμενος ὑπὸ ἀσημάντων δυσπεπτικῶν φαινομένων, μετὰ πόνου βιβέως κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, αὐξανόμενου κυρίως μετὰ μίαν περίπου ὥραν ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς βρωστῆς, καὶ ἐπι μᾶλλον στερεῆς τροφῆς, οὐδέποτε προσέδραμεν εἰς ἰατρικὴν βοήθειαν· ἐσχάτως ἦμος καταληφθεὶς ὑπὸ ἀφορήτου αἰσθήματος ἐδύνε περιγεγραμμένης κατὰ τὸ ἐπιγάστριον καὶ εἰς τὴν πίσειν κυρίως ἐπιτεινομένης, προσῆλθεν ἐνταῦθα μετὰ στεναγμῶν καὶ μεγάλων φωνῶν, καθὼς καὶ μετὰ ὀχληροτάτων ἀλγεινῶν πόνων ἐρχομένων κατὰ διαλείμματα ἐν εἴδει καρδιαλικῶν παροξυσμῶν, καὶ συνοδευομένων ὑπὸ ἐμέτων ἐκ βρωμάτων καὶ βλένης ἀνευ αἵματος· οἱ δίκαια μὲν παρηγγέθη ἡ διὰ γάλακτος τροφή· ὡς φάρμακα δὲ ἡ μορφίνη, ἡ κινιρακικὴ σόδα, καὶ τὸ ὑπεριτμικόν

βισμούδιον, και ὁ πάσχιον μετὰ νοσήλευσιν 20 ἡμερῶν ἐξήλθε τὰ μέγιστα βελτιωμένως.

Ὁ δὲ ἕτερος τοῦ ὁπίου τὴν ἱστορίαν ὁ Κ. Στυλιανὸς Γεωργιτσέκς κατ' ἐκτασιν περιγράφει, ἔχει ὡς ἐξῆς: Ὁ ἐξ Ἄνδρου Ν. Κ. ἐτῶν 40, ἐργάτης, πρὸ τριῶν ἐτῶν ἤρχισε νὰ ἐνοχλήται ὑπὸ πόνου κατὰ τὴν στομαχικὴν χώραν, ὅστις διήρκει 2—3 ὥρας, και ἔπικεν αὐτομάτως· δὲν τῷ ἐπροξένει ὅμως ναυτίαν, οὔτε ἔμετον· τὴν τοιαύτην πορείαν ἠκολούθει μέχρι τῆς χθὲς προτερείας, ὅτε μετὰ τὸ φαγητὸν αἰσθανθεὶς βάρως κατὰ τὸν στόμαχον, και νομίσας αὐτὸ ὡς πρόδρομον τοῦ πόνου, ἐσκέφθη νὰ ἐλαφρώσῃ τὸν στόμαχον διὰ τῆς ἐξήμεσεως τῶν σιτίων· διὸ και εἰσάγαγε τὸν δάκτυλον εἰς τὸν γαργαρεῶνα ἵνα προκαλέσῃ ἔμετον, ὅνπερ και κατάρθωσεν, ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἐμῆσῃ τὰ εἰσυχθέντα σιτία, ἤμισε τεμάχια πεπηγὸτος αἵματος μελανοῦ, πλέον τῶν δύο ὀκάδων, ὡς λέγει, μετὰ ἡμίσειαν δὲ ὥραν τῷ ἐπῆλθεν αὐτόματος ἔμετος, και ἤμισε πάλιν αἷμα, ἀλλ' ὀλιγώτερον, ἤμισε δὲ μέχρι τοῦ μεσονυκτίου ἐξάκις, τὸ δὲ πᾶσιν ὅπερ ἐξήμισε, λέγει ὅτι ἐφθασε τὰς ἑπτὰ ὀκάδας και ὅτι ἔλαβε και ἰσαριθμους κενώσεις αἱματηράς· ἀπὸ τὸ μεσονύκτιον δὲ μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν μετεφέρθη ἐνταῦθα δὲν τῷ ἐπῆλθεν ἔμετος, οὔτε δὲ και κένωσιν ἔλαθεν.

Παροῖσα κατάστασις 6/vii ὥρα 11 Π. Μ. Πρόσωπον ὠχρὸν χεῖλη λευκά, θερμοκρασία τοῦ σώματος κάτω τῆς φυσιολογικῆς, σφυγμὸς μικρὸς, ἀδύνατος, σφύξεις περὶ τὰς 50! Ἰσχυρὸν βάρος κατὰ τὸν στόμαχον, ὅστις και ἐπίωδνος τῆ πίσει· ἐδόθη βισμούδιον, πρὸς ἐνίσχυσιν δὲ τῶν δυνάμεων ζιμάδος ψυχρῆς, και γάλα.

Περὶ τὴν 4ην ὥραν Μ. Μ. μοι ἀνήγγειλεν ὁ νοσοκόμος, ὅτι ἐγερούσις και καθίσας ἐπὶ τοῦ ἀφοδευτικοῦ δίφρου ἵνα ἀποπατήσῃ, ἔσχε συγχρόνως ἔμετον αἱματηρὸν ὡς και κένωσιν αἱματηρῶν, και ὅτι ἔμεινεν ἡμιθνήσις. Μεταβὰς εὔρον αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ἀφοδευτικοῦ δίφρου στηριζόμενον ὑπὸ ὑπηρετῶν, διότι ἄλλως ἐκρημνίζετο, και ἔχοντα τὰ πρόσωπον πελιδνόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμικλεισμένους, τὰ ἄκρα ψυχρά, τὸν σφυγμὸν μάλισ ἀ-

σθητὸν, τὴν ἀναπνοὴν βραδείαν, και μόλις ἐπαύσθητὴν, ἅπαν τὸ σῶμα κεκαλυμμένον ὑπὸ ψυχρῶν ἰδρώτων, ἐν ἅλῃ μάλισ δεικνύοντα σημεῖα ζωῆς. Τοποθετήσας αὐτὸν ὅπτιον ἐπὶ τῆς κλίνης παρήγαγε ἄκνησιαν· διὰ δὲ τὴν μεγίστην ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων τῷ ἐχαρήγησα οἶνον, ζιμάδον ψυχρὸν, και μόσχον· κατὰ δὲ τοῦ ἐνοχλοῦντος αὐτὸν ἐμέτου καταπότια ἐκ πάγου, ἐξωτερικῶς δὲ ἐπὶ τῆς κοιλίας χιόνα. Μετὰ δύο ὥρας ἀνέλαβεν ὀλίγον τὰς δυνάμεις του, ὥστε ἰδύνατο νὰ ὁμιλή.

Τὴν ἐπιούσαν κατὰ τὴν ἐξοδόμην πρωϊνὴν ὥραν 7/vii Π. Μ. αἰτῆθε καλῶς ἔμετος και διέβροια δὲν ἐπανῆλθον· θερμοκρασία φυσιολογική, σφυγμὸς μικρὸς, ἀδύνατος 55, ζητεῖ τροφήν· ἐδόθη πλὴν τῆς ἀνω θεραπείας, και ὁ ὑπερχλωροῦχος σιδήρος, τροφή δὲ ἀποκλειστικῶς βουστὴ, ἥτοι γάλα και ζιμάδος.

8/vii. ἔχει καλῶς· θεραπεία ὡς και τροφή ἡ αὐτὴ· 9/xii Ἡ αὐτὴ κατάστασις· ἐπιμένει ζητῶν τροφήν στερεάν, ἀλλὰ δὲν τῷ ἐχορηγήθη. 10/vii ἔχει καθ' ὅλα καλῶς· ὁ σφυγμὸς και ἡ θερμοκρασία φυσιολογική, διὰ τὴν ἐπίμονον ἀπαίτησιν τῷ ἐχορηγήθη στερεὰ τροφή, ὀλίγη ἄμως. 11/vii. Ἡ χορηγηθεῖσα στερεὰ τροφή, οὔδὲν κακὸν τῷ ἐπροξένησε· διὸ και σήμερον παρηγήθη πλείων τροφῆ στερεά. 20/vii ἐξήλθεν ἔχων καθ' ὅλα καλῶς. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο διδάσκει ἡμᾶς, πῶσον φοβεράν θψιν δύναται νὰ λάβῃ ἡ αἱματέμεισις, και ὅμως πῶσον ταχέως δύναται νὰ ἐκλείψῃ ὁ κίνδυνος· τὸ μέγιστον τῆς θεραπείας ἀναγράφομεν εἰς τὸν πάγον ἔσω τε και ἔξωθεν, διότι ὁ ὑπερχλωροῦχος σιδήρος ἐδόθη μετὰ τὴν κατάπαιυσιν τοῦ ἐμέτου, και ἂν ἐνέργησεν, ἐποίησε τοῦτο, παρακωλύσας τὴν ἀνανέωσιν τῆς αἱμοβραγίας.

1) Ὑπὸ χρονίου δυσεντερειδοῦς κατάβροου, ναύτης 45 ἐτῶν, μέτριος οἰνοπότης, πάσχιον δὲ πρὸ πολλοῦ, και τὸ ἦπαρ φέρων ἐξωγκώμενον, ἰάθη τῇ κατ' ἐναλλαγὴν χρήσει τοῦ φλοιοῦ τῆς σιμαράβης, τῆς βρατανίκης, τοῦ βισμούδιου, τοῦ ὁπίου και τῆς ταννίνης.

Πάθησιν τοῦ ἐγκεφαλονητιαίου κέντρου ὑποστάντες εἰσι δύο ἐξ ὧν 1) ἐπάσχεν ἐπιληψίαν· οὔτος δὲ οἰνοπότης, ἀεργὸς και

ἀγαιος καὶ ἡλικίας 35 ἐτῶν, ἐτι δὲ εὐρωστος καὶ βρωμαλιος, καὶ ἐξ ὑγείων γονέων καταγόμενος, καὶ οὐδέποτε ὑποστάς ἄλλην τινὰ βαρεῖαν νόσον, διηγήθη, ἐτι πρὸ 15 περίπου ἐτῶν καταληφθεὶς ὑπὸ φόβου ἕνεκα τραγικοῦ συμβάντος, ἀμέσως προσήλθη ὑπὸ τῆς ἱεράς νόσου, ὑφ' ἧς διετέλει ἔκτοτε προσβαλλόμενος κατὰ διαφόρους τοῦ ἔτους ἐποχάς. Πρὸ ἐνὸς δὲ ἔτους τῆ παροξυσμῆ τούτῳ προσετέθη καὶ ἡμιπληγία τοῦ ἀριστεροῦ ἡμιμορίου τοῦ σώματος, καὶ ἤδη πρὸ εἴκοσιν ἡμερῶν, ὡς γνωστῆς αἰτίας, σὺν τοῖς τελευταίοις παροξυσμοῖς τοῖς κατὰ διαλείμματα ἐρχομένοις, ἐπήρχοντο καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἀλλ' ἀτελαῖς ἐντὸς τῆς ἡμέρας παροξυσμοί, διὸ καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐλθῆ εἰς τὴ Νανοκομεῖον, ἐνθα χορηγηθέντος τοῦ βρωμούχου κλίσεως ἐπέβλε μὲν ἀραίωσις καὶ βροχύνσις τῶν σπασμῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ τελεία διάλυσις. Ταύτην ἐπήνεγκεν ἡ ἐπὶ ἕξ ἡμέρας συνεχῆς χρῆσις τῆς γλωφάλης (20—30 σιτ. μέχρι 1 δραχμῆς δι' ἡμέρας), καὶ οὕτως ἐπὶ ἑπτὰ μῆνας ὀλοκλήρους οὐδένα ὑπέστη ὁ πάσχων ἔκτοτε τέλειον ἢ ἀτελὴ παροξυσμὸν χροῖματος τῷ βρωμούχῳ κἀλει. Τὰ δὲ φαινόμενα τῆς ἡμιπληγίας ἐβελτιώθησαν εἰς πάρεσιν. (ἐξῆλθε σήμερον, τὴν 30 Σεπτεμ. 1874 περιπατῶν καὶ εὐθυμος).

4) Καχέτης καὶ κάτωχρος, ἀγαιος δὲ καὶ τριακονταετής, καὶ οἰνοπότης, εἰσελθὼν μετὰ κάματος πολὺν ὀδοιπορικόν, ἀλγῶν σφοδρότατα τὰ κάτω ἄκρα, καὶ τὴν σπονδυλικὴν στήλην, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κινηθῆ τὸν κάτω κορμὸν, οὕτως ὥστε ὑπελάβομεν, ἐτι ἔπαθεν ἡ μαλάκυνσις, ἢ ἀποπληξίαν τοῦ βελίου κατὰ τὴν ὁσφίν' ἔφερε δὲ καὶ οἴδημα τῶν κάτω ἄκρων πολὺν, καὶ οἴδημα πνευμονικὸν δεξιὸν μετ' ἀποχρέμψιν αιμοφόρων, ὥστε ἐφάνη ἡμῖν ἀληθὲς μουσεῖον παθολογικόν, ἀπογνωσθεῖσι περὶ τῆς ἰάσεως· ἀλλ' ὅμως ἐφηρμόσαμεν Θεραπείαν τονωτικὴν, κίναν, καὶ σίδηρον, καὶ ἐξωτερικῶς τὴν κατὰ μῆκος τῆς σπονδ. στήλης ἐπίθεσιν ἐκδορίων ἐπαλλήλων, μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶχόμεν τὴν ἐγγράστικην νὰ εἶδαμεν τὸν ἀπεγνωσμένον ἄρρωστον ἐκπαισθητῶς βελτιωθέντα κατὰ πάντα, καὶ βάλαν ἐξελθόντα τοῦ Νανοκομεῖου.

E.

Τοῦ δὲ δέρματος φλεγμονῆς ὑπέστησαν τὸ ὄλον πέντε ναῦται ρώσοι, ἔγγαμοι τε καὶ ἀγάμοι, καὶ ἡλικίας 25—30 ἐτῶν, ἔπαθεν δὲ ἐρυσίπελας ἐμπυητικόν, οἱ μὲν τρεῖς κατὰ τὴν ἀριστερὰν κνήμην, καὶ κατὰ μῆνα Μάρτιον, οἱ δὲ δύο κατὰ τὸ πρόσωπον, καὶ κεφαλὴν καὶ μῆνα Ἀπριλίον καὶ Μάϊον. Πάντες δὲ ἰάθησαν τῇ χρῆσει ψυκτικῶν φαρμάκων, καὶ ἐξωτερικῶς τῇ ἐπιχρῆσει τοῦ πάσχοντος μέρους, καὶ πέραν ἐτι τῆς φλεγμονῆς δι' ἰσχυρᾶς διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου. Παρατηρήσαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς, ἐτι ἡ διαπότισις τῶν περιδορίων τοῦ ἐρυσίπελατος διὰ τῆς διαλύσεως ταύτης (δρ. 1 ἐν οὐγ. 1) ἐπίσχει τὴν ἐξάπλωσιν τούτου, ἐπὶ δὲ τῆς δερματίτιδος αὐτῆς ἐπιχρῆσθεῖσα ἡ διάλυσις, καθάπερ γίνεται ἐπὶ τῶν ἐγκαυμάτων, καταβάλλει ταχέως τὴν δερματίτιδα δι' ἀντικαταστάσεως.

ΣΤ.

6) Ὑπὸ ὀξείας ρευματισμοῦ. Ῥώσοι ναῦται, νέοι καὶ οὔτοι, πρῶτον ἤδη φορὰν προσήλθοντες ὑπὸ τῆς νόσου, προσήλθον ἀπὸ Μαρτίου μέχρι Μαΐου, καὶ ὑποβλήθητες ἔσω μὲν εἰς διαφορητικὴν Θεραπείαν (ἔγγυμα φιλ. μετ' ὀξείας ἀμμωνίας) καὶ εἰς τὴν χρῆσιν νιτρικοῦ κἀλειως, καὶ τῆς κίνης, ὡς κατασταλτικῆς τῆς κυκλοφορίας, ἐτι δὲ τοῦ κολχικοῦ, καὶ ἰωδούχου κἀλειως, ἐξωτερικῶς δὲ τοῦ χρίσματος τῆς καφουράς, καὶ εἰς τὴν ἐπίθεσιν διαλύσεως ψυχρᾶς ἐμετικῆς τρυγῆς, καὶ ἐκδορίων πρὸς τὰς ἀφθράσεις ἐν ἐπιμονῇ τῶν πόνων, ἰάθησαν οἱ μὲν τέσσαρες τελείως ἐν 15 ἡμέραις, δύο δὲ ἐξῆλλον ἐκ μὲν τῶν ρευματισμῶν ἀπηλλαγμένοι, φέροντες ὅμως ὡς Ολιθερὰν κληρονομίαν, ἀνεπάρκειαν τῶν βάλβιδων ὁ μὲν, ὁ δὲ ἐπιμόνας συμφορήσεις ἐγκεφαλικὰς, ὑφ' ἃν ἐν Κερκύρᾳ ὡς ἐμάθομεν ἀπεβίωσεν ὁ εἰς ἀναπτυχθείσης τελείας μνηγγίτιδος (μεταστατικῆς βεβαίως). Ὅστε ἐπὶ ἕξ ρευματιῶντων μία ἀνεπτύχθη ἐνδοκαρδίτις (15—16 0/0) μία δὲ μνηγγίτις. Ἡ προσβολὴ ἐκδορίων ἰσχυρῶν κατὰ τὴν καρδιανὴν χώραν ἐπὶ ὑποψίας ἐνδοκαρδίτιδος ἐφάνη ἡμῖν λυσιτελής, διὸ παρ' ἑτέρῳ τινὶ τῶν ρευματιῶντων ἤρρισαν ἤδη τὰ φαινόμενα τῆς

καρδιοπαθείας (ήτοι δίχασις του πρώτου ήχου και σκιασμός),
άλλ' υπεχώρησαν τελείως και εξηφανίσθησαν μετά ισχυρά εκ-
δόρια.

Z.

1) Υπό Ιλαρίας. Νεάνις 16της, άνευ άλλης επίπλοκής λάθη
μετά πέντε ημέρας τῆ χρήσει μαλακτικῶν και διαφορητικῶν
ποτῶν.

II.

1) Υπό άνεμοβουλογίας 25της, Ρώσσης ναύτης, ἀπαιλλήγη
μετά ημέρας τέσσαρας τῆ χρήσει τῶν εζυφοινίκων, και του εγ-
χύματος τῶν άνθῶν τῆς φιλόρας μετ' ὀξικῆς ἀμμωνίας ἦν ὁ
άνηρ άνεμβολίαστος, και ἤκμαζεν ἡ ἐπιδημία τῶν εὐλογιῶν ἐν
Πειραιεῖ.

2) Υπό εὐλογίας, νέου ἐργατικοῦ, και ἀγαμοῦ, και ἔξεως βο-
μαλέας, και πρὸ δέκα ἐτῶν ἐμβολιασμένοι, προσῆλθον εἰς ἐπο-
χὴν, καθ' ἣν και ἐν τῇ πόλει ἐπεκράτει τὸ νόσημα, και ἐξ ὧν
ὁ μὲν εἰς ἔδειξε μετά τινος ἀπὸ τῆς εἰσόδου του ὥρας τὰ χα-
ρακτηριστικὰ τῆς εὐλογίας φαινόμενα, δι' ὃ ἀπεπέμφθη αὐθι-
μέρον εἰς τὸ οἰκίον θεραπευτήριον. Ὁ δὲ ἕτερος πάσχων πρὸ
τεσσάρων ἡμερῶν, και θεραπευόμενος ἐν τῇ πόλει παρά τινι ἰα-
τρῷ βευματικὴν μνηγγίτιδα διαγνώσαντι, και οὐδεμίαν εὐρίην
ώφέλειαν, μετεφέρθη πρὸς ἡμᾶς. Τοῦτον δὲ ἐπισκεψάμενοι τὴν
αὐτὴν και ἡμεῖς ἐσχηματίσαμεν διάγνωσιν, διότι εἰδείκνυν αὐ-
ξοσιν θερμοκρασίας 39 1/2, και σφυγμὸν πλήρη και βραδύν,
περὶ τοὺς 88, σιωπὴν και ἀπάθειαν και νυσταλέον πρόσωπον,
γενικὴν τοῦ σώματος κόπωσην μετά γενικῆς εὐαισθησίας, διότι
και ὀλίγον θλιβόμενος ἡ διακνιόμενος τὸ δέρμα ἤλγει παρά φύ-
σιν καιτοι οὔτε ὑπεραιμιαν εἰδείκνυε τῷ δέρματι, οὔτε ἄλλην
ἀλλοίωσιν ἦν δὲ και ἡ θερμοκρασία τεταπεινωμένη, ὡστε ὅρα
μὴ ἡ τοιαύτη εὐαισθησία δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἐν ἀπορίᾳ ἄλ-
λων συμπτωμάτων ὡς διαγνωστικὸν σημεῖον: ἀσφύρητον κεφα-
λαλγίαν κυρίως κατὰ τὰς κροταφικὰς γῶρας ὑπὸ ἐμέτων συνο-
δευομένην, ἐμβάξ: τῶν ὠτων, ὑπνηλίαν, συστολὴν τῆς κόρης,
φωτοφοβίαν και δυσκοιλιότητα: ἄσφυλιγίαν οὐδεμίαν κατὰ γό-

μη ὁ ἀόριστος εἰ και πολλάκις και ἐπιμόνως ἤρωτήθη. Θε-
ραπευτικὰ δὲ μέσα ἐχορηγήθησαν ἔσω μὲν ἡ ἰαλάπα μετά κα-
λομελάνου και κινίνης ἐναλλάξ, ἐξωτερικῶς δὲ βδέλλα: ἐπανεκ-
λημμένης ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων, προσεβλήθησαν ἐκ-
δόρια ἐπισθεν τοῦ ἀνθένος, ψυχρὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς χιονώδη κτλ.
ἀλλὰ τὴν τετάρτην τῆς εἰσόδου του (ὀγδόην τῆς εἰσβολῆς) ὁ ασθεν-
νὴς ἐπαρουσίασεν εὐλογιώδες ἐξάνθημα ἐνῶ ἔφερε σφυγμοὺς
ἐξήκοστα ἐπὶ εἰκοσιν ὥρας πρὸ τῆς ἐξανθήσεως. Ἐστάλη δὲ εἰς
τὸ οἰκίον και οὗτος θεραπευτήριον, ὅπου και ἐμάθομεν, ὑπέστη
αἰσίως και ἠπιωτάτην τὴν νόσον, ὡστε ἡ παρατήρησις αὐτῆ ἔ-
χει τοῦτο τὸ διδακτικὸν, ἥτι ἡ ψυκτικὴ κατὰ κεφαλῆς θεραπεία
οὐ μόνον οὐδαμῶς βλάπτει, ἀλλ' ἔως και ἠπιωτέραν τὴν νό-
σον ποιεῖ.

Θ.

1) Υπό μολυβδίασεως, νέος λειψαμιοῦ, εἰς ἄκρον ἰωχρῶς,
ἐν τοῖς μεταλλείοις τοῦ λαυρίου ἐργαζόμενος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν
ἐνταῦθα κλινικὴν φέρων πόνους κατὰ τὰς ἀρθρώσεις, και τοὺς
μῦς τῶν κάτω ἀκρων, και ἰδίως τῶν γαστροκνημίων, ἐπιτεينو-
μένους μάλιστα ἅμα τῆ κινήσει, ἔτι δὲ ἐξοίδησιν τῶν οὐλῶν,
ἀνάπνοην κάκοδμον, ἐξόγκωσιν ὑποχονδρίων, και δυσκοιλιότητα
μετ' ἀποπαθήσεως κοπράνιαν στερεωτάτων και μορφὴν κόπρου
αἰγῶς ἐχόντων: οὐδεμίαν προεφθίσασεν τῷ πάσχοντι νὰ πα-
ράσχωμεν βοήθειαν, διότι τὴν ἐπιούσαν τῆς εἰσόδου ἐξῆλθεν.

I.

1) Υπό σακχαρώδους διαβήτου: οὗτος ἐργάτης 20της τὴν
ἡλικίαν, ἀνακιστῆς δὲ εἰς μέγαν βαθμὸν, και ὡς ἐκ τούτου
κάτσχνος και βλακώδης, οὐδὲν πρὸ τούτου νόσημα ἄξιον λό-
γου ὡς ἔλεγεν ὑποστάς, κατελήφθη ἀπὸ ἕξ μῆνων ὑπὸ πολυ-
διψίας και πολυουρίας μετ' ἀπλέτου πρὸς τὰ σιτία. Ὁρέξεως
βαθυμῶδὸν ἐπῆλθε μεγάλη ἀδυναμία, ἥτις και ἠνάγκασεν αὐτὸν
νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον, ἐνθα εὐρέθη καχεκτικὸς, κάτωχρος
και κάτσχνος, με θερμοκρασίαν φυσικὴν, σφυγμοὺς 95 ἀδυνά-
τους και μικροῦς. Ἐκ τῶν ὀργάνων τῆς θωρακικῆς κοιλότητος

μόνον οἱ πνεύμονες ἐπαρουσίαζον. τὰ τοῦ ἀπλοῦ κατάρρου φαινόμενα μετ' ἐλαφροῦ βήχους καὶ ἀναγωγῆς κατάρρῶδων πτυέλων. Ἦ δὲ καρδία κατὰ φύσιν. Ἐκ τῶν ὑποχονδρίων μόνον τὸ ἦπαρ ἐφαίνετο ἐξωγκωμένον.

Κατὰ τὰς νεφρικὰς δὲ χίμαρας ἡ πίεσις ἦν μικρὸν τι ἐπιπύκνωτος, οὖρα ἀφθονα, ἐλάσσανα ὕμῳ τοῦ εἰσαγομένου ὕδατος, καὶ χημικῶς ἐξετασθέντα διὰ τοῦ φελιγγίου ὕγρου (συνισταμένου ἐκ Κουσκίου κάλειος, τριγικίου κάλειος οὐδετέρου καὶ θεικοῦ χαλκοῦ) εὐρίθισαν περιέχοντα ἀφθονον σάκχαρον (ἀγνώστων τῶν εἰδ. β. διὰ τὴν ἔλλειψιν σακχαρομέτρου), ἀνευ λευκώματος. Ὑπεβλήθη δὲ εἰς τονωτικὴν θεραπείαν, ἥτοι τὴν δι' ἀζωτούχων, μετὰ τῶν σκευασίων τοῦ σιδήρου, κίνας κτλ. ἔτι δὲ καὶ τοῦ ἐκχυλίματος τῆς εὐθλασίας (2—4, σιτ. τὸ νυχθήμερον) ὡς παρηγορητικῆς κατὰ τῆς διψῆς τῆς πολλῆς. Καὶ πρὸς μὲν τὰ λοιπὰ ἡ θεραπεία ἀπέβη ἀτελεσφόρητος, διὰ τὴν μεγάλην τῶν σωματικῶν δυνάμεων κατὰπτωσην, τῆς πολυδιψίας ὕμῳ καὶ τῆς πολυουρίας αὐτῆς κατίσχυσεν ἡ εὐθλασία. Μετὰ ἓνα μῆνα ἀπεβίωσαν αὐξήσαντων τῶν οἰδημάτων κατὰ τὰ ἄκρα, καὶ ἐξέπνευσεν ἀψοφητὴ μεταξὺ ὀμφαλῶν ἀπαξ ἐγένετο παρ' αὐτῆ ἕνεσις μωρρίνης κατὰ τὸ ἐπιγάστριον κατὰ τὰ ἐσχάτως περραγγελλόμενα εἰς περιοριστικὸν δῆθεν τοῦ ποσοῦ τοῦ σακχάρου, ἀλλὰ δὲν ἐπανελήφθη, διότι τὰ οὖρα οὐδεμίαν ὑπέστησαν ἀλλοίωσιν. Ἦ δὲ νεκροψία γενομένη μετὰ 24 ὥρας, εἶδειξε τὴν μὲν καρδίαν κατὰ φύσιν, τοὺς δὲ πνεύμονας ἀπλῶς συμπιεσμένους, οὐδεμίαν δὲ φέροντας ἀλλοίωσιν ἄλλην, οὔτε ἔχνης διελήσεις φυματιώδους. Οἱ νεφροὶ ὑπεραιμικοί ἐν τῇ κεντρικῇ μοίρᾳ, ἡ φλοιώδης οὐσία ἠτροφικαία, αἱ δὲ πυραμίδες ἐξεῖχον ἐκ τοῦ τῆς διατομῆς ἐπιπέδου οἰδοῦσιν. Ἦπαρ ἐξωγκωμένον κατ' ὅλας αὐτοῦ τὰς διαστάσεις, ἥτοι κατὰ μὲν τὸ πλάτος 17 1/100 τοῦ μέτρου, κατὰ δὲ τὸ μήκος 26, καὶ τὸ πάχος 15, ἀναμικτὸν, ὑπόρμιον μελανοπῶς. Τὸ δὲ πάγκρεας μεταβεβλημένον εἰς ταινίαν συνιδεσμένην, ἐν ἣ σχεδὸν οὐδὲν μόνον φυσιολογικῆς ἀδενώδους οὐσίας διεκρίνετο· μετὰ δυσκολίας δὲ ἀνευρέθη ἄρα ἦν μάλιστα ἠτροφικῶς ὁ ἐγκεφαλὸς καὶ αἱ μὲνινγες ἀναμικτὰ, ἡ σκληρὰ μῆνιγξ ἐσκληρωμένη, ἡ δὲ

οὐσία τοῦ ἐγκεφαλοῦ μεμλακωμένη καὶ κατὰ τὴν βάσιν αὐτοῦ περιεῖχεν ὀλίγον ὀρρώδες ἐξίδρωμα.

Κ.

Πυρετοὺς δὲ ἐλογνεῖς ἐπασχον 80, ἐξ ὧν 73) εἶχον ηλικίαν 14—18 ἐτῶν· τούτων οἱ μὲν πλείστοι ἐπαθον ἀμφημερινόν, εἰσβάλλοντα ὅτε μὲν τὴν πρωίαν, ὅτε δὲ καὶ 1—2 M. M. οἱ δὲ λοιποὶ τριταίον, τακτικῶς καὶ σχεδὸν πάντοτε τὴν πρωίαν κυρίως εἰσπερχόμενον. Ἦσαν δὲ ἀναίμοι, καχεκταί, κάτωχοι, καὶ τὸν σπλῆνα πάντες ἐξωγκωμένοι ἀπὸ 2 δακτύλων μέχρι παλάμης· ἐκ τῶν 73 ἔφερον ἑπτὰ καὶ ἔπαρσιν τοῦ δεξιῦ ὑποχονδρίου μέχρι δύο ἕως τριῶν δακτύλων, ἀνάδυνον μὲν εἰς τοὺς τάσασκας, ἐπιώδυνον δὲ εἰς τοὺς τρεῖς μετ' ἰκτερικῆς τοῦ ἐπιπεφυκότος χροιάς· ἔξ εἶχον πόνους πρὸς τὰς ἀρθρώσεις ἐν εἰδει ρευματισμοῦ· δέκα πέντε εἶχον διαταραχὰς τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος, ἥτοι βάρος κατὰ τὸ προκάρδιον, ἀνορεξίαν, ναυτιάσεις, ἐμέτους, γλῶσσαν λευκῶ ἐπιχρίσματι κεχρισμένην· πέντε εἶχον συμφορῆσιν πρὸς τὴν κεφαλὴν μετὰ κεφαλαλγίας· καὶ τέλος δύο πρὸς τοὺς βρόγχους μετὰ κατάρρῶδων φαινομένων.

Καὶ τοὺς πλείστους μὲν τούτων ἐθεραπεύσαμεν διὰ τῆς κινήσεως, ἥτις κατὰ τὴν συνδρομὴν τῶν συμβεβηκότων (ἐν στομάχῳ καὶ ἦπατι) ἠναῦτο μετὰ διαλυτικῶν καὶ πικρῶν. Ἑπτὰ δὲ πυρετιῶντας νέους, καὶ χρονίως πάσχοντας ὑπεβάλομεν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ βάρμματος εὐκαλύπτου παρασκευασθέντος ἐν τῷ νοσοκομείῳ ἐκ φύλλων νεαρῶν ὡς ἐξῆς. Λάβε φύλλων εὐκαλύπτου κατακεκομμένων χλωρῶν 1, καὶ δι' ἑπτὰ ἡμέρας θῆς εἰς κατάργασιν ἐντὸς οἴνοπνεύματος κοινοῦ 2, ὑγρὸν μελαγκωπὸν καὶ τὴν γεῦσιν βαλσαμῶδες καὶ καφουρώδες τὴν ὄσμη.

Κατὰ δὲ τῶν ἀτάκτως προσβαλλομένων, καὶ ἐχόντων ἐλογνεῖ καχεξίαν, μετὰ μεγάλης καὶ σκληρᾶς τοῦ σπληνὸς διογκώσεως παρηγγέλθη ἡ κίνησις, ἠνωμένη μετὰ τῶν σκευασίων τοῦ σιδήρου, ἡ ψυχρολουσία, ἢ ἠνέχθησαν καλῶς πάντες, ὅσοι ὑπεβλήθησαν εἰς αὐτήν, καὶ ἡ τονωτικὴ θεραπεία. Κατ' αὐτῶν πολλὰς συνεδυσάθη ἐπιτυχῶς ἡ κίνησις μετὰ βίζης εὐθλασίας (1, σιτ. δι' ἡμέρας).

2) ἐπαρουσιάσθησαν ὑφέσιμοι πυρετοὶ, τῶν ὁποίων αἱ μὲν ὑφέσεις πρὸς τὴν πρωΐαν ἐπύρνοντο, αἱ δὲ ἐπιτάσεις πάντοτε πρὸς τὸ ἑσπέρας μετὰ σφοδροῦ πυρετοῦ καὶ μεγάλης κεφαλαλγίας καὶ ἐνέσεως τοῦ προσώπου καὶ ξηρασίας τῆς γλώσσης καὶ βάρους κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, ἀνορεξίας, ναυτίας, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐμέτου· εἶχαν δὲ καὶ κατάρθρον βρογχικόν, καὶ τὰ ὑποχόνδρια ἐξωδηκτά, καὶ πόνον ζωηρόν κατὰ τὸν σπλῆνα· τούτους ἐθεραπεύσαμεν ἀμέσως ἐπὶ τῆς πυρέξεως, παρασχόντες τὴν κινίνη μετὰ καλομελάνου (20—30 σιτ. μετὰ 4—6 σιτ. καλομελ.) καὶ τὴν ἐπιούσαν ἐπέηλθεν ἐφίδρωσις, καὶ κατάπτωσις τοῦ πυρετοῦ. Μετὰ 4 ἡμέρας ἦσαν τελείως θεραπευμένοι.

2) ἔκασχον τύπον τὸν ἡμεδαπὸν, καὶ ἐπαρουσίαζον αὐτὰ ταῦτα τὰ ἀνω φαινόμενα, ἀλλὰ τὸν πυρετὸν συνεχέστερον, θερμοκρασίαν 39 1/2 C, ἔτι δὲ κεφαλαλγίαν ἀφόρητον συνοδουμένην ὑπὸ παραληρημάτων, καὶ ἐκλύσεως τῶν σωματικῶν δυνάμεων· ἡ γλῶσσα ξηρὰ ἦν ῥηγματώδης καὶ τραχεῖα καὶ τρέμουσα· ἡ κοιλία μετέωρος καὶ ἀλγοῦσα ὀλίγον κατὰ τὴν εἰλεοκωλικὴν χώραν καὶ στεγνὴ· ἐπιστάξεις δὲν παρήσαν, οὔτε ἐξάνθημα· κατάρθρους ὅμως τῶν βρόγχων μάλιστα. Θεραπεία ἦν ἡ διὰ κινίνης μετὰ καλομελάνου καὶ ὄξυπότων φυτικῶν, ψυχρῶν κατὰ κεφαλῆς, καὶ πλύσεων τοῦ σώματος συγγῶν δι' ὄξους.

Ἰπὸ κακοήθους ἀποπληκτικοῦ πυρετοῦ ἔπαθεν εἰς. Τοῦτον βίωμαλέον καὶ πρότερον ὑγιᾶ ὄντα καὶ ὡς 50 ἐτῶν καὶ ἀλιέα οὐδέποτε δὲ ὑποστάντα οὐδεμίαν ἄλλην τινὰ νόσον, ὡς μᾶς ἐβεβαίωσαν οἱ περὶ αὐτὸν, ἐφ' ἀμάξης ἔφερον τὴν τετάρτην περὶ ἑσπέραν Ἀπριλίου εἰς τὸ ἐνταῦθα Νοσοκομεῖον, καὶ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν εὐρέθη πυρέσσων, ὅσον ἀπὸ τῆς θερμοκρασίας (39° C.) σφυγμοῦς ὅμως εἶχεν 60 κατὰ 1, πλήρεις καὶ ἀνοισταμένοις ἀφρονος καὶ ἀναίσθητος, μὲ ὀφθαλμοῦς ἡμικλείστους, κόρμας διεσκιμένους, μὴ ἀντιδρώσας εἰς τὸ φῶς, μὲ βλέφαρα καταπτώκωτα, μὲ ἀναπνοὴν βεγγάζουσαν καὶ ταχεῖαν, καὶ μὲ σπλῆνα ἐξωγκωμένον. Ἐκ τῶν κημισάντων δὲ αὐτὸν συγγενῶν ἐμάθημεν ὅτι ἀπὸ κηροῦ εἰς κηρὸν προσεβόλλετο ὑπὸ διαλείποντος

πυρετοῦ ἀτάκτου τὸν τύπον, καὶ ἐσχάτως ἠνοχλεῖτο συνεχῶς ὑπὸ ἀμφημερινοῦ, καὶ ὅτι τὴν προτεραίαν M. M. ἀνευ γνώστῆς αἰτίας, αἰφνιδίως κατελήφθη ὑπὸ τῶν ἀνω φαινόμενων. Ἰποβληθέντος εἰς τὴν χρῆσιν τῆς κινίνης ἡμισ. δραχ. μετὰ καλομελάνου 4 σιτ. καὶ ἐξωτερικῶς ἀνάτριψιν διαλύσεως κινίνης ἐκ 40 σιτ., καὶ περισπαστικῶν, οὐδεμίαν προέκυψεν ὠφέλεια, τὴν δὲ ἐπιούσαν λαν πρωτὶ εὐρέθη ἐκπνεύων.

Κατὰ δὲ τὴν νεκροψίαν εὗρομεν τὸν μὲν ἐγκεφαλον ἐνσιμένον ὀλίγον, μετ' ὀλίγου κατὰ τὴν βᾶσιν ὀρθώδους ἐξιδρώματος, τὸν δὲ σπλῆνα παμμεγέθη καὶ εἰς πόλτον μαλακὸν μεταβεβλημένον. εἶναι δὲ περιέργον, ὅτι τοιοῦτος ἀποπληκτικὸς πυρετὸς προΐων ἐξ ἀποσυνθέσεως τοῦ αἵματος, καὶ οἶονεῖ ἀπομαλακώσεως τοῦ σπληνὸς συνέστη ἐν τῷ ἦρι ἀρχομένη, ἐνῶ συνήθως ἐμφαίνεται κατὰ τὸ μετόπωρον. Ἡμεῖς δὲ κατ' εἰκασίαν ἀπλῶς παρέσχομεν τὴν κινίνην, ὑπολαβόντες αὐτὸν μᾶλλον ὡς παθόντα ὑπεραιμίαν ἐγκεφαλικήν. εἶναι δὲ τὸ δεύτερον περιστατικὸν νοσημάτων κακοήθη πυρετὸν, ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον κομισθέντων ἐπιθανάτων· ἐξηγεῖται δὲ ἡ ἀδράνεια τῆς κινίνης ἐκ τῆς πολιώδους τοῦ σπληνὸς καταστάσεως, γνωστοῦ ἤδη ὄντος, ὅτι κατ' αὐτὴν ἡ κινίνη οὔτε ἀπορροφᾶται οὔτε ἐνεργεῖ.

2) Ἰπὸ ἐλάδους καχεξίας μετὰ ὑδρωπὸς ἀσπίτου, καὶ ἀνά σάρκα· οὔτοι δὲ ἐργατικοὶ πάσχοντες πρὸ πολλοῦ ἀτάκτους διαλείποντας, καὶ ἔχοντες ἡλικίαν 20—30 ἐτῶν, ἔφερον πελωρίαν καὶ σκληρὰν τοῦ σπληνὸς ἐξόγκωσιν, μετὰ καὶ ἐπάσειος τοῦ ἥπατος καὶ ἐκτερικῆς μάλιστα χρώσεως τοῦ τε ἐπιπεφυκότου καὶ τοῦ δέρματος εἰς τὸν ἔτερον, ὅς τις ἐπαρουσίαζε τὰ ἐξῆς. Θερμοκρασίαν φυσικὴν, σφυγμοῦς συγχοῦς καὶ μικροῦς 130, πρῶτον πάν ἀτώχρον, καὶ σῶμα οἰδοῦν· κοιλία διωγκωμένη, κατάφωρως κλυδάζουσα· τὰ ὑποχόνδρια δυσκόλως ὡς ἐκ τοῦ ἀσπίτου διακρίνοντο· ἡ ἐπισκόπησις τοῦ θώρακος εἰδείκνυε βῆχα καὶ πτύελα καταρρώδη καὶ δύσπνοϊαν ἢ μᾶλλον ὀρθόπνοϊαν, πρὸς δὲ ἀμβλύτητα κατὰ τὴν βᾶσιν τῶν πνευμόνων μικρὰν, ἤχους συριζόντας, καὶ ὀλίγους ὑποτρίζοντας· τῆς καρδίας οἱ τόνοι βύθιοι· οὐρα ὀλίγα, καὶ ἀνευ λευκώματος· ἐν τοῖς πεπτικαῖς ὀργάνοις

νοικς πορετηρείτο άνορεξία, και ναυτία· τέλος δε παρουσίαζε και σφάκελον κατά την άριστεράν κνήμην, ως παλάμης τὸ μέγεθος ὀπισθεν. Ὡς μέσα θεραπευτικά ἐχορηγήθησαν εἰς μὲν τὸν ἕνα, ὅστις και μετὰ τινος καιρὸν ἐξήλθε βελτιωμένος, ἡ κινήσις και αἱ σκευασαί τοῦ σιδήρου, ἔτι δὲ τῆς σκίλλης και καίνης ἀφέψημα, ἐν τέλει δὲ ἡ ψυχρολουσία· εἰς δὲ τὸν δεύτερον μόνον ἡ κινήσις μετὰ τῶν σκευασιῶν τοῦ σιδήρου· ἐπειδὴ δὲ ἡ δύσπνοια ἦν πολλή και εἰς ὀρθόπνοιαν ἐγγίζουσα, ἐγένετο δις ἡ παρακέντησις τῆς κοιλίας ἐκάστοτε ἀφαιρουμένου μέρους τοῦ ἀποσκήματος, ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τῆς εἰσόδου ἐτελεύτησεν ἐξηνητημένος.

Ἀνατομῆς μετὰ 2½ ὥρας γενομένης, εὐρέθησαν τὰ ἐπόμενα· ὕγρον ἐντὸς τῆς κοιλίας ὑπέροχον. Ἦπαρ παρεκτοπισμένον πρὸς τὰ ἄνω, διωγκωμένον δὲ και ὑπόφαιον τὸ χρώμα, και ἀναμιον. Σπλῆν τετραπλάσιος τὸ μέγεθος, μέλας και σκληρός. Ἐκ τῆς θωρακικῆς δὲ κοιλότητος ἐξέρβυσεν ἀφθονον ὀρώδες ἐξίδρωμα, πνεύμονες ἀναμικτοί, και συμπεπιεσμένοι. Ἡ δὲ καρδία ἀτροφική μὲν, ἀλλ' ἡ μυϊκή ὕψη και αἱ βαλβίδες εἰς ὑγιᾶ κατάστασιν· περικάρδιον πλήρες ὕγρου. Οἱ νεφροὶ κατά φύσιν, ἀναιμοὶ δὲ· τὸ κράνιον δὲν διηνοχθῆ.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Ἐκ τῶν 60 χειρουργικῶν

2) ὑπέστησαν τραύματα κατὰ τὸ ἄνω μέρος τῆς κεφαλῆς δι' ἀμβλύου ὄργανου, διὰ τῆς κατὰ δεύτερον σκοπὸν ἐνώσεως μετὰ 15 ἡμέρας ἰαθέντα.

2) Θλάσιν τοῦ προσώπου, ἔνεκα πλῆξεως, ἰαθεῖσαν τῆ τοῦ ὕδραργύρου και κηπουρᾶς ἀλοιφῆ.

1) Θλάσιν κατὰ τὴν καρδιακὴν γῶραν ἰαθεῖσαν μετὰ τινος ἡμέρας τῆ ἐπιθέσει σικυδῶν αἱματηρῶν.

6) Θλάσιν τοῦ γόνατος και τῆς κνήμης, ἰαθεῖσαν διὰ τῆς ἐπιθέσεως ἑδελλῶν.

7) Τραχυματώδεις ὀφθαλμίαι, ἰαθεῖσαι δι' ἐπικρύσεως δις

τῆς ἐβδομάδος γενομένης μετὰ πυκνῆς διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου (15 σπ. νιτρικοῦ ἀργύρου εἰς ἡμισ. οὐγγ. ὕδατος ἀπεσαγμένον).

1) 28τῆς ἐπαθεν ἐκ πλῆξεως κάταγμα κατὰ τὸ σῶμα τῆς κάτω σιαγόνας, πωρωθὲν τελείως μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας τῆ ἐφαρμογῆ τῆς φορδίας.

1) Κάταγμα ἀπλοῦν τοῦ ἄνω τριτημορίου τοῦ δεξιοῦ μηροῦ, ἔνεκα πτώσεως, πωρωθὲν μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας τῆ περιβολῆ τοῦ ἐπιδέσμου τοῦ Σκυλιήτου.

1) Κάταγμα ἐνδοκάρσιον τοῦ δεξιοῦ μηροῦ ἐπιπεπλεγμένον μετὰ θλάσεως τῶν ἐπαλῶν μορίων, ἐπεινεγκὸν τὸν διὰ πτωμαίας θάνατον, μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας, εἰς γράβαν 60 τοῦτύδα, και σφραγιδικὴν δυσκρασίαν ἔχουσαν.

2) Ἀσθεσιώδη ἀχώρη τῆς κεφαλῆς, ἰαθέντα διὰ τῆς κατ' ἐναλλαγὴν χρήσεως ὅτε μὲν διαλύσεως ἄχνης τοῦ ὕδραργύρου (5 σπ. εἰς 1 οὐγγ. ὕδατος), ὅτε δὲ τοῦ χρίσματος τοῦ συνισταμένου ἐξ ἡπατος ὀείου, και τῆς μελαίνης ὕγρης πίσσης ἀνά οὐγγ. μίαν εἰς οὐγγ. πέντε οἶνοπνεύματος.

1) Ἐκζεμα τῶν κνημῶν, ἰαθὲν διὰ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς μετὰ εἴκοσι και πέντε ἡμέρας.

2) Γάγγραιναν τῶν κάτω ἄκρων, ἔνεκα κρουσπαγήματος, και μετὰ 8—10 ἡμέρας παρεμπέμφθησαν εἰς τὸ Δημ. Νοσοκομεῖον Ἀθηνῶν.

1) Κρουσπάγημα τῶν ποδιαίων δακτύλων σφρακλώδες, ἰαθὲν διὰ προσδοκίας και τῶν ἀρωματικῶν.

1) Συρίγγιον τῆς ἕδρας, παρέμεινεν ἡμέραν μίαν, και ἀπῆλθεν.

4) Συριγγιώδη ἔλκη κατὰ τὸν ἀριστερὸν γλουτὸν, ἔνεκα τερηδόνης τοῦ ἀριστεροῦ εἰλεακοῦ λόφου, βελτιωθέντα τῆ εὐφύσει τοῦ ἐξωτερικοῦ στομίου, και ἐνέσει οὐσιῶν βάρμματος ἰωδίου ἡραιωμένου, φανικοῦ ὀξέως ἡραιωμένου (1: 300).

1) Ἀθροιστικὸν ἀπίσταγμα εἰς καχέκστην νέον τοῦ δεξιοῦ εἰλεακοῦ λόφου, συνεπέτιξ τερηδόνης, καθ' οὗ ἐγένετο χρῆσις διασύρτου· ὁ δὲ πάσχων μετὰ νοσηλείαν 40 ἡμερῶν ἐλάχιστα βελτιωθείς ἐξῆλθεν.

1) Ἀπόστημα φλεγμονώδες κατὰ τὸν 4ον ὄσφυακὸν σπόνδυλον, συνεπέα θλάσεως, ἰαθὲν διὰ τῆς σχάσεως τούτου, καὶ ἐξαγωγῆς πύου μετὰ παρασχίδος μικρᾶς τῆς ἀκανθοειδοῦς προβολῆς τοῦ τετάρτου ὄσφυακοῦ σπονδύλου.

1) Ὑδροκήλην ἐπίκτιτον, διὰ τοῦ μαχαιρίου σχασθεῖσαν καὶ ἰαθεῖσαν διὰ σαρκοφυίας μεθ' ἓνα μῆνα.

12) Μολυσματικὴν βλεννόρροϊαν, ἰαθεῖσαν μετὰ 8—12—15 ἡμέρας τῇ χρήσει τῶν βαλασμικῶν ἔσου, καὶ τῶν στυπτικῶν ἐνέσειων ἐξωτερικῶς (ταννίνης καὶ ὀξικοῦ μολύβδου 20—30 σιτ. διάλυσιν, ἐν οὖγγ. β) τρεῖς δὲ ἐξ αὐτῶν ἔφαρον καὶ φήμιων, διὰ τῆς ἐγχειρήσεως θεραπευθεῖσαν· καὶ εἰς ὀξέα κονδυλώματα περὶ τὴν στεφάνην τῆς βαλάνου, θεραπευθέντα διὰ τῆς ἀποκοπῆς καὶ καυτηριάσεως διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου.

3) Ἀφροδίσια ἔλκη τοῦ καυλοῦ, ἀνευ βουβώνων, ἰαθέντα δι' ἀρωματικοῦ οἴνου, καυτηριάσεως διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου, καὶ ἀλοιφῆς ἀπλῆς διὰ καλομελάνου.

9) Συμφυτικὰ ἔλκη, μετὰ δευτεροπαθῶν φαινομένων ἤτοι φαρυγγικῶν ἐξελκώσεων καὶ δερμικῆς ψικριάσεως. Κατὰ τῶν ἐλκῶν ἐφημερόσθησαν πλύσεις δι' ἀρωματικοῦ οἴνου καὶ καυτηριάσεις ἐσωτερικῶς δὲ ἐφάνη λίαν λυσιτελεῖς ἡ ἐπὶ ἡμέρας χρησιμοποιεμένη ἄχνη τοῦ ὑδραργύρου (1/4—1/2 σιτ.) Κατὰ τῶν φαρυγγικῶν δὲ ἐξελκώσεων αἱ διὰ τοῦ Νιτρ. ἀργύρου καυτηριάσεις, ἐπιχρίσεις διὰ τοῦ χρίσματος τοῦ Ρούστ, συνισταμένου ἐξ ἐκχυλίσματος χαμαμ. καὶ κινεῖου ἀνά δραχ. δύο μετὰ ἐξ σιτ. ἄχνης ὑδραργ. εἰς διάλυσιν μιᾶς οὖγγ. ὕδατος ἀπεσταγμένου, εἰς τούτων εἶχε καὶ ψώραν, καὶ ται μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειας ἡμῶν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ συλλάβωμεν τὴν σαρκόπτην τοῦ ἀνθρώπου· ἐθεραπεύθη διὰ τοῦ περουβιανοῦ βαλασμοῦ εἰς ἐπιχρίσεις καὶ διὰ θειούχων λουτρῶν.

Ἐν τῷ Ζανεῖῳ λοιπὸν Νοσοκομείῳ εἰσῆλθον πάσχοντες ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου μέχρις 22 Ἰουλίου οἱ πάντες ὡς προεῖρηται 201 τούτων δὲ 162 ἐξῆλθον ὑγιεῖς, 28 δὲ διατελοῦσιν ὑπὸ θεραπείαν, καὶ 11, ἀπεβίωσαν ἤτοι

1) ἀπεβίωσαν ἐξ ὑμνογόνου πνευμονίας σταφυροειδοῦς, ἀνὴρ

30 ἐτῶν, ὅστις ἐκοιμήθη μὲ παραλυτικὰ φαινόμενα καὶ μόνον 6 ὥρας ἐπέζησεν.

1) ἐκ στενώσεως τῆς μητροειδοῦς βαλβίδος, νεάνις 18τῆς.

1) ἐξ ἀνεπαρκείας τῆς μητροειδοῦς βαλβίδος γέρον 65 ἐτῶν.

2) ἐκ φυματιώσεως πνευμονικῆς, ἡλικίας 25—30 ἐτῶν.

1) ἐκ χρονίας τυροειδοῦς πνευμονίας, γέρον 60 ἐτῶν.

1) ἐξ ἐλώδους καχεξίας μετὰ ὕδρωπος ἀνὰ σάρκα καὶ ἀσπίτου, ἀνὴρ 30 ἐτῶν.

1) ἐξ ἀποπληκτικοῦ κακοήθους πυρετοῦ, ἀνὴρ 50 ἐτῶν, ὅστις ἐκοιμήθη φέρων τραχεικὸν βόγγον, καὶ β μόνον ὥρας ἐπέζησεν.

1) ἐκ σακαρώδους διαβήτου ἡλικίας 20 ἐτῶν.

1) ἐκ πυαιμίας συνεπέα ἐπιπεπλεγμένου ὡς ἐρρέθη ἐνδοκαψίου κατάρματος τοῦ δεξιῦ μηροῦ.

1) ἐκ παρεγχυματώδους φαρυγγίτιδος.

Ἵσπε ἀφαιρέσει τῶν δύο κομισθέντων ἐν τῷ τελειοῦσθαι, καὶ ἴσως ἵνα ἐνταφισθῶσι δωρεὰν δαπάνη τοῦ Νοσοκομείου, ἀπεβίωσαν ἐν ὅλῳ 9 ἐπὶ 199 ἀρρώστων ἤτοι 5 % διὰ τὸ ἐξάμνηον, ὑπερ ἐπιτραπήτω ἡμῖν ν' ἀναγράφωμεν εἰς μέγαν ἔπαινον τοῦ Νοσοκομείου.

Πλὴν τῶν ἀνω τακτικῶς ἐν τῷ Νοσοκομείῳ παραμεινάντων, καὶ νοσηλευθέντων, προσῆλθον καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἵνα ἐξαιτησῶνται τὴν ἰατρικὴν συνδρομὴν ἡμῶν, ὡς γίνεται τοῦτο ἐν τῇ Ἀστοκλινικῇ Ἀθηνῶν. Ἀπὸ τῆς πέμπτης τοῦ παρελθόντος Μαΐου, ὅτε πρῶτον ἐλάβομεν τὸ μέτρον νὰ καταγράφωμεν τοὺς περιπατητικοὺς τούτους ἀρρώστους κατ' αὐξήοντα ἀριθμὸν καὶ ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ σημειοῦντες διάγνωσιν καὶ θεραπείαν καὶ δίδοντες τὰ φάρμακα δωρεὰν, προσῆλθον 225, ὧν περιττὸν νομίζομεν νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα κατ' εἶδος νόσον καὶ θεραπείαν· ὥστε δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐν συνόλῳ εἰργάσθη τὸ προσωπικὸν τοῦ Ζανεῖου Νοσοκομείου, ἐπὶ 425 ἀρρώστων. Ἐξετελέσθησαν δὲ συνταγαὶ ὑπὲρ τε τῶν ἐν τῷ Νοσοκομείῳ καὶ τῶν θύραθεν ἀρρώστων 4189. Συμπεριλαμβάνονται δὲ ἐν ταῖς συνταγαῖς ταύταις καὶ ὅσα φάρμακα διενεμήθησαν κατ' αἶκον ἀναγραφόμενα ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει ἰατρῶν τῶν δωρεὰν ἐπισκεπτομέ-

νών τούς πτωχούς. Διανεμόμενοι δὲ αἱ συνταγαὶ κατὰ τοὺς ἰατροὺς ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

Θ. Ἀφεντούλης 130. Βραχνός 244. Βοηθῶν Νοσοκομείου κατὰ διαταγὴν Ἀφεντούλη 310. Βράτσκος 76. Ὀριγόνη 84. Καλαμβοκίδης 83. Κηρύκου 27. Χοϊδάς 15. Ζητουσιάτης 41. Καλογερόπουλος 6. Μίτσας 4. Μιζυρογιάνης 3.

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 22 Ἰουλίου 1874.

ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΣ ΙΚΤΕΡΩΔΟΥΣ ΑΙΜΑΤΟΥΡΙΚΟΥ ΠΥΡΕΤΟΥ.

Γ. ΠΟ

Γ. ΚΑΡΑΜΗΤΣΑ.

Ἡ γυνὴ Β. ἡλικίας 29 ἐτῶν, ἔγγαμος καὶ μήτηρ τεσσαρῶν τέκνων, κατοικοῦσα ἐν Πειραιεὶ, ἐπάσχειν ἐπὶ πολλὸν χρόνον διαλείποντα πυρετὸν ἀνακοπτόμενον διὰ τῆς κινίνης καὶ υποτροπιάζοντα πολλάκις. Πρὸ μηνός δὲ, ἀναβῆσαι εἰς Ἀθήνας, προσεβλήθη τῇ 1 Δεκεμβρίου 1873 περὶ τὴν 4 ὥραν μ. Μ. ὑπὸ βίγους σφοδροῦ. Πρὸσκληθεὶς εἶρον τὴν γυναῖκα ἰσχυρῶς πυρέσσουσαν· εἶχε δὲ τὸν σπλῆνα πολλὸν ἐξωγκωμένον καὶ κάτωθεν τῶν νόθων πλευρῶν μίαν περίπου καλάμην προέχοντα. Ἀπέγραψα θεικὴν κινίνην· τὴν δ' ἐπιούσαν δὲν ἐπανέβληθον.

Τῇ 8. Δεκεμβρ. προσεβλήθη καὶ δεύτερον ἡ ἀρρώστος ἔδυσφόρει μεγάλως καὶ ἐπύρεσεν· εἶχε κεφαλαλγίαν ἰσχυράν καὶ ὀσφυαλγίαν· τὴν δὲ χροιάν τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ τοῦ δέρματος καταφανῶς ἰκτερώδη, ἤμμεσεν ἐπανειλημμένως χολιδόδη, ἀπεπέτησε διαφόρως κενώσεις χολοβαφεῖς καὶ οὐρίσεν, ὡς ἔλεγεν, αἷμα. Τὰ οὖρα δὲν εἶδον. Πιρεπονείτο δὲ διὰ πόνους σφοδροὺς κατ' ἀμφοτέρω τὰ ὑποχόνδρια, ἅτινα ἤλγουν πολὺ καὶ εἰς μετρίαν πίεσιν. Τὸ ἥπαρ προεῖχεν ὀλίγον τῶν νόθων πλευρῶν. Ὁ σπασμοδὸς εἶχεν εἰσβάλη καὶ πάλιν διὰ βίγους, ἀλλ' ἔλαφροῦ περὶ τὴν 2 ὥρ. μ. Μ. Παραγγελία· ζηραὶ σικύαι κατὰ τὰ ὑποχόνδρια, ἐσωτερικῶς ποτὸν τοῦ ῥιζέρου· ἄμα δὲ μετριάσαντος τοῦ πυρετοῦ κινίνην.

4 Δεκεμβρίου π. Μ. Ἡ ἀρρώστος ἦτοχος καὶ ἀπύρετος. Ἀξιοπεριεργον μοι ἐβάνη ὅτι ἡ ἰκτερώδης χροιά κατὰ μὲν τὸ δέρμα μόνως διεκρίνετο, εἰς δὲ τὸν ἐπιπεφυκότα ἦτο μὲν καταφανής, ἀλλὰ πολλῶ μετριοτέρα ἢ τὴν προτεραίαν· τὰ οὖρα δὲν ἦσαν αἱματηρά. Ἡ ἀρρώστος δὲν ἐδυνάθη νὰ λάβῃ τὴν κινίνην ἐξεμῶσα ἐκάστην αὐτῆς δόσιν. Ἀπέγραψα ἀμέσως διάλυσιν κινίνης καὶ παρήγγειλα νὰ γείνη χρῆσις αὐτῆς ὡς τάχιστα· ἀλλὰ μέχρι οὗ κομίσθη τὸ φάρμακον ὁ παροξυσμὸς ἐπανέβη σφοδρότερος καὶ μετὰ μεσημβρίαν προσεβλήθη πάλιν. Εἶρον τὴν ἀρρώστον ἰσχυρῶς πυρέσσουσαν καὶ ριπταζομένην· κεφαλαλγία ἰσχυρά· πόνος αὐτόματός καὶ κατ' ἀμφοτέρω τὰ ὑποχόνδρια· κενώσεις τῶν μελῶν μεγάλη, καὶ αἰσθημα ἐσχάτης ἀδυναμίας· ἡ ἰκτερώδης χροιά πολλῶ ἐντονωτέρα ἢ κατὰ τὸν προηγηθέντα παροξυσμὸν· καὶ πάλιν ἐμστοὶ χολιδόεις καὶ ἀποπατίσεις χολοβαφεῖς καὶ οὖρα αἱματηρά. Ταῦτα δὲ εἶχον τὴν ὄψιν τῶσιν αἱματηράν, ὥστε οὐδ' ἐσκέφθη νὰ ἐξετάσω αὐτὰ λεπτομερέστερον (μικροσκοπικῶς καὶ χημικῶς), κακῶς ποιήσας. Διέταξα δὲ τὴν διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου χρῆσιν τῆς κινίνης ἐν κλύσματι.

Τὴν πρωτὴν τῆς 8 Δεκεμβρ. συναντήσας παρεκάλεσα τὸν κ. Ἀντωνιάδην ὅπως συνεπισκεφθῶμεν τὴν πάσχουσαν· εὑρομεν δὲ αὐτὴν ἡσυχωτέραν, ἀλλ' ἔχουσαν εἰσέτι τὸν σφυγμὸν συχνὸν καὶ τὴν θερμοσίαν τοῦ σώματος μετρίως κύζημένην· ὁ ἰκτερός παρέμενε καταφανής, ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐχὶ τὸσόν ἐντονος ἦσαν ἐν τῷ παροξυσμῷ· εὐαισθησία μεγάλη τῶν ὑποχονδρίων· τὸ ἥπαρ καὶ ὁ σπλῆν ἐξωγκωμένοι. Διετάχθη καὶ ἕτερον κλύσμα διὰ διαλύσεως κινίνης· μεθ' ὃ ἐπέβη βαθμηδὸν ἐντελής εὐφορία.

Τὴν ἐπιούσαν ἐγένετο καὶ τρίτον κλύσμα διὰ θεικῆς κινίνης. Κατόπιν δὲ ἐδόθη ἐσωτερικῶς ἀφέψημα κίνιας. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ ἰκτερός ἐξέλιπε καθ' ὅλοκληρίαν.

Ἡ περίπτωσις αὕτη εἶνε ἀξιοσημείωτος καθόλου α.) ὡς συμβῆσα ἐν Ἀθήναις. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ἡ παθοῦσα κατ' αἰετὸν πρότερον ἐν Πειραιεὶ, ὅπου μακρὸν χρόνον προσεδάλλετο ὑπὸ διαλειπόντων ἀνέδη δὲ εἰς Ἀθήνας φέρουσα τὴν ἐλαιογενῆ καχεξίαν. Πολλοὶ ἐκ τῶν πολυασχῶλων συναδέλφων ἐρωτηθέντες μοι εἶπον

ὅτι οὐδὲμίαν εἶδον ἐνταῦθα ἁμοίαν περιπτώσιν. Ὁ κ. Ὁρφανίδης εἶδε νέον τιὰ πάσχοντα ἰκτερώδη αιματουρικὸν ἐλλόντα ἐξ Αἰγίου, καὶ ὁ κ. Βκλέττας ἀνδρα ἐλλόντα ἐκ Λεβαθείας. Ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ οὐδέποτε παρατηρήθη ἡ μορφή τοῦ πυρετοῦ τούτου. Ἐ.) ἔρχε καθαρὸν τύπον καὶ οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀνήκειν εἰς τοὺς ἐξ ἐλείου μιάσματος πυρετούς. Ἦ ἀβρῆος ἔπασχε πρότερον διαλείποντας καὶ ἔφερε τὴν ἐλειογενῆ καχεξίαν. Ὡς δὲ οἱ γράψαντες περὶ τοῦ ἰκτερώδους αιματουρικοῦ πυρετοῦ μνημονεύουσιν, ἡ νόσος αὕτη προσβάλλει πρὸ πάντων τοὺς ἐπὶ μακρὸν ἐκτεθέντας εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐλείου μιάσματος, τοὺς παθόντας ἐπανειλημμένως διαλείποντας ἢ φέροντας ἤδη τὴν ἐλειογενῆ καχεξίαν. Καὶ ἐλαφροτέρα μὲν οὖσα, ὡς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ περιπτώσει, ἐπισημαίνει ὑπὸ τύπον καθαρῶς διαλείποντα, βαρυτέρα δὲ ὑπὸ ὑφέσιμον ἢ συνεχῆ.

Οἱ περιγράψαντες τὸν ἰκτερώδη αιματουρικὸν πυρετὸν ἀμφιβαλλόν, ἂν ἔπρεπε νὰ θεωρήσωσιν αὐτὸν ὡς ἰδίαν νόσον ἢ ὡς τροποποιήσιν γνωστῆς τινος νοσηρᾶς ἐπεξεργασίας. Οἱ μὲν ταυτίτίζουσιν αὐτὸν μετὰ τοῦ κακοήθους ἰκτερώδους διαλείποντος, οἱ δὲ ὑπέλαβον ὡς τροποποιήσιν τοῦ κιτρίνου πυρετοῦ, ἄλλοι δὲ πιστεύουσιν ὅτι καταλαμβάνει θέσιν μεσάζουσαν μετὰ τοῦ κιτρίνου καὶ τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ. Ὁ κ. Ἀντωνιάδης ἐν τῇ Πρακτικῇ αὐτοῦ σχεδιάσματι περὶ κακοήθων πυρετῶν (ὄρα Ἀσκληπιοῦ Τόμ. ΣΤ' σ. 112) ὑπὸ τὸ ὄνομα ἰκτερώδης κακοήθους συμπεριέλαβε καὶ τὴν προκειμένην μορφήν, παραθεῖς καὶ ἱστορίας τῶν ὑπ' αὐτοῦ παρατηρηθέντων ἀβρῆστων. Ἀλλὰ δὲν διέστειλεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἰκτερώδους κακοήθους, οὐδ' ἐκάλεσεν ἰδίῳ ὀνόματι ἰκτερώδη αιματουρικὸν πυρετὸν, ὡς ἔπραξαν μετ' αὐτὸν οἱ Γάλλοι Dutroulau, Barthelémy-Benoit καὶ ἄλλοι. Ἀδιστάκτως ἡμῶς κατέταξε καὶ τὴν νοσηρὰν ταύτην μορφήν εἰς τοὺς κακοήθεις ἐλειογενεῖς πυρετούς· ὡς πρὸς τοῦτο δὲ εἰς τὸν κ. Ἀντωνιάδην ὀφείλεται ἡ τιμὴ ὅτι πρῶτος αὐτὸς διέκρινε, περιέγραψε καὶ ὥρισε τὴν φύσιν τῆς νόσου. Ὁ κ. Ριζόπουλος ἐν τῇ ἀξιολόγῃ περιλήφει τῆς διατριβῆς τοῦ Barthelémy-Benoit, ἣν ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Ἀσκληπιῷ (ὄρα Τόμ. Ι. σ.

227), ὁμολογῶν ὅτι ὁ κ. Ἀντωνιάδης παρατήρησε τὸν ἰκτερώδη αιματουρικὸν πυρετὸν προσεπάγει τὰ ἐξῆς: «ἀδὲν θεωρεῖ ἡμῶς (ὁ κ. Ἀντωνιάδης) καὶ ἐνταῦθα αὐτὸν ὡς χωριστὴν νόσον, ἀλλ' ὡς εἶδος κακοήθους πυρετοῦ, κατατάττων αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν κακοήθων πυρετῶν, μηδεμίαν δὲ διάκρισιν μεταξὺ τούτων καὶ τοῦ χολώδους αιματουρικοῦ πυρετοῦ ποιῶν· ἐνῶ καθ' ἡμᾶς ὁ χολώδης αιματουρικός πυρετός καὶ τοῖ ἐλώδης τὴν φύσιν, διαφέρει ἁμῶς τῶν διαλειπόντων ἐν γένει πυρετῶν, καὶ δεόν νὰ διακρίνηται τούτων καὶ νὰ θεωρῆται ὡς χωριστὴ νόσος, διότι περιλαμβάνει ἐπίσης σύνολον χολωδῶν συμπτωμάτων, τῶν ὁποίων ἡ ἀρχικὴ αἰτία δὲν εἶνε ἡ ἐλώδης ἐπιβροχή, καὶ ἕνεκα τοῦ νέου τούτου στοιχείου δεόν νὰ διακρίνηται τῶν ἐλώδων πυρετῶν».

Ἄν ἡ γνώμη αὕτη τοῦ κ. Ριζόπουλου ἦτο ὀρθή, ἕκαστος τῶν λεγομένων συμπλέκτων ἢ συμπλεκῶν κακοήθων πυρετῶν (Febres perniciosa comitatae) ἀναγκαστικῶς ἔθελον ἀποτελεῖ ἰδίαν νόσον διακριτέον τῶν ἐλειογενῶν πυρετῶν· κακοήθεις δὲ ἐλειογενεῖς πυρετοὶ ἔθελον ὑπολειφθῆ μόνον οἱ λεγόμενοι μονήρεις κακοήθεις (Febres solitariae). Ἀδὲν πιστεύομεν ἁμῶς ὅτι ἡ προκειμένη ἐν τῇ λόγῳ νόσος ὡς περιλαμβάνουσα καὶ χολωδῆ συμπτώματα εἶνε, κατὰ τὸν δυσχυρισμὸν τοῦ κ. Ριζόπουλου, διακριτέα τῶν ἐλώδων πυρετῶν, ὅπως οὐδὲ ὁ χολερικός π. χ. κακοήθης εἶνε διακριτέος τῶν ἐλώδων πυρετῶν, διότι περιλαμβάνει συμπτώματα χολερικά. Καὶ εἶνε μὲν ζητητέα τὰ κατὰ δυστυχίαν λίαν δυσόριστα καὶ σκοτεινὰ αἰτία τὰ συντελοῦντα εἰς παραγωγὴν ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς μορφῆς τοῦ κακοήθους, ἀλλὰ νομίζομεν, ὅτι δὲν πρέπει τὰς μορφὰς τὰς προερχομένας ἐξ ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ μιάσματος νὰ διαστέλλωμεν εἰς ἰδίαις νόσους, εἰς ἰδίαις νοσολογικὰς ὀντότητας.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ οὐ μόνον ἠθέλησάν τινες νὰ θεωρήσωσι τὸν ἰκτερώδη αιματουρικὸν πυρετὸν ὡς ἰδίαν νόσον, διακριτέαν τῶν ἐλειογενῶν πυρετῶν, ἀλλὰ καὶ συνέχων μετ' αὐτοῦ ἄλλας νόσους. Οὕτω καὶ ὁ κ. Ριζόπουλος φρονεῖ ὅτι ἡ νόσος περιεγράφη ὑπὸ τὰ διάφορα ὀνόματα fièvre reinittente bilieuse

des pays chauds, Biliouse typhoide του Griesinger κτλ. Ὁ
 ἰκτερώδης ὄμως τυφοειδής πυρετός (Biliöses Typhoid), ὃν πρῶ-
 τος εἰσήγαγεν εἰς τὴν Νοσολογίαν ὁ Griesinger ἐν τῷ πολυ-
 τῶν αὐτοῦ συγγράμματι Περὶ μολυσματικῶν νόσων (Infectious-
 krankheiten in Virchows Pathologie), διαφέρει τὰ μέγιστα
 τοῦ ἰκτερώδους αἱματουρικοῦ πυρετοῦ κατὰ τὴν φύσιν καὶ
 τὰ συμπτώματα καὶ τὴν πορείαν. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν Griesin-
 ger συνταυτισθῆ μετὰ τοῦ ὑποστρόφου (Febris recurrens) εἶπε
 θεωρηθῆ ὡς ἰδία νόσος, ἥπως ἀποκλίνας νὰ πιστεύσῃ ὁ Lebert
 (Ziemsens Specielle Pathologie Τόμ. Β', μέρος Α', σ. 288),
 ὁ ἰκτερώδης τυφοειδής πυρετός κατατάσσεται ὑπὸ πάντων με-
 ταξὺ τῶν τύπων καὶ νομίζεται ὡς φθιδεῖαν ἔχων συγγένειαν
 πρὸς τοὺς ἐλαιογενεῖς πυρετούς. Ἄν ὁ ἰκτερώδης τυφοειδής ἀπα-
 τῆ καὶ ἐν Ἑλλάδι δὲν γνωρίζομεν ἡμεῖς ἐν Ἀθήναις δὲν εἶδμεν
 αὐτόν. Ὁ Hirsch (Handbuch der historisch-geographischen Pa-
 thologie Τόμ. Α', σ. 173) μνημονεύων ἔτι "Ἄγγλοι ἰατροὶ περι-
 γράφουσιν ἐπιδημίας τῆς νόσου ταύτης ἐν Κεφαλληνίᾳ (1816)
 καὶ ἐν Κερκίρᾳ καὶ Λευκάδι (1828) προσθέτει: Ἐπὶ τοῦ πε-
 ρόντος δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφανθῶμεν ἂν ὁ ἰκτερώδης τύπος πε-
 ρεῖ νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐγδημικὴ νόσος τῶν παραλίων τῆς Ἑλλάδος
 καὶ τῆς Τσερχίας. Ὁ Rothlauf (Die Epidemie in Athen im
 Sommer 1835) περιγράφει ἐπιδημίαν τύπου ἐν Ἀθήναις ἐν ἔτει
 1835, ἥτις πιθανώτατα ἦτο ἰκτερώδους τύπου, καὶ ὁ Rigler
 διακηρύττει ὅτι ἐν ἔτει 1843 μετ' ἄλλων τυφικῶν μορφῶν πα-
 ρετήρησε καὶ ταύτην πολὺ συχνὴν καὶ πολὺ κακοῖθα. Περὶ
 ἐμφανίσεως τῆς νόσου κατὰ τὰ παράλια τῆς Μικρῆς Ἀσίας ἐν-
 ρισκομένην σημειώσιν τινα παρὰ τῷ Aubert (De la Peste, Pa-
 ris 1840 p. 10), καὶ ἦν ἐν Σμύρνῃ τὸ φθινόπωρον ἐπιπολάζου-
 ἰδιόζων τύπος μετὰ ἰκτέρου (une espèce particuliere de typhus
 avec ictere jaune), ὃν ὁ Floquin περιέγραψεν ὑπὸ τὸ ὄνομα
 ἰκτερώδης τύπος. Καὶ δὲν γνωρίζω μὲν τὴν περιγραφὴν ταύτην
 τοῦ Floquin, πιθανόν ὅμως ὅτι ἐν αὐτῇ γίνεται λόγος περὶ τῆς
 νόσου ἐκείνης, ἣν εἶδεν ἐκεῖ ὁ Rausser καὶ περιέγραψεν ὑπὸ τὸ ὄ-
 νομα ακίτρινος πυρετός. Παραλείπω κατ' ἀνάγκην νὰ ἐξε-

τάσω, ἂν ἡ νόσος αὕτη πράγματι εἶνε ὁ ἰκτερώδης τύπος ἢ ὁ
 ὑπὸ τοῦ Clarke περιγραφεὶς ἀψέσμος ἰκτερώδης πυρετός.
 Ἡ ἰατρικὴ ἐταιρεία τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνεζήτησεν ἄλ-
 λοτε τὰ περὶ τῆς νόσου τῆς Σμύρνῃς (Gazette médicale d'O-
 rient, Novembre 1858 N° 8). Κατὰ τὴν γεννημένην τότε συ-
 ζήτησιν ὁ Muehling, καὶ περ θεωρήσας τὴν νόσον ὡς τὴν ὑπὸ τοῦ
 Griesinger περιγραφουμένην typhoide biliouse, συμπεραίνει ὡς
 ἑξῆς: Ὁ ἰκτερώδης τύπος δὲν ὑπάρχει ὡς ὀνότως νοσολογικὴ
 ἢ τὸ ὄνομα τοῦτο φέρουσα ἐν τῷ τόπῳ νόσος δὲν ἔχει τι κοινόν
 πρὸς τὸν κίτρινον πυρετὸν τῆς Ἀμερικῆς. Καὶ εἰ μὲν ἀπαράδην
 ἀπαντῶσαι περιπτώσεις, αἱ καλούμεναι οὕτως, εἶνε παντοῖαι
 πυρετικαὶ νόσοι, συνήθως ὑπὸ ἰκτέρου παρακαλουθούμεναι ἢ κατὰ
 συμβεβηκὸς ἐπιπλεκόμεναι ὑπὸ ἰκτέρου· αἱ δ' ἐνδημοῦσαι ἐν
 διαφόροις τόποις τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐνίοτε ἐν εἰδει μικρῶν ἐπι-
 δημιῶν παρουσιαζόμεναι, ἀνήκουσι, τουλάχιστον κατὰ τὸ πλεί-
 στον, εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐλαίων πυρετῶνα. Καὶ δὲν εἶνε
 μὲν ἀπίθανος ἡ γνώμη τοῦ Muehling, ἀλλ' οὐχ ἥττον τὸ ζήτη-
 μα μένει εἰσέτι ἄλυτον. Ὁ ἰκτερώδης λοιπὸν τυφοειδής πυρετός
 τοῦ Griesinger διαφέρει τοῦ ἰκτερώδους αἱματουρικοῦ καὶ αἰτιο-
 λογικῶς καὶ κλινικῶς. Παρεθέσαμεν δὲ ἐν τοῖς προηγουμένοις καὶ
 τὰ περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἰκτερώδους τύπου τῆς Σμύρνῃς μνημο-
 νεύόμενα, μὴ ἔχοντες φυσικῶς τῆς λόγῳ ἰδίαν γνώμην, ἀφοῦ δὲν
 γνωρίζομεν τὴν νόσον, ἀλλ' ἐπιθυμοῦντες νὰ δώσωμεν ἀφορίμην
 πρὸς ἔρευναν καὶ συζήτησιν ἀντικειμένων ἀφοριόντων εἰς ἐπιχώ-
 ρια νοσήματα, ἃ κακῆ μοίρᾳ ἀναγκαζόμεθα νὰ σπουδάζωμεν
 εἰς συγγράμματα μόνον ἀλλοφύλων. Εἰς τοὺς ἐν Σμύρνῃ δὲ πρό
 πάντων συναδέλφους ἀπόκειται νὰ δρίσωσι τὴν φύσιν τῆς νόσου,
 ἀναγράφοντες οὐ μόνον ἀκριβεῖς παρατηρήσεις αὐτῆς καὶ προσέ-
 χοντες εἰς τὴν συγγράμωσιν ἐπικρατήσαν λογικὴν κατάστασιν,
 ἀλλὰ καὶ νεκροτομοῦντες, ὅσκις τοῦτο εἶνε δυνατόν, καὶ παρα-
 βάλλοντες τὰς ἀνατομικὰς ἀλλοιώσεις, μάλιστα τὰς τοῦ σπλη-
 νός, αἵτινες ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Griesinger ὡς αἱ μάλιστα
 χαρακτηρίζουσαι τὸν ἰκτερώδη τυφοειδῆ πυρετόν. —

Ὡς εἶπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὁ κ. Ἀντωνιάδης τὸν ἰκτερώδη

αιματοεικότων πυρετών περιέλαβεν εις την κατηγορίαν του ικτεριώδους κακοήθους. Ήσυχώς δὲ καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς ποιοῦσι τὸ αὐτὸ ἐπὶ παραδείγματι ὁ Léon Colin. Οὗτος διακρίνει τὸν ἀπλοῦν ὑφέσιμον ικτεριώδη πυρετὸν ἀπὸ τοῦ κακοήθους ικτεριώδους, λέγων ὅτι ὁ μὲν πρῶτος προσβάλλει ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπιδημιῶν πρόσωπα τέως ὑγιαινόντα, ὁ δὲ κακοήθης ικτεριώδης ἐν τῇ παρακμῇ τῶν ἐπιδημιῶν καταλαμβάνει πρόσωπα ὑποστάνα ἤδη ἐπανειλημένως παροξυσμοὺς καὶ φέροντα τὴν ἐλειγενῆ καχεξίαν, παρακολουθούμενος ὑπὸ βαρέων συμπτωμάτων μαρτυρούντων βαθεῖαν τοῦ αἵματος ἀλλοίωσιν, συχνάκις ὑπὸ αἱμορραγιῶν τῶν βλεννογόνων, ὑπὸ πετεχειῶν, ἐνίοτε ὑπὸ ἐπιπλοῦσας τῶν οὐρῶν καὶ αιματουρίας (Traité des fièvres intermittentes 1870 σ. 256). Πράγματι δὲ οἱ συγγραφεῖς μνημονεύουσιν ικτεριώδεις κακοήθεις μετὰ αἱμορραγιῶν, ὡς καὶ περιπτώσεις βαρύτερας τοῦ ικτεριώδους αιματοεικότου μετὰ ἐκχυμώσεων κατὰ τὸ δέρμα καὶ αἱμορραγιῶν ἀπὸ τῆς βίνας καὶ τοῦ πνεύμονος καὶ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων. Ἰδιόσημα ἄρα πάσας ταύτας τὰς περιπτώσεις, θεωροῦντες μετὰ τοῦ Colin ὡς τὸν ἐντονώτατον βαθμὸν τοῦ ικτεριώδους κακοήθους, νὰ περιλάβωμεν ὑπὸ κοινὸν ὄνομα τοῦ ικτεριώδους αἱμορραγικοῦ.

γ.) Τὰ ἐξέχοντα συμπτώματα, ἐξ ὧν καὶ τὸ ὄνομα τῆς νόσου, εἶνε ὁ ικτερος καὶ ἡ αιματουρία. Ἀμφότερα δὲ ἀνακρίνονται, ὡς καὶ ἡ ἡμετέρα περίπτωσις μαρτυρεῖ, κατὰ τὸν παροξυσμὸν καὶ ἐκλείπουσιν ἐν τῇ ἀπυρεξίᾳ, ἡ μὲν αιματουρία ἐξ ὀλοκλήρου, ὁ δὲ ικτερος κατὰ τὸ πλεῖστον. Ἰντύπωσιν μεγάλαν ἐνεποίησεν εἰς ἐμὲ ἡ καταφυγῆς καὶ μεγάλη ἐλάττωσις τῆς ικτεριώδους χροιάς ἐν τῇ ἀπυρεξίᾳ καὶ ἡ αὐξίσις καὶ ἔντασις αὐτῆς κατὰ τὸν ἐπερχόμενον παροξυσμὸν, ὡς καὶ ἡ ταχυτάτη ἐξαφάνισις τοῦ ικτέρου μετὰ τὴν ἴκσιν τῆς νόσου. Τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶνε εὐεξήγητον ὅπως ἡ αιματουρία συμβαίνει κατὰ τὸν παροξυσμὸν καὶ εἶνε διαλείπουσα, οὕτως καὶ ὁ ικτερος γίνεται κατὰ τὸν παροξυσμὸν, ἀλλὰ τῇ μὲν αἵμα κενούται διὰ τῶν οὐρῶν, ἡ δὲ χρωστικὴ ἀποχωρίζεται διὰ τῶν ἐκκρίσεων κατὰ τὸ πλεῖστον, ὀλίγη ὑπολειπομένη ἐν τῇ ἀπυρεξίᾳ, καὶ ἐὰν δὲν ἐπανέλθῃ

νέος παροξυσμὸς συνεπέχων καὶ ἄλλην χρωστικῆς ἀνάχυσιν, τὴν ὑπολειφθὲν μέρος ἀποβάλλεται ταχύτατα καὶ ὁ ικτερος ἐξαλείφεται.

Ζήτημα ἄξιον πολλοῦ λόγου εἶνε, ἂν ὁ ικτερος ἐν τῇ προκειμένη νόσῳ εἶνε ἥπατογενὴς ἢ αιματογενὴς. Πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν τοῦ ζητήματος τούτου, χάριν ιστορικοῦ διαφέροντος σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι καὶ οἱ ἀρχαῖοι διέκρινον τὴν διπλὴν ταύτην τοῦ ικτέρου γένεσιν. Οὕτως ἀναγινώσκωμεν παρὰ τῷ Γάλλῳ, «Πότερον δὲ διὰ παντός ἐν τοῖς ικτέροις ὁ πεπονθὸς τόπος ἢ πᾶρ ἐστίν, ἢ καὶ τις ἄλλη διάθεσις ἐργάζεται τὸ πάθος τοῦτο, μεταβάλλωντες ἤδη σκοποῦμεν. Ὅραται γὰρ ποτε, μηδὲν ὀλοκῶς πεπονθότος τοῦ σπλάγγνου τούτου, χολῆς ὠχρᾶς ἀνάχυσιν εἰς τὸ δέρμα γιγνομένη κριτικῶς, ὡσπερ ἄλλα τινὰ τῶν ἀποσχημάτων ὁραται δὲ καὶ χωρὶς κρίσεως ἐκχολούμενον ἐνίοτε τὸ αἷμα κατὰ τινὰ διαφορὰν ἀλλόκοτον, ὅποια καὶ θηρίων δακνόντων γίνεται. Δηχθεῖς γοῦν τις τῶν αὐτοκρατορικῶν οἰκετῶν, οἷς ἔργον ἐστίν ἐχίδνας θηρεύειν, ἄχρι μὲν τινος χρόνου τῶν συνήθων ἐαυτοῦ φαρμάκων ἐπινέ τι, μεταβαλλούσης δ' αὐτῷ τῆς χροιάς ὅλης, ὡς γενέσθαι πρᾶσσειδῆ, προσελθὼν ἡμῖν ἑαστά τε διηγήσατο, καὶ πίνων τῆς θηριακῆς ἀντιδότου τάχιστα τὴν κατὰ φύσιν ἀνεκτίστατο χροιάν. Ἐζητημένου δὲ τοῖς ἰατροῖς, εἰ φαρμακείας ἐστὶν ἴδια σημεῖα, διὰ τὸ πολλάκις ἐωρᾶσθαι χωρὶς τῶν θανασιμῶν φαρμάκων εἰς ἑ διαφορὰν χυμῶν ἀφικνούμενον τὸ σῶμα παραπλησίαν τῇ διὰ τῶν φαρμάκων γιγνομένη, θαυμαστόν οὐδὲν ἐστὶ καὶ τοιαύτην ποτὲ συμβῆναι τροπὴν τῶν χυμῶν, ὡς ικτεριωθῆναι τὸ πᾶν σῶμα. (ὄρα Γαλ. Τόμ. 8. σ. 354 ἐκδ. Kühn); Ὁ δὲ Ἀρεταῖος ἐν τοῖς περὶ ικτέρου λέγει: «Ἦν δὲ καὶ ἐν αἵματι ἀπεψία ζυμῆς, γίγνεται τὸ αἷμα χολοειδές, σκιδναται δὲ παντὶ τρέφον». (ἐκδ. Kühn σ. 116). Τὰ χωρία ταῦτα μαρτυροῦσιν ἀρκούντως, ὅτι καὶ οἱ ἀρχαῖοι δὲν θεώρουν τὸν ικτερον πάντοτε ὡς ἥπατογενῆ. Ἐλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενον.

Κατὰ τὸν ικτεριώδη αιματοεικότων πυρετὸν ἐκκρίνεται ἀναμφισβήτως πολλὴ χολή, αἱ εἰς τὸ ἐντερον ὅμως φέουσαι τὴν γα-

λὴν ὕδατι δὲν φράσσονται, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἀφρόνων χολιδῶν ἐμέτων καὶ χολιδῶν ἀποπατήσεων. Καίπερ ἄλλως τῆς χολῆς φερομένης ἀκωλύτως εἰς τὸ ἔντερον, καὶ ἐν ποσότητι μάλιστα μεγάλη, οὐδὲν ἤττον ἐξάγεται ἐκ γενομένων παρατηρήσεων, ὅτι ὁ ἑκτερος γεννᾶται ἐξ ἀπορρόφησης τῆς χολῆς. Ἡ υπερέκκρισις καὶ ἡ συμφορῆσις τοῦ αἵματος δὲν εἶνε ἱκαναὶ νὰ ἐξηγήσῃσι τὸν ἑκτερον κατὰ τὸν Jules Simon, ὅστις λαλῶν περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν καθολικῶν νοσημάτων καὶ τῶν πυρετῶν ἑκτέρου λέγει, ὅτι ἐπ' αὐτοῦ πρόκειται περὶ λειτουργικῆς βαθεΐας τῆς χολιδῶς ἐκκρίσεως διαταραχῆς, ἣτις ἐγκλιθεὶς ἐν μὲν βεῖμα εἰς τὰς συνήθεις τῆς χολῆς ὁδοὺς, ἕτερον δὲ εἰς τὸ αἷμα. (Nouv. Dictionnaire de Médecine T. 18 p. 327). Αἱ γενομέναι παρατηρήσεις αἱ βεβαιώσασαι τὴν γένεσιν τοῦ ἑκτέρου ἐξ ἀπορρόφησης χολῆς ἀπέβλεπον εἰς ἑκτερώδη κακοήθην. Ἐκ γνωστῶν, τὰ οὖρα πολλάκις ἐπὶ τῆς νόσου ταύτης ἔχουσι χροιάν παραπλησίαν ἢ καὶ σχεδὸν τὴν αὐτὴν, οἷαν καὶ τὰ αἱματηρά, καὶ ἐν τούτοις οὐδ' ἔχνος αἵματος ἀνευρίσκεται ἐν αὐτοῖς. Ὁδῶς ὁ Béranger-Féraud καὶ ὁ Trouelle ἐξετάσαντες μικροσκοπικῶς τὰ οὖρα εὗρον ἐν αὐτοῖς ὀλίγον στρωτὸν ἐπιθήμιον καὶ τινας ὑαλίνους κοκκωτοὺς κυλίνδρους, ἀλλ' οὐδὲν ἔχνος αιμοσφαιρίων ἀφαιρέσαντες δὲ ἀπὸ τῶν οὕρων τὸ ὑπάρχον λεύκωμα (τοῦθ' ὑπερ δὲν ἐγένετο φαίνεται πρότερον) καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἐξετάσαντες αὐτὰ χημικῶς, ἀπέδειξαν τὴν ὑπαρξίν χρωστικῶν χολῆς (biligubine, bilifuscine) καὶ χολικῶν ὀξέων, τὸ δὲ μάλιστα βεῖον λόγου, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξετάσαντες καὶ τὸ αἷμα τῶν πασχόντων τὴν νόσον ἐδυνήθησαν ν' ἀποδείξωσι καὶ ἐν αὐτῷ χολῆν. Κατὰ ταῦτα ἀναμφισβήτως ὁ ἑκτερος προήρχετο ἐξ ἀπορρόφησης χολῆς, ἀλλ' ὡς εἴπομεν οὐχὶ ἐν ἑκτερώδει αἱματογενῶ πυρετῷ, ἀλλ' ἐν ἑκτερώδει ἀπλῶς.

Ὁ Monestier (Gaz. des Hopit. 1873 N° 103 p. 820) περιγράφει περίπτωσιν ἑκτερώδους αἱματογενικοῦ πυρετοῦ ἐπὶ πῆς νόσου Reunion παρατηρηθεῖσαν, καθ' ἣν ἡ μὲν χημικὴ ἐξέτασις τῶν φαιερύθρων οὕρων ἀπέδειξεν ὀλίγιστον λεύκωμα ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔχνος χολῆς, ἡ δὲ μικροσκοπικὴ τὰ ἐξῆς κατὰ

τὰς λέξεις τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ : « Ἐντὸς σταγόνης πρόσφατου οὔρου τοθεισῆς ἐπὶ δέλου καὶ ἐξετασθείσης διὰ μεγεθύνσεως 750 διχμήτριον οὐδὲν ἐφάνη τὸ παρεμφερῆ πρὸς αιμοσφαίρια ἀκέραια ἢ παραμειρωμένα μόνον πλάκες χρωστικῆς ὕλης φαίδας παρετηροῦντο καὶ κοκκία ἀνευ ὀρισμένου τινὸς χαρακτῆρος. Σταγῶν δὲ μετὰ προσθήκης μορίου μαγνῆρικοῦ ἁλατος καὶ σταγόνης ὀξέως ἐκατριουθεῖα μετὰ προσοχῆς ἐξητάθη ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον. Εὐκόλως καὶ πολλὴ εὐδιακρίτως εἰδύνατό τις νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὑπαρξίν ἀξιολόγου ποσότητος μικρῶν κρυστάλλων πρισματικῶν, μονήρων ἢ ἐν ὁμάδι διαστάουμένων, προσποιουμένων ἐνίοτε τὴν μορφήν ῥόμβου, ἄτινα οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ κρύσταλλα αἱμίνης. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν κατὰ τὸν Vogel καὶ Neuhaier, ὅτι τὰ οὖρα ταῦτα περιέχουσιν αἷμα διαλελυμένον, ἢ αιμοσφαιρίνην βουστίνην. Ἡ ἐξέτασις αὐτῆ ἐπεισέ τὸν Monestier, ὅτι ἐπὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ παρατηρηθείσης περιπτώσεως ἐπρόκειτο περὶ αἱματογενούς ἑκτέρου, καθ' ἣν κατὰ τὸν Gubler τὰ οὖρα περιέχουσιν οὐχὶ τὸν ἴσθον τοῦ αἵματος, ἀλλὰ τὸ ὑγρὸν (πλάσμα) τοῦ αἵματος, παραστώμενόν ὑπὸ τῆς πρωτεϊνικῆς λευκοματώδους καὶ τῆς χρωστικῆς ὕλης.

Πρόκειται ἀρὰ γέ εἰς τινὰς περιπτώσεις τῆς ἐν τῷ λόγῳ προκειμένης νόσου περὶ ἑκτέρου αἱματογενούς κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Gubler καὶ χρησιμεύει ἢ τοῦ Monestier περίπτωσις εἰς ἀπόδειξιν τοῦ τοιοῦτου ἑκτέρου ; Ὡς γνωστὸν κατὰ τὸν Gubler ὑπάρχουσιν ἑκτεροι ἐξαρτώμενοι ἐξ ἐιδικῆς τινος τοῦ αἵματος ἀλλοιώσεως, καθ' ἣν ἡ χρωστικὴ τοῦ ὄρρου αὐξάνει οὕτως, ὥστε παράγει χροιάν κιτρινωπὴν τοῦ δέρματος καὶ τῶν ἐπιπεφυκότων· τὰ οὖρα περιέχουσι μὲν χρωστικὴν τοῦ αἵματος, οὐδὲν δὲ ἔχνος χολῆς, μεθ' ἣν τὴν φαίαν καὶ κιτρίνην χροιάν τῶν ἰσθῶν καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ ἐξήγησις αὕτη τοῦ Gubler περὶ γένεσεως τοῦ ἑκτέρου ἀποκρούεται τὴν σήμερον. Ὁ αἱματογενῆς ἑκτερος ἐξηγεῖται ὡς ἐξῆς : βλαβεραὶ οὐσίαι (μιάσματα, δηλητήρια, χολικά ὀξέα) εἰσερχόμεναι εἰς τὴν κυκλοφορίαν συνεπάγονται ἐντὸς αὐτῆς ἐιδικὴν τινὰ ἀλλοίωσιν τοῦ αἵματος, διόλυσιν τῶν ἐρυθρῶν

αιμοσφαιρίων και μεταβολήν τῆς χρωστικῆς τούτων εἰς χρωστικὴν τῆς χολῆς. Εἶνε δὲ ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ χρωστικὴ τῆς χολῆς εἶνε ἀπογέννημα ἐκ μεταβολῆς τῆς χρωστικῆς τοῦ αἵματος (ὄρα Funke Physiologie Τόμ. Α'. σ. 142). "Ὡστε καὶ κατὰ τὸν αἱματογενῆ ἰκτερον ἢ ἰκτεριώδης χροιά προέρχεται ἐκ χρωστικῆς τῆς χολῆς καὶ οὐχὶ ἐξ αἱματίνης, καὶ τὰ οὖρα δὲ περιέχουσι οὐχὶ χρωστικὴν τοῦ αἵματος, ἀλλὰ χρωστικὴν τῆς χολῆς (ὄρα Βίδ. Νοσολ. Νειμεύερου ἑλλ. μετάφρ. Τόμ. Α'. σ. 945 καὶ 948).

Ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγεται ὅτι πολλαὶ εἴτι ἀπαιτοῦνται παρατηρήσεις καὶ ἔρευναι πρὸς ἐξήγησιν τῆς γενέσεως τοῦ ἰκτέρου ἐπὶ τοῦ λεγομένου ἰκτεριώδους αἱματουρικοῦ πυρετοῦ δὲν εἶνε δὲ παράδοξον ν' ἀποδειχθῆ ὅτι ὁ ἰκτερος ἐπὶ τῆς νόσου ταύτης ὅτε μὲν κατ' ἀγνωστον εἴτι μηχανικὸν τρόπον γεννᾶται ἐξ ἀπορροφίσεως χολῆς, ἰδίᾳ ὁπάταν εἶνε προφανῆς ἢ πολυχολία, ὡς καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ περιπτώσει, ἢ τὲ δὲ εἶνε αἱματογενῆς, εἰς ἂν μάλιστα δυνατὸν νὰ προδιαθῆ ἢ προϋπάρχουσα ἐλειογενῆς καχεξία. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἐν ταῖς νεκροτομαῖς ἀποθανόντων ἐξ ἰκτ. αἱματουρικοῦ πυρετοῦ ὁ Barthelomy-Benoit δὲν παρετήρησε τὴν λιτώδη ἐκφύλιον τοῦ ἥπατος, τῶν νεφρῶν καὶ τῆς καρδίας, ἣτις παρατηρεῖται συνήθως ἐπὶ αἱματογενεῶς ἰκτέρου. Ἐάν δὲ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Monestier καλῶς παρετήρησε καὶ ἀπταιστως ἐξήγησε τὰ οὖρα, πρέπει ἀπὸ τοῦ ἰκτεριώδους αἱματουρικοῦ πυρετοῦ νὰ διαστελλώμεν πυρετὸν ἐλειογενῆ, καθ' ὃν ὁ προσβάλλόμενος φέρει κατὰ τὸ φαινόμενον ἰκτεριώδη χροιάν ἄνευ ἰκτέρου καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον αἱματουρίαν ἄνευ αἵματος ἐν ταῖς οὔροις, καὶ νὰ καλέσωμεν αὐτὸν δι' ἄλλου καταλληλοτέρου ὀνόματος. "Ἴσως ὁ ταυτοῦς πυρετός, ἐάν ὑπάρχῃ, πρέπει νὰ ὀνομασθῆ αἱματικὸς ἢ αἱματοπικός ἢ νὰ καθιερώσωμεν δι' αὐτὸν τὴν ὀνομασίαν μελαγουρικός πυρετός, δι' ἧς καλοῦσθε τις τὸν ἰκτεριώδη αἱματουρικόν, [εὐρόντες ἐν ταῖς οὔροις μόνον κόκκους μέλανας χρωστικῆς τοῦ αἵματος.

δ') Ἀντιόμειθα πολὺ, διότι, ὅτε παρετηρήσαμεν ἡν δημοσιεύομεν σήμερον περίπτωσιν τοῦ ἰκτεριώδους αἱματουρικοῦ πυρετοῦ,

ἠγνοοῦμεν πολλὰς λεπτομερείας, ὡς πρῶτον τότε ἰδόντες τὴν νόσον, καὶ δὲν ἐξητάσαμεν μετὰ τῆς θεούσης ἐπιστημονικῆς ἀκρίβειας τὰ οὖρα τῆς ἡμετέρας ἀρρώστου, ἂν καὶ οὐδεμίαν ἔχομεν ἀμφιβολίαν ὅτι περιεῖχον αἷμα. Τὴν ἑλλειψὶν ταύτην συναισθανόμενοι ἀναλύομεν ἐκτενέστερον καὶ λεπτομερέστερον τὰ κατὰ τὸν ἰκτεριώδη αἱματουρικὸν πυρετὸν φαινόμενα, ὅπως ἐπιστήσωμεν ἐπ' αὐτὰ τὴν προσοχὴν τῶν συναδέλφων τῶν οἰκούντων εἰς μέρη, ἐνθα ἡ νόσος αὕτη ἀναφαίνεται ὡς δ' ἐμάθομεν εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος μέρη π. χ. ἐν Ναυπλίῳ, ἐν Ἄργει, ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ ἀλλαγῆ ἢ πυρετικῆ αὕτη μορφή δὲν εἶνε σπάνια.

Τὴν ὑπαρξίν αἵματος ἐν ταῖς οὔροις ἐθεβάσωσαν δι' ἐπισταμένους ἐξετάσεως πολλοὶ παρατηρηταί. Ἐκ τῶν προειρημένων ἐν τούτοις γίνεται φανερόν, ὅτι ἐκάστοτε δὲν πρέπει νὰ παραμεληθῆ ἢ ἀκριβοῦς χημικὴ καὶ μικροσκοπικὴ ἐξέτασις τῶν οὔρων. Καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ περιπτώσει, ὡς συμβαίνει συνήθως, τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἰκτέρου καὶ τῆς αἱματουρίας προηγήθη εἰς παροξυσμὸς καθαρὸς μετὰ τῶν τριῶν σταδίων, μεθ' ὃν ἡ πάσχουσα ἔλαβεν εἰκοσι κόκκους κινίνης. "Ὅπως μὴ ὑποτεθῆ δὲ ὅτι ἡ αἱματουρία προῆλθεν ἕνεκα τῆς κινίνης, ἀρκεῖ νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι ἡ ἀρρώστια μακρὸν χρόνον ἐπανειλημμένως προσβλήθεισα ὑπὸ παροξυσμῶν διαλείποντος καὶ πολλάκις λαβοῦσα κινίνην, οὐδέποτε πρότερον εἶχεν οὐρίαν αἷμα. "Ὅ κ. Ἄντωνιάδης τὴν αἱματουρίαν θεωρεῖ πάντοτε ὡς ἐπακολούθημα τῆς ἐλειογενεῶς μίανσεως, εἴτε παρακολουθοῦσαν τὸν πυρετὸν, εἴτε ἐπερχομένην μετὰ τὴν χρῆσιν τῆς κινίνης, καὶ πάντοτε κατ' αὐτῆς μεταχειρίζεται, ὡς λέγει, ἐπιτυχῶς τὴν κινίνην. Δυσχυρίζεται δὲ ὅτι δὲν ὑπάρχουσι πρόσωπα τοιαύτην ἔχοντα διάθεσιν, ὥστε παρ' αὐτοῖς ἡ κινίνη νὰ ἐπιφέρῃ αἱματουρίαν· τουτέστιν ὑπολαμβάνει ὅτι πάντοτε τὸ ἐλειογενὲς μίασμα εἶνε τὸ κυρίως προδιαθέτον εἰς τὴν αἱματουρίαν καὶ ὅτι καὶ ἡ ἐκ κινίνης αἱματουρία προκατεῖ τὴν ὑπαρξίν τῆς ἐλειογενεῶς μίανσεως· διότι, λέγει, οὐδέποτε παρετήρησεν αἱματουρίαν ἐκ τῆς κινίνης διδομένης ἐπὶ νόσου μὴ ἐλειογενεῶς. Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου εἶνε ἀνάγκη νὰ δοκιμασθῆ τις τὴν κινίνην εἰς τοὺς πάσχοντας αἷμα-

τουρίαν, όταν ούτοι αππλαγέντες του διαλείποντος έχωσι κατά πάντα υγιώς. Ήμεεις είδομεν άπλοῦς τινας αιματουρικούς διαλείποντας ιαθέντας διά της κινήσης παρατηρήσαμεν όμως και πάσχοντας διαλείποντα, οἵτινες άμα λαμβάνοντες κινήσιν είχαν τ άούρα αιλατηρά· ιδίως δ' ενθιμούμεθα, κοράσιόν τι δώδεκαετής, εξ' Ηρετρείας, ούρουν αίμα, ετι και οτε άνετρίθετο κατά τδ δέρμα διά κινήσης διαλελυμένης. Ήταύτως συνεπέσκέφθημεν ποτε μετά του κ. Α. Βισάρη κόρην κατοικοῦσαν ένταύθα και μακρόν πάσχουσαν διαλείποντας, παρ' η ήναγκάσθημεν ν' αποστύβωμεν πάσης χρήσεως της κινήσης επιφερόσης πάντοτε αίματουρίαν. Τάς ημέρας ταύτας ο κ. Ιωάνν. Ιωάννου θεράπευε νέον 17ετή, υπό άμφημερινού κατά πρώτον προσβληθέντα, εστις αίμα λαβών κινήσιν ούρησεν αίμα· η επανάληψις της κινήσης ήύξανη την αιματουρίαν, ώς προς κατάπαυσιν αὐτης εδέχετο να διακοπή η χηραίς της κινήσης και να δοθῃ τδ θεικόν οξύ. Καί επί τών τοιούτων περιπτώσεων πρέπει να εξετάζωνται χημικώς και μικροσκοπικώς τά ούρα, διότι ένδεχόμενον είνε ν' αποδειχθῃ οτι και επ' αὐτών δέν πρόκειται πάντοτε περι γνησίας αιματουρίας, άλλ' απλώς περι μεταβάσεως αιματινης εις τά ούρα (hämaturie).

β.) Αξιοσημείωτος είνε και η ώρα του έτους, (άρχαι δεκεμβρίου) εν η παρατηρήσαμεν την προκειμένην εν τῷ λόγῳ περιπτώσιν. Καί αι β δέ περιπτώσεις, αι δημοσιευόμεναι εν τῷ Ασκληπιῷ υπό του κ. Αντωνιάδου, συνέβησαν ώσαύτως τά τέλη φθινοπώρου και κατά χειμῶνα, ήτοι δύο κατά Νοέμβριον, δύο κατά δεκεμβριον και δύο κατά φεβρουάριον.

Ο Colin (l. c. σ. 257) μνημονεύων την ώραν του έτους, καθ' ην αναφαίνεται πρό πάντων ο ικτεριώδης κακοήθης, εις έν υπάγει και τόν ικτ. αιματουρικόν, ώς είδομεν, λέγει: «Ούτως ο κακοήθης ικτεριώδης αναφαίνεται πρό πάντων καθ' ην ώραν του έτους η καχεξία φθάνει εις τή μέγιστην αὐτης, ήτοι περί τδ τέλος της περιόδου τών πυρετών, κατά τδ φθινοπώρον» τούτο δέ είνε πολλού λόγου αξιόν, διότι κατά την ώραν ταύτην του έτους η θερμοκρασία τόσοσ σπουδαίως καταπίπτει, ώστε δέν δυνατόν να θεωρήσωμεν την επί τδ ήπαρ ενέργειαν αὐτης ως

επίδρασιν απόλυτον προς ανάπτυξιν τών ικτερικῶν φαινομένων. Δέν δυνατόν άρα να παραδεχθώμεν, οτι η μετεωρολογία τών θερμῶν κλιμάτων επίδραῖ προς γένεσιν του ικτεριώδους παραξυσμού τόσοσ σπουδαίως, ώς νομίζει ο σοφός Dairoulaυ· άλλως αν η θερμότης απέτέλει ούσιώδη αίτιαν της πυρετικής ταύτης μορφῆς, τά πρώτα ούματα ήθελον είνε οι νεήλυδες, εις ος οι τροπικοί καύσωνες δέν είνε συνηθεις».

γ.) Τελευταίον παρατηρούμεν, οτι θεωρούντες την νόσον ως καθαρός ελειογενής, πιστεύομεν και ήμεεις μετά του κ. Αντωνιάδου, οτι ο ικτρος οφείλει να εκπληρώσῃ πρώτιστα πάντων την από της νόσου ένδειξιν χορηγών την κινήσιν εν παντός δυνατού τρόπου διά του απευθυσιμένου η υπόδαρείως, εάν ο άρρώστος δέν άνέχεται αὐτην διά τού στόματος, αὐγλ. δέ ν' αναβάλλῃ προτιζών περι την καταπολέμησιν του χολώδους στοιχείου, ως διατείνεται ο Barthélemy-Bénait. Έκαστος νέος παραξυσμός επιτείνει επί πλέον, ως είδομεν, τόν ικτερον και τά λοιπά φαινόμενα και εξαντλεί τόν άρρώστον και απειλεί την ζωην αὐτου. Ανοξέλειπτον έντύπωσιν κατέλιπεν εις ήμας η εν τῷ παροξυσμῷ έντασις της ικτεριώδους χροιάς, ήτις ήλαττούτο εν τῇ άπυρεξία εις βαθμόν αξιοπερίεργον.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

Συνεδρίασις της 27ης. Απριλ. 1874

Προεδρεύοντος του κ. Αναγνωστάκη αναγνωσθέντα επεκυρήθησαν τά πρακτικά της προλαβούσης συνεδριάσεως.

Ο Κ. Πρόεδρος ανέγνω επιστολήν του κ. Συμβουλίδου προτεινοντός τροποποιήσεως τινάς τών όρων του ιατρικού άγώνος του υπ' αὐτου ιδρυθέντος.

Ο κ. Καραμήτσας υπέβαλε πραγματείαν του εν Πάτραις ικτροῦ κ. Κορύλλου «Περὶ δαμακλαιασμῶν» προτεινας αὐτόν ως άντιπεσέλλοντα έταίρον. Νήγένετο κατά τήν κανονισμῶν επιτρο-

τη ἐκ τῶν ΚΚ. Ζίννη, Καραμήτσα καὶ Βαλέττα πρὸς ἐξέτασιν τῆς πραγματείας.

Ὁ κ. Μικαλίμος ἀνέγνω τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην μεταφρασίν δύο πραγματειῶν τοῦ κ. Συμβουλίδου περὶ τραχειοτομίας γενομένης διὰ διφθερίτιδος καὶ περὶ ἐξυφθρήματος τοῦ γόνατος (ὄρα Ἄσπλ. τ. Ἐ. τεύχ. Γ')

Ὁ λ. Ἀντωνιάδης ἀνεκοίνωσε παρατήρησιν παρακεντήσεων τοῦ ἥπατος διὰ τοῦ ἀντλίακου Dielagoi, δι' ἧς ἐκενώθη πῦν χρηστόν, ὅσον 2 οὔγκιων καὶ ἐτέραν παρατήρησιν παρακεντήσεως εἰς ἀπόστημα τοῦ γλαυτοῦ διὰ τοῦ αὐτοῦ ὄργανου. Ἡ ἀκίς εἰσέδν εἰς βάθος Ομ., 06 καὶ ἐξέβρευσε πῦν κατὰ ὄσον 21/2 οὔγκ.

Ὁ αὐτὸς ἀνεκοίνωσε παρατήρησιν πτώσεως σώματος ἀμβλύου ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς παιδὸς τινος. Ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης ἐγένετο τραῦμα μετὰ κατάγματος ὀστέων τινῶν τοῦ μεταταροῦ. Ἐπικολούθησεν αἰμορραγία μεγάλη, ἐξ ἧς ὁ παῖς ἦν ἀναιμικός. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τὸ τραῦμα εὗρέθη ἐν γαγγραινώδει καταστάσει· τεμάχια ὀστέων ἐξήχθησαν καὶ δύο δάκτυλοι καθηρέθησαν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ αἰμορραγία ἐξηκολούθει ἐγένετο ἡ περιδεξις τῆς ὀπισθίας κνημικῆς ἀρτηρίας. Τὸ τραῦμα ἔλαβε καλὴν πορείαν.

Εἶτα ὁ κ. Πρόεδρος διέλυσε τὴν συνεδρίαν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 12 Ὀκτωβρ. 1874.

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γραμματεὺς

Α. ΑΝΔΡΩΝΟΣΤΑΚΗΣ.

Σ. ΜΑΥΡΙΝΑΣ.

ΑΝΑΔΕΚΤΑ

Περὶ θεραπείας τοῦ σακχαρώδους διαβήτου διὰ φανικῶν ὀξέος. — Ὁ Wilhelm Ehslein καὶ ὁ Ἰούλιος Μύλλερ ἐν Βερολίῳ δημοσιεύουσι τὰς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παρατηρήσεις αὐτῶν, παραδεχόμενοι, ὅτι ὁ σακχαρώδης διαβήτης γεννᾶται διαφροστροφίᾳ, καὶ ὅτι πολλάκις τὴν γένεσιν αὐτοῦ προκαλοῦσιν ἀνόμαλοι ζυμωτικοὶ ἐπιξεργασίαι, μάλιστα δὲ αὐξήσις ἢ κατ' ἄλλους, σχηματισμὸς τοῦ σακχαροποιῦ ζυμώματος ἐν τῷ ἥπατι. Πρακτικῶν λυγρῶν κατ' αὐτοῦ τὸν σχηματισμὸν

ἢ τὴν αὐξήσιν τοῦ ζυμώματος τούτου εἶ δυνατό τις νὰ ἐπιβῆ ὅτι θέλει ἐαυτοῦσιν πολλὰς περιπτώσεις τῆς νόσου. Δοκιμασθέντος ἄλλοτε τοῦ σωσικρέατος κατὰ τοῦ σακχαρώδους διαβήτου, οἱ εἰρημένοι παρατηρηταὶ στηριζόμενοι εἰς τὴν προεκτεθείσαν θεωρίαν ἐφήρμασαν πολλάκις τὸ φανικὸν ὀξύ ὡς ἐξῆς: Rep. Solut. acid. carbol. crystall. 4, : 250, Aqu. Menth. p. 50. MDS. νὰ καταναλωθῆ ἑντὸς τριῶν ἡμερῶν ὡς καθ' ἡμέραν νὰ λαμβάνωνται 6—7 κοχλιάρια τῆς τραπεζῆς. Οἱ ἀρρώστοι ἠνείχοντο πάντες καλῶς τὸ φάρμακον. Εἰς ἓνα ἀρρώστον, ἀνδρᾶ 46ετῆ, πάσχοντα ἀπὸ 1/2, ἔτους καταφανῆ διαβητικὰ φαινόμενα (ποσότης οὔρων 8 λίτρας ἐντὸς 24 ὡρῶν, εἰδ. β. 1032, σάκχαρον 2, 85 %/ο) μετ' ὀλίγη τὴν χρῆσιν ἀναμίκτου ζωϊκῆς καὶ φυτικῆς τροφῆς, τὸ φάρμακον ἐπέτυχε θαυμασίως. Τὸ βάρος τοῦ σώματος ἤβησε, τὸ ποσὸν καὶ τὸ εἶδ. β. τῶν οὔρων ἠλαττώθησαν, τὸ σάκχαρον ἐξέλιπεν. Ὅτι δὲ τοῦ ἀποτελέσματος τούτου ἀμεσοῦς αἰτία ὑπῆρξε τὸ φανικὸν ὀξύ, ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι τὸ σάκχαρον ἀνεφάνη πάλιν ἐν ταῖς οὔραις, εὐθύς ὡς ὁ ἀρρώστος ἐν ἀρχῇ τῆς θεραπείας διέκοψε τὴν χρῆσιν τοῦ φαρμάκου, καὶ ἐξέλιπε μετὰ τὴν χρῆσιν 2/3 γραμμικοῦ φανικοῦ ὀξέος. — Παρὰ δευτέρῳ τινὶ ἀρρώστῳ τὸ φάρμακον ἀπεδείχθη ὅλως ἀνωφελές, ἐνθ' ἄλλῳ ἐβοήθησε σπουδαίως εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς διὰ τῶν ὕδατων τοῦ Karlsbad θεραπείας. (Graevel's Notizen 1874). Γ. Κ.

Περὶ χρόνιας περιτονίτιδος ὀπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Henoch.

— Ἄννα Σ. τετραετῆς τὴν ἡλικίαν ἐκοιμήθη εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῆ 14 Νοεμβρίου 1873. Καθ' ἧς λέγει ὁ πατήρ ἡ μικρὰ κόρη ἔπαθε κατὰ τὸ 1870 τὴν εὐλογίαν καὶ κατὰ τὸ 1871 τὴν ἀστραμίαν, ἔκτοτε δὲ εἶχεν ὑγιᾶς μόνον δὲ πρὸ 8 ἡμερῶν παρετηρήθη μετεωρισμὸς τῆς κοιλίας. Ἐν τούτοις ἔχω λόγους νὰ πιστεύω, ὅτι ἡ νόσος εἰσβαλοῦσα πρὸ πλείονων ἑβδομαδῶν παρημελήθη ὑπὸ τῶν οικείων τῆς παιδός.

Κατὰ τὴν εἰς τὸ νοσοκομεῖον εἰσοδὸν τὸ εἶσθε ὀπισθοῦν εὐτραφὲς, ὡρὸν παιδίον εἶχε πάντα τὰ φαινόμενα ἐντόνου ἀσπίτου κοιλίαν ἠμισφαιροειδῶς κεκυρωμένην μετὰ ἐξαλείψεως τοῦ

ὄμφαλου καὶ μετὰ περιτεταμένου στίλβοντος δέρματος, καὶ πολυκρήμων κυανῶν φλεβῶν, ἰδίως δεξιόθεν, ὧν τινὲς μὲν κατέτεινοντο πρὸς τὰ θωρακικὰ πλευρώματα, ἄλλαι δὲ ἐφαίνοντο ἀποτόμως ἀπολήγουσαι ἢ δὲ κλυδασιμὸς ἦτο λίαν σαφής. Ὁ ἔξ ἐπικρούσεως ἤχου περὶ τὸ μέσον τῆς κοιλίας ἀνωθεν τοῦ ὄμφαλου τμηπανικός, πλαγίως δὲ καὶ κάτωθεν τοῦ ὄμφαλου ἀμβλίας, παρήλασεν ἀναλόγως τῆς μεταβολῆς τῆς θέσεως τῆς πασχούσης. Πόσις τῆς κοιλίας οὔτε αὐτόματος, κατεδείχθη οὔτε εἰς τὴν πίσειν ἢ γλῶσσα ἐπικεχοισμένη· πολιοχίτρινος ἢ φρεξίς ὀλίγη. Ἡ ἰσχυρὰ ἐπὶ τὰ ἄνω ὡς τοῦ διαφράγματος ἀπειργάζετο αὐξινότινα τῆς ἥπατικῆς ἀμβλύτητος περίπου μέχρι τῆς 5 πλευρῆς καὶ μείζονα τῆς ἀναπνοῆς συχνότητα (28—40) μετὰ συμμετοχῆς τῶν πτερυγίων τῆς βινός καὶ ἄλλων βοηθητικῶν μυῶν. Τοιλάχιστον, κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὄργάνων τοῦ θώρακος ὡς μόνη ἀνωμαλία εὕρισκετο ἀσθενῆς τις ἀμυδρότης τοῦ ἔξ ἐπικρούσεως ἤχου κατὰ τὸ κατώτερον μέρος τῆς δεξιᾶς ἐπιφανείας τῆς βράχως ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς ὠμοπλάτης μέχρι τῆς βάσεως ἢ δὲ ἀμυδρότης αὕτη κατὰ πάντα σχηματισμὸν ἔμενεν ἀναλλοίωτος, ὅτι καὶ ὅτε ἡ ἀβήστος ἐπιπτεον ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ ἀγκυῶν, παρηκουθεῖτο δὲ ὑπὸ μικρᾶς ἀσθενείας τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρίσματος. Κατὰ τοὺς πόδας ὑπῆρχεν ἐλαφρὸν οἰδημα· τὸ θολερὸν ὀλίγον οὖρον δὲν περιεῖχε λευκιωμα. Ἀπυρεξίς ἐντελής· θερμασία τὴν πρώτην ἑσπέραν 36,5.

Πρὸς μετριασμὸν τῶν δυσπνοιϊκῶν φαινομένων καὶ διευκύνουσιν τῆς ἐξετάσεως τῆς κοιλίας τὴν μεσημέριαν τῆς 16 ἐγένετο ἢ παρακέντησις διὰ τῆς δοκιμαστικῆς ἀκίδας καὶ ἐκενῆθη ὑγρὸν πρασινωπὸν, ἱκανῶς διαχυγές, λίαν λευκιωματοῦχον, ὅπερ περιεῖχεν ἀφθονα πνοσφαίρια, πήγματα ἰνικῆς καὶ τινὰς κροκίδας, αἰτίνες ὑπὸ τὸ μικροσκοπίον παρίστων τὴν ἀπατηλὴν εἰκόνα ἱστολογικῶν μορίων (πλέγμα πλήρες κυττάρων) καὶ διήγειρον τὴν ὑπόνοιαν περὶ ὑπάρξεως νεοπλασματος ἐν τῇ κοιλίᾳ. Ἐν ταύτοις ἢ παραυτίκα γενομένη καὶ πολυτρόπως ἐπαναληφθεῖσα ψηλάφησις οὐδαμοῦ ἀπεδείκνυε τὴν ὑπαρξίν ὄγκου, ἐνθὺ τὸ κατώτερον χεῖλος τοῦ ἥπατος ἀπέβη σαφῶς αἰσθητὸν 3 ἑκατοστόμετρα

κάτωθεν τοῦ τόξου τῶν δεξιῶν πλευρῶν καὶ 5 ἑκατοστόμετρα ὑπὸ τὴν ξιφειδῆ ἀπέφυσιν. Ἐξαιρέσει τῆς ἀναπνοῆς, ἥτις ἐγένετο ἐλευθερωτέρα, καὶ τῆς καταφανοῦς πλαττώσεως τοῦ ἀνευρυσμοῦ τῶν φλεβῶν κατὰ τὴν κοιλίαν πάντα τὰ λοιπὰ φαινόμενα ἔμειναν ἀναλλοίωτα.

Ἡ ποιότης τοῦ ὑγροῦ, τουτέστιν ἡ ἐν αὐτῷ μεγάλη πλῆθὺς τῶν πνοσφαίριων καὶ τῆς ἰνικῆς, μὲ παρακέντησιν ἐκ τῶν προτέρων καὶ παραδεχθῶ χρονίαν περιτονίτιδα ἀμφέβαλλον μόνον ἂν αὕτη προσκαλεῖτο ἐκ τινος μῆτις διαγνωσθεῖσιν νεοπλασίας ἐν τῷ περιτοναϊκῷ χώρῳ (καρκίνου ἢ σαρκώματος) ἢ προήρχετο ἐκ κηρώσεως τοῦ ἥπατος. Παραδείγματα τῶν παθήσεων τούτων καὶ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, εἰ καὶ σπάνια, δὲν λείπουν. Ἐνθὺ δὲ τὴν ὑπαρξίν τῆς νεοπλασίας ὑπεστήριξεν ἀσθενῶς ἡ μικροσκοπικὴ ἐξέτασις διὰ τῶν πρὸς ἱστολογικὰ συστατικά παραμπερῶν εἰρημάτων, τὸ ὑπέριμετρον τοῦ ἀσπίτου καὶ ἡ ἰσχυρὸς ἀνευρυσμὸς τῶν φλεβῶν μάλιστα δεξιόθεν τῆς κοιλίας, καὶ αὐτὸ τὸ συνυπάρχον πτερυγικὸν εἰδῶμα κατὰ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ δεξιοῦ θώρακος συνηγόρου μᾶλλον ἢ πρὸς τῆς κηρώσεως. Ἡ ταχεῖα ἐλάττωσις τῶν ὑποδοφείων ἀνευρυσμῶν τῶν φλεβῶν καὶ ἡ εὐχολος ψηλάφησις τοῦ ἥπατος μετὰ τὴν παρακέντησιν μὲ ἀπέτρεψαν ἐν ταύτοις τῆς τοιαύτης παραδοχῆς καὶ ὥρισα τὴν διάγνωσιν χρονίως περιτονίτιδος ἐκ νεοπλασίας ἐν τῷ περιτοναϊκῷ σάκκῳ. Οὐδὲν σύμπτωμα ὑπεδείκνυε φυματιώδη τὴν φύσιν τῆς νόσου.

Ἐπὶ 8 κατὰ συνέχειαν ἡμέρας ὀλίγον μετεβλήθη ἡ κατάσταση τῆς μικρᾶς. Ἡ κοιλία κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐπληροῦτο αὖθις ὑγροῦ πολλοῦ, καὶ τὰ δυσπνοιϊκὰ φαινόμενα ἠύξανόν ἀναλόγως, καὶ αἱ κοιλιακαὶ φλέβες διευρύνοντο ὡς πρότερον. Καὶ τότε δὲν ἀπεδείκνυετο ἀλγεινότης, ἀν καὶ ὁ κατὰ τὴν ἐξέτασιν κλαυθμυρισμὸς τῆς παιδὸς ἐφαίνετο μαρτυρῶν ταύτην. Διὰ δυσκοιλίαν ἐδόθη ἐπανειλημμένως ἐγγύμα σέννης σύνθετον. Ἡ θερμασία ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνυψοῦτο ὀλίγον τι πλέον τοῦ κατὰ φύσιν, τὴν 22 Νοεμβρίου ἔφθασε μάλιστα 38,4, τὸ ἑσπέρας 39,1. Ἐν 22 ἐπανελήθη ἡ παρακέντησις τῆς κοιλίας μετὰ τῆς

αὐτῆς ἐπιτυχίας, τὸ δὲ κενυθὲν ὑγρὸν ἦτο καὶ αὐθις πλήρες πυοσφαιρίων καὶ λεπτῶν πηγματίων· ἰκανῶς δὲν περιείχεν ἄλλως στοιχεῖα περαβλητέα πρὸς τινα ἰστόν. Καὶ τότε δὲ οὐδαμῶς τῆς κοιλίας ἀπεδεικνύετο νεόπλασμα τι καὶ διὰ τῆς ἀκριβοστάτης ἐξετάσεως.

Μέχρι τῆς 13 Δεκεμβρίου ἦτοι 20 περίπου ἡμέρας μετὰ τὴν δευτέραν παρακέντησιν ἡ κατάστασις ἐμεινεν ἡ αὐτὴ σχεδόν, ἐν μέρει ἀπύρετος, ἐν μέρει παριστώσα κατὰ τὰς ἑσπερινὰς ὥρας μικρὰς ἐπιτάσεις μέχρι 38, 6, ἡ συχνότης τοῦ σφυγμοῦ μεταξὺ 24 καὶ 48 κατὰ λεπτόν, γινομένη σὺν τῇ αὐξήσει τοῦ ἀσπίτου ἐπιπολαιότερα καὶ συχνότερα. Ἐπὶ τούτοις προφανῶς ἦτο ἡ αὐξήσις τῆς ἀδυναμίας τοῦ σώματος καὶ ἡ ἰσχυανσις, ἡ ἐλάττωσις τῆς ὀρέξεως, ἡ αὐξουσα ἀπάθεια. Ἀπὸ τῆς 30 Νοεμβρίου ἐπὶ πλείονας ἡμέρας ἡ ἀρρώστια ἐπασχε σχεδόν κατ' ὁμηρικῶς ἔμετον τὸ μὲν ἐκ τῶν προσληφθεισῶν τροφῶν, τὸ δὲ ἐκ πρασινοχρόου ὑγροῦ. Τὴν 10 Δεκεμβρίου προσεγένετο εἰς ταῦτα καὶ διάχυτος βρογχικὴς κατάρροος. Ἀποπάτησις συνήθως ἀπαξ ἢ δις τὴν ἡμέραν, ἡ δὲ μὲν στερεὰ, ἡ δὲ διαφφολικὴ. Τὴν 13 Δεκεμβρίου, ἦτοι ἓνα μῆνα μετὰ τὴν εἰς τὸ νοσοκομεῖον εἰσοδόν, ἡ καιλία κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἐφάνη ἀξιοπαρατηρήτως μαλακωτέρα καὶ πλέον εὐένδοτος ἢ πρότερον. Τὸ ἐν αὐτῇ ὑγρὸν ἄνευ ἐφαρμογῆς δραστικῶν μέσων (Natr. bicarb. 1,5 εἰς 100,0 ὑγροῦ μετὰ limet. rhei αη. β,0) ἠλαττώθη ἀναμετρήτῳ ῥῆτι καὶ ἠσθλυνετό τις σαφῶς κατὰ τὴν ὀμφαλικὴν χώραν καὶ ἐν ἰκανῇ περιφερείᾳ περὶ αὐτὴν σκληρίαι· τὸ μὲν ἐν εἴδει σφυμάτων τὸ δὲ ἐν εἴδει σειράδων, αἵτινες ἰδίως κατὰ τὸ ὄριον τοῦ ὑπογαστρίου προδήλως συνενοῦντο εἰς συνεχῆ κυρτὸν ἔχουσαν χεῖλας, σχεδόν περιγραφομένην ἐξόγκωσιν. Ἐν καὶ ἰκανῶς κατ' ἐπιπολὴν κείμενοι οἱ ὄγκοι οὗτοι δὲν ἀνῆκον βεβαίως εἰς τὰ κοιλικὰ τοιχώματα, ἀτινα τούτων ἦσαν εὐμετακίνητα ἐπ' αὐτούς καὶ κατὰ τὴν μετακίνησιν ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐπὶ τοῖς ὄγκοις πίεσιν ἐνίοτε διεκρίνοντο σαφῆ φαινόμενα τριβῆς. Τὸ δυνατὸν τῆς ὑπάρξεως κοπρανωδῶν ὄγκων ἀπεκλείσθη δι' ἐπανειλημμένης χρήσεως κικίνου ἐλαίου, ἐπενεγκόντος ἀφθόνους κ-

νώσεις ἄνευ ἀλλοιώσεως τῆς μορφῆς καὶ τῆς θέσεως τῶν ὄγκων· τούτων ἕνεκα τούτων κατέστη πιθανὴ ἡ πρώτη ἡμῶν διάγνωσις τῆς σαρκομικτώδους ἢ καρκινωματώδους χρονιαῆς περιτονίτιδος. Μέχρι τῆς 20 Δεκεμβρίου οἱ ὄγκοι ἀνευρίσκοντο καθ' ἑκάστην ὑπ' ἐμῶν, τοῦ βοηθοῦ τῆς κλινικῆς καὶ πολλῶν φοιτητῶν, ἐνῶ ὁ ἀσπίτης ἠλαττοῦτο ἐπὶ μᾶλλον, ὁ ἀνευρυσμὸς τῶν κοιλικῶν φλεβῶν περιωρίζετο ἀναλόγως τὸ παιδίον ὅμως ἐγένετο καταφανῶς ἀσθενέστερον. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς ἐσημειώθησαν τὰ ἐξῆς ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ τῆς Κλινικῆς: «Καιλία μαλακὴ, εὐπίεστος· τὸ κατώτερον δεξιὸν χεῖλος τοῦ ἥπατος 1—1 1/2, ἑκατοσομέτρου σαφῶς αἰσθητὸν κάτωθεν τοῦ πλευρικοῦ τόξου. Δεξιόθεν τῆς λευκῆς γραμμῆς ἀπὸ τοῦ χεῖλους τοῦ ἥπατος μέχρι τῆς δεξιᾶς εἰλεακῆς βόθρου κατερχόμενος μέγας ὄσον χεῖρ ὄγκος ἐκ πλειῶνων ἀλλαντοειδῶν καὶ πρὸς ἀλλήλους συνερχομένων ἐξογκώσεων συνιστάμενος, ὅστις προέχει κατὰφανῶς. Ἀρχεται δὲ εὐθὺς ἀπὸ τὸ κατώτερον χεῖλος τοῦ ἥπατος. Οἱ τῶν αἰσθητῶν ἄλλοι ὄγκοι ἐψηλαφῶντο οὐχὶ τόσον σαφῶς, ὅσον πρότερον.» Τῆ 21 αὐξανούσης τῆς καταπτώσεως ἐπῆλθεν ὁ θάνατος.

Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ K. Jürgens γενομ. ἐκτενετομὴν εὐρέθησαν τὰ ἐπόμενα: Μεγάλη ἀτροφία, πολὺ λελεπυσμέναι, ὠχρῶ μύες· ἐν τῇ μετεώρῳ κοιλίᾳ περὶ τὰ 500 γραμμάρια θολεροῦ ὑγροῦ. Τὸ, τε σπλαγχνικὸν καὶ τὸ περιφερικὸν τοῦ περιτοναίου φύλλον ἐμφαίνουσι πανταχοῦ ἰκανῶς πλατείας καὶ μακρῆς σειρᾶς προσφάτου ἰσθμοῦς πολιοκιτρίνου καὶ κιτρίνου, κατὰ τόπους ὑπερῶν ἐξιδρώματος, ὑπὲρ κείται ἐλευθερὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ περιτοναίου. Οἱ γόφοι τῶν λεπτῶν ἐντέριων πανταχοῦ οὕτω συγκολλημένοι ὑπὸ λίαν βραχυῶν καὶ πυκνῶν ἐκ περιτονίτιδος μεμβρανῶν, ὥστε αἱ ἀύλακες σχεδόν ἐξέλιπον καὶ ὁ χωρισμὸς τῶν ἐντέριων ἐλίκων κατορθοῦται μετὰ κόπου καὶ τῆ βοήθειας τοῦ μαχαιρίου. Ὁ ὄρρογόνος τῶν ἐντέριων φαίνεται ἐν γένει λίαν πεπαχυμένος, μαλακὸς καὶ εὐθρυπτος, θολερὸς καὶ ἀστειπνός, κατὰ τόπους πελιδνός. Πολλαχοῦ τὰ ἐντερικὰ τοιχώματα, τουτέστιν ὁ ὄρρογόνος, ὁ ὑποὄρρογόνος ἰστός καὶ τὸ ἐπικείμενον ἐξί-

δρισμα, ώργανωμένα εις ίσθμν ύποκυάτως λευκόν, ήμιασφα-
 τή, ευλώδη, $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ εκατοστόμετρον παχύν, υπό τὸ μαλαίριον
 κρίζοντα. Τὸ μεσοντέριον, τὸ μέγα καὶ μικρὸν ἐπιπλοῦν εἶνε-
 λίαν συνερβικνωμένα· τὸ δεύτερον δὲ οὕτως, ὥστε τὸ μικρὸν τό-
 ξον τοῦ στομάχου κείται πρὸς τὸ ἥπαρ. Ὁλόκληρος ὁ ἐντερικός
 σωλὴν ἐβραχύνθη ἀξιοπαρατηρήτως, σχεδὸν πανταχοῦ ἰσχυρῶς
 συνεσταλμένος· ὅλος ὁ βλεννογόνος τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου ὠχρό-
 τatos μετὰ λίαν πολυκρίθμων πυκνῶν πτυχῶν ὁ μυϊκὸς ὕμην
 ἐλαφρῶς ὑπερτραφῆς, τὰ ἀδενικά στοιχεῖα ἀναλλοίωτα. Ἐπὶ τῆς
 κυρτῆς ἐπιφανείας τοῦ δεξιῦ λοβοῦ τοῦ ἥπατος εἰς περίμετρον
 7 εκατοσμέτρων ἐναπόθεσις ἐν μέρει ἀνοικτοῦ ἐρυθροῦ χρώμα-
 τος, ἐν μέρει σκοτεινοῦ κυανερύθρου (περιηπατῆτις αἱμορραγική).
 τὸ ἥπαρ ὀλίγον τι ἐξωγκωμένον, ἄλλως κατὰ φύσιν. Τῶν ὀλί-
 γων ἐξωγκωμένων νεφρῶν αἱ μὲν πυελίδες ἀνευρυσμαται εἰς κοι-
 λότητα μεγάλῃς ὅσον φακίολοι, τῶν δὲ πυραμίδων τὸ περιφερ-
 κὸν μέρος ἠτροφικὸς σχεδὸν κατὰ τὸ ἥμισυ. Μὴς τὸ κατώτερον
 μέρος τῆς δεξιᾶς κοιλότητος τοῦ ὑπεζωκώτος εὐρίσκεται ὄγκον
 ἐξιδρώμα ἀνάμικτον μετὰ πολὺ μακρῶν σειρῶν ἐξ ἱνικῆς, ἐνφ-
 τὰ ἀντίστοιχα μέρη τοῦ πλευρικοῦ καὶ πνευμονικοῦ ὑπεζωκώτος.
 εἶνε ἐπικεχρισμένα ὑπὸ λευκοκιτρίνου ἰνώδους ἰξιδρώματος. Ἐν
 τῷ λοιποῦ ὄργάνοις οὐδὲν ἀξίον λόγου.—

Ἡ διάγνωσις λοιπὸν πλευριτικοῦ ἐξιδρώματος δεξιῦ καὶ
 χρονίας περιτονίτιδος ἐπεκυριώθη διὰ τῆς νεκροτομῆς. Μόνον
 δὲ ὡς πρὸς τὴν ἐξήγησιν τῆς δευτέρας ἐπλανήθη ἐν καιρῷ τῆς
 ζωῆς ἐκ τῆς καταφανοῦς ἀνευρέσεως ὄγκων, ἀποδεχθεὶς ὡς αἰ-
 τίαν σαρκωματώδεις ἢ καρκινωματώδεις νεοπλασίας κατὰ τὸ πε-
 ριτόναιον. Ἡ νεκροτομὴ ἥμισυ ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ φαινόμενοι οὗτοι
 ὄγκοι προήρχοντο ἐκ τῆς κατὰ τύπους μέχρις ἀδρῶν τυλώσεως
 πρόσθετος οὐλώδους παχύνσεως τῶν ἐντερικῶν τοιχωμάτων.
 Ἐπειδὴ μετὰ τὴν παρακέντησιν οὐδὲν εἰσέτι τοιοῦτον ἠσθανόμε-
 θα, οἱ δὲ ὄγκοι ἐγένοντο προσίτιοι εἰς τὴν ψηλάφωσιν ἕνα μῆνα
 βραδύτερον, δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι κατὰ τὸν χρόνον
 τοῦτον ἀνεπτύχθη τὸσον πολὺ ἢ πάχυνσις τῶν ἐντερικῶν τοι-
 χωμάτων. Τὸ κατὰ τὴν ψηλάφωσιν πολλαχῶς αἰσθητὸν φαινόμε-
 νον τῆς τριβῆς, ὅπως παρατηρεῖται συχνάκις ἐπὶ κοιλιακῶν
 ὄγκων, συνετέλεσε νὰ παραδεχθῶμεν ἐσφαλμένως τὴν ὑπαρξιν
 ὄγκων, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον καὶ ἡ μικροσκοπικὴ ἐξέτασις τοῦ
 ἐκ τῆς πρώτης παρακέντησεως ἐξαχθέντος ὑγροῦ. Τὰ κατὰ τὸ φαι-
 νόμενον ἱστολογικὰ στοιχεῖα συνίσταντο ἐκ νημάτων ἱνικῆς, εἰς
 ὧν τὰ διακνεα ἦσαν συσσωρευμένα πυοσφαιρίων πληθῆς. Ὅτι δὲ
 οἱ κατὰ τὸ φαινόμενον ὄγκοι, αἵτινες προήρχοντο ἐκ τυλώσεων
 τῶν ἐντερικῶν τοιχωμάτων, ἐγένοντο αἰσθητοὶ μετὰ τὴν αὐτό-
 ματον ἐλάττωσιν τοῦ ἀσπίτου, τοῦτο ἐξηγεῖται ἐκ τῆς μεγάλης
 τοῦ μεσεντερίου βραχύνσεως, ἥτις δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὰ ἔντερα
 νὰ πλέωσιν ἐλεύθερα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὑγροῦ.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ κατὰ τὸ φαινόμενον ὄγκοι, αἵτινες προήρχοντο ἐκ τυλώσεων
 τῶν ἐντερικῶν τοιχωμάτων, ἐγένοντο αἰσθητοὶ μετὰ τὴν αὐτό-
 ματον ἐλάττωσιν τοῦ ἀσπίτου, τοῦτο ἐξηγεῖται ἐκ τῆς μεγάλης
 τοῦ μεσεντερίου βραχύνσεως, ἥτις δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὰ ἔντερα
 νὰ πλέωσιν ἐλεύθερα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὑγροῦ.

Ὁ μέγας ἀνευρυσμὸς τῶν κατὰ τὴν κοιλίαν φλεβῶν ἐξηγεῖ-
 ται ἐν μέρει ἐκ τῆς τοῦ ἀσπικτικοῦ ὑγροῦ ἐπὶ τῆς κοίτης φλεβῆς
 πίεσεως, ἐξ ἧς προήρχετο καὶ τὸ ἐλαφρὸν τῶν ποδῶν οἰδημα,
 ἐν μέρει δὲ ἐκ τῆς παραβλάψεως τοῦ κορμοῦ τῆς πυλαίας φλε-
 βῆς διὰ τοῦ ἰσχυρῶς συνερβικνωμένου μικροῦ ἐπιπλοῦ. Ἐνεκα
 δὲ τοῦ δευτέρου τοῦτου ἀπέβαινε δυνατόν μετὰ τὴν παρακέντη-
 σιν ἢ εἰς ἱκανῶς μεγάλην ἔκτασιν ψηλάφωσις τοῦ ἥπατος,
 καθότι τοῦτο ἐφέρετο μετὰ τοῦ στομάχου πρὸς τὰ κάτω, συνερ-
 γούσης πρὸς τοῦτο καὶ τῆς πίεσεως τοῦ πλευριτικοῦ ἐξιδρώματος.
 Πιθανῶς ἡ μεγάλη ἔκτασις τῶν νεφρικῶν πυελίδων προήλθεν ὡσαύ-
 τως ἐκ συμπίεσεως τῶν οὐρητήρων ὑπὸ τοῦ συνερβικνωμένου καὶ
 πεπαχυμένου μεσεντερίου.

Τῆς συνηθεστάτης αἰτίας τῆς χρονίας περιτονίτιδος κατὰ τὴν
 παιδικὴν ἡλικίαν, τῆς φυματιώσεως, οὔτε κατὰ τὴν κοιλίαν,
 οὔτε ἀλλαχοῦ εὐρέθη ἕχνος. Ἡ περίπτωσις αὕτη εἶνε ἀξία λόγου
 καὶ ὡς ἀναιρούσα ἀρδὴν τὸν δισχυρισμὸν ἰατρῶν τινῶν διατεινο-
 μένων, ὅτι ἡ χρονία περιτονίτις τῶν παιδῶν εἶνε φυματιώδης
 ἄνευ ἐξαιρέσεως καὶ ὡς ἀποδεικνύουσα τὸ δυνατόν τῆς τραυμα-
 τικῆς γενέσεως αὐτῆς. Ἀπεδείχθη δηλαδὴ κατόπιν, ὅτι ἡ παις
 πολὺ πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νόσου, τουτέστι πρὸ τῆς ἐξογκώσεως
 τῆς κοιλίας ἐκακοποιήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ ἰδίως κατε-
 πατήθη ἐπὶ τοῦ δεξιῦ πλευροῦ. Ἡ σπουδαία αἱμορραγικὴ φλεγ-
 μονὴ ἐπὶ τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τοῦ δεξιῦ λοβοῦ τοῦ ἥπατος

συνάδει πρὸς τοῦτο. Ἐκείθεν ἡ φλεγμονὴ ἐξετάθη ἐπὶ τὰ κά-
τω ἐφ' ὄλον τὸ περιτόναιον. Καὶ ἡ δεξιὰ πλευρὴ ἀποδοτέα
ὡσαύτως εἰς τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

Ὡς πρὸς τὴν συμπτωματολογίαν ἀξιοπαρατήρητος ἐν πρώ-
τοις εἶνε ἡ χρόνια πορεία τῆς τραυματικῆς ταύτης φλεγμονῆς,
ἐκτὸς ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ οἰκτεῖαι τῆς μικρᾶς σκοπίως
παρημέλησαν τὰ πρῶτα συμπτώματα, τοῦθ' ὕπερ ἐπὶ τοῦ προ-
κειμένου δὲν εἶνε ἀπίθανον. Κατὰ τὴν εἰς τὸ νοσοκομεῖον εἰσοδόν
ἡ πάθιαις ἦτο ἤδη εἰς πλήρη ἀνάπτυξιν, καὶ ἡ θεραπεία μόνον
συμπτωματικὴ ἠδύνατο νὰ εἶνε. Καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ ταύτης
σταδίῳ ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ μικρὰ εὐαίσθησις τῆς κοιλίας καὶ
τὸ ὅλως ἀδικτάρακτον τῶν ἐντερικῶν λειτουργιῶν μεθ' ὅλην τὴν
κολοσιαιάν καὶ στεγνὴν σύμφυσιν τῶν ἐντερικῶν ἐλίκων. Μόνον
ἀπαξ ἐδέχθη νὰ κινήσωμεν τὴν βραδύνουσαν κοιλίαν διὰ μικρῶν
δόσεων κικίνου ἐλαίου. Ἐκ τούτου γίνεται φανερόν, ὅτι ἐπὶ
χρονίᾳ περιτονίτιδος ἡ κατὰ φύσιν ἢ ὑψικυμένη ἐντερικὴ κένω-
σις δὲν ἀρκεῖ πρὸς πύλησιν ἐσωτερικῶν προσκολλησῶν τῶν
ἐντερικῶν ἐλίκων πρὸς ἀλλήλας. Ὅτι ἡ παρακέντησις δυνατὸν
νὰ ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῆς προσπίπτου φλεγμονῆς, ἥς ἔχθη εὐρέ-
θησαν ἐπὶ τοῦ περιτόναιου, τοῦτο δὲν δύναται ν' ἀρνηθῆ. Πάν-
τως δὲ καὶ ἡ πρόσφατος αὕτη πάθιαις εἶνε ἀξιοπαρατήρητος διὰ
τὴν σμικρότητα τῶν συμπτωμάτων, διὰ τὰς ἀσχημένους καὶ
μάλιστα οὐχὶ σταθεροῦς διαρκεῖς ἐπιτάσεις τῆς θερμότητος. Μό-
νον ὁ ἐπανειλημμένος ἔμετος ἐπροξένει ἐντύπωσιν.

Ἡ σημασία τῆς περιπτώσεως ταύτης ὡς πρὸς τὴν διάγνω-
σιν καὶ αἰτιολογίαν τῆς χρονίᾳς περιτονίτιδος φαίνεται μοι εἶνε
τόσση μάλιντα ἀξιόλογος, ὥσθι οὐδὲν ἄξιον ἐδυνήθη νὰ εὔρω ἐν
τῇ ἱατρικῇ φιλοσοφίᾳ, ἐρευνήσας ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὴν ἐν εἰρήθι-
κων κήρυξιν τῶν ἐντερικῶν τοιχωμάτων. Ἴσως τὰ ὑπὸ
τοῦ Galvani λεγόμενα, ἅπερ δυστυχῶς μόνον ἐν περιλήψει
γὰρ ἴξω (Hirsch und Virchow, Jahresber. 1869 II. 157),
περὶ αἰσθητῶν σαλκεῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐπὶ χρονίᾳς περιτονίτι-
δος ἀ ἀφέρονται εἰς ὅμοια πράγματα. Ἐπειδὴ ὅμως πᾶσαι αἱ
περιπτώσεις τοῦ Galvani ἔχθησαν, οὐδέμιν δὲ ἀπέληξε καλῶς

ὡσαυτὴ νὰ νεκροταμῆ, δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ τι βέβαιον περὶ
αὐτῶν. Ἡ αἰσία ὅμως ἐκβασιμικροτερῆ, ὡς καὶ ὁ Galvani πα-
ραδέχεται, ἔτι ἐπρόκειτο περὶ ἰνωδῶν καὶ πυωδῶν ἀπογεννημά-
των (ἐντεφυλακωμένων ἐστιῶν), ἅτινα εἶνε ἀπόρροφτά.
(Berliner Klin. Wochenschrift. 1874). E. K.

Περὶ τοῦ κοιμῆς (Κουμῆς) ὡς φαρμάκου. — Ἐπειδὴ πολὺς
ἐσχάτως γίνεται λόγος περὶ τῆς χρήσεως τοῦ κοιμῆς κατὰ τῆς
φθίσεως, δημοσιεύομεν ὅσα περὶ αὐτοῦ λέγει ὁ Καθηγητῆς Noth-
nagel ἐν τῇ Φαρμακολογίᾳ αὐτοῦ (ἐκδόσις δευτέρα 1874). Τὸ
κοιμῆς εἶνε ποτὸν ἐν μέρει ζυμωθὲν, ἐν μέρει ἐν ζυμώσει διατε-
λοῦν, ὕπερ ἀρχικῶς κατεσκευάσθη ἐκ γάλακτος τῶν ἐν ζέπταις
διαιωμένων κηρυζίνων (ἐν Ρωσσίᾳ) φηράδων. Εἶνε δὲ βρυστόν
λευκὸν γαλακτώδες, ὁσμῆς ὀξείας, ὑπομιμνησκούσης τὴν εἰδικὴν
τοῦ ἵππου, καὶ γεύσεως κηζούσης, ἠδέως ὑποξώδους. Ἐὰν ἐν τῇ
κοιμῆς ὑπάρχοντα καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ ἀξία παρα-
τηρήσεως συστατικὰ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος εἶνε : οἰνόπνευμα, ἀνθρακι-
κὸν ὀξύ, γαλακτοσάκχαρον, γαλακτικὸν ὀξύ, λίπος, ἅλατα. Ἐπὶ
ἐσχάτων κατεσκευάσθη πολλαχῶς καὶ ἐκ δαμαλείου γάλακτος
τὸ κοιμῆς, ὕπερ κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ Brzeziniski διακρίνεται
τοῦ ἱππέου κοιμῆς, καθότι τοῦτο περιέχει εἰς πλεονα ποσῶ-
τητα τυρίνην, ἐνῶ οἰνόπνευμα περιέχουσι ἀμφοτέρω κατ' ἴσον
ποσὸν περίπου, τοῦ ἱππέου περιέχοντος περὶ $\frac{1}{2}$ % ἐπὶ πλεονα.

Φυσιολογικὴ ἐνέργεια. Τὰ περὶ κοιμῆς λεγόμενα ἐνταῦθα
παραλαμβάνομεν κυρίως ἐξ ἐργασιῶν Ῥώσων ἱατρῶν καὶ πρὸ
πάντων τοῦ Stahlberg, διότι ἐν Γερμανίᾳ μόλις πρὸ μικροῦ ἤρ-
ξαντὸ που κατασκευάζοντες τὸ κοιμῆς, αἱ δὲ περὶ τῶν ἐνεργει-
ῶν αὐτοῦ παρατηρήσεις εἶνε εἰσέτι πολὺ ἐλλιπεῖς.

α.) Ἐπὶ ὑγιαιόντων. Εἰς μικρὰν ποσότητα λαμβανόμενον,
τὸ κοιμῆς (2—3 ποτήρια) προξενεῖ εἰς τὴν μὴ συνειδητὸν εἰς
αὐτὸ κατὰ τὸν στόμαχον αἰσθημα ψύχους, ὕπερ ἄλλως ἐπὶ μα-
κροτέρως χρήσεως ἀντικαθίσταται ὑπὸ αἰσθήσεως εὐαρέστου θερ-
μότητος. Ὁ σπύργος ἐπιταχύνεται, ἐνίοτε δὲ παρὰ προσώποις

διαφερόντως ευδιεργέτοις παρατηρείται μικρά τις διέγερσις των πνευματικῶν λειτουργιῶν.

Μεσαίαι δόσεις (2—3 φιάλαι τὴν ἡμέραν) αὐξάνουσι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ὄρεξιν ἢ ταχύτητι τοῦ σφυγμοῦ γίνεται σαφέστερα, καὶ ἡ ἀναπνοὴ κατ' ἀρχὰς εἶνε συχνοτέρα, κατόπιν δι' ἀραιότερα καὶ βαθυτέρα. Ἀναφαίνεται δὲ καὶ ἐλαφρὰ ἐπειεῖς εἰς οὖρον. Ἡ ψυχικὴ διέγερσις εἶνε καταφανέστερα.

Μεγάλαι δόσεις (4 φιάλαι καὶ πλέον) ἐλαττοῦσι κατὰ τι τὴν ὄρεξιν, συνήθως ἐπέρχεται αἰσθημα κόρου καὶ ἐκλείπει ἢ πρὸς στερεάν τροφὴν ἀνάγκη. Ἡ ἐπὶ τῶν κενώσεων τῆς κοιλίας ἐνέργεια διαφέρει τὸ ὅλιγος πρόσφατον κομῆς ἀπεργάζεται αὐτὰς συχνοτέρας καὶ βρευστάς, ἐνῶ τὸ παλαιὸν (πέραν τῶν 3 ἡμερῶν) ἐπιφέρει εὐψίαν τῆς κοιλίας. Ἡ ἐκκρίσις τῶν οὖρων αὐξάνει σπουδαίως, ὡσαύτως καὶ τὸ εἶδ. β. αὐτῶν, δὲν ἰσπίθη δ' ἀκριβῶς κατὰ τίνα τρόπον τροποποιεῖται ἢ ἐκκρίσις τῶν στερεῶν συστατικῶν. Εἰς τὴν κατ' ἀρχὰς ἐπιταχυνθεῖσαν τῆς καρδίας ἐνέργειαν ἐπειεῖται κατόπιν ἐπιβράδυνσις. Τὰ μεγάλα ταῦτα ποσὰ γενῶσι συνήθως καὶ ἐλαφρὸν ἐσθμὸν μέθης κατ' ἀρχὰς φαιδρότητα, αἰσθητὴν κούνησιν σωματικῆς δυνάμεως, εἶτα χαύνωσιν, κόπωση, εἰς ὑπνον ἐπιφορὰν. Ἡ ὑπνηλία αὕτη καὶ ἡ πρὸς ἐργασίαν παντέλης ἀποστροφὴ ὑπάρχει συνήθως καὶ ὄλον τὸ διάστημα τῆς διὰ κομῆς γενομένης θεραπείας λέγεται ὅμως ἥτι ἐνίοτε παρατηρεῖται καὶ ἀϋπνία κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ κομῆς. (Postnikoff Polubonski).

Ὡς τὸ σταθεριώτατον καὶ ἐνίοτε πράγματι ἀπροσδοκῆτως ἐπερχόμενον ἀποτέλεσμα τῆς παρατεταμένης χρήσεως τοῦ κομῆς (4—6 ἐβδομάδας κατὰ συνέχειαν) μνημονεύεται ὑπὸ πάντων τῶν παρατηρητῶν ὁμοφώνως ἢ αὐξήσις τῆς ὀρέψεως. Τοῦτο δὲ γίνεται τόσο καταφανέστερον, ὅσοι μᾶλλον ἐξηνητημένον ἦτο ὁ μεταχειρισθεὶς τὸ κομῆς, ὅτε καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐπίρχεται τάχιον. Ἡ ὄγκος τοῦ προσώπου χροιά προσλαμβάνει ῥοδίνην δψιν, ἢ ἐκφρασις τοῦ προσώπου γίνεται ζωηρότερα, οἱ ὀφθαλμοὶ στίλβοντες, ἐν διαστήματι βραχέος χρόνου ἐναποτίθεται λίπος πολὺ, τὰ μέλη στρογγυλοῦνται καὶ τὸ βῆρος

τοῦ σώματος αὐξάνει σπουδαίως (ὄρα κατωτέρω τὰς σταθμῆσεις τοῦ Stahlberg).

β.) *Θαυρία τῆς ἐνεργείας.* Ἡ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν μνημονευθεῖσα σύνθεσις τοῦ κομῆς ἐμφανίζει ὅτι ἐν αὐτῇ ἔχρησιν οὐσίῶν, αἰτίνες πᾶσαι ἢ ἤδη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀπαξ λαμβανόμεναι ἢ μετὰ τινος χρόνον εἴτε ἰκαναὶ ἢ ἀσκήσωσιν ὀρισμένην ἐνέργειαν, προδήλιος δὲ τὸ ὅλικόν ἀποτέλεσμα συναποτελεῖται ἐκ τοῦ συνόλου τῶν καθ' ἕκαστα συστατικῶν. Κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε γενομένας παρατηρήσεις φαίνεται, ὅτι μόνον ἐκ τοῦ γάλακτος τῶν φοράδων τῶν στεππῶν δύναται νὰ παραχθῇ κομῆς διαφερόντως λαματικόν· ἀλλ' ὅμως κατὰ τινος νεώτερας εἰδησεὶς ἀνάλογον καὶ τὰ αὐτὰ πρὸς τὸ κομῆς τοῦτο ἔχον λαματικὰ ἀποτέσματα ποτὸν δύναται νὰ παρασκευασθῇ καὶ ἐξ αἰγείου, οὐείου καὶ δαμαλείου γάλακτος (Willi, Schnerp). Εὐρύτεραι παρατηρήσεις ἀπαιτοῦνται ἵνα θεβαιώσωσι τὸ διὰ τὴν θεραπευτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρασκευάσματος λίαν οὐσιώδες τοῦτο γεγονός.

Ὡς πρὸς τὸ κομῆς τῶν στεππῶν δισχυρίσθησάν τινες, ὅτι ἵνα ἔχη τοῦτο λαματικὴν δυνάμιν ἀνάγκη νὰ κατασκευάζεται εἰς τὰς στέππαις αὐτὰς, καὶ ἀπέδωσαν τοῦτο τὸ μὲν εἰς τὴν ἐν ταῖς στέππαις ποιότητα τῆς νομῆς (ἰδίᾳ εἰς εἶδος τι χόρτου *Stirapennata*); τὸ δὲ εἰς τὸ κλίμα ἐκείνων καὶ εἰς ὁμοίᾳς περιστάσεις. Ἄλλαι παρατηρήσεις, κυρίως ὑπὸ Stahlberg, πιθανοποιοῦσιν, ὅτι ἡ ποιότης τοῦ κομῆς ἐξαρτᾶται πολλῶν πλέον ἐκ τοῦ εἶδους τῆς ζωῆς τῶν ἐν ταῖς στέππαις φοράδων καὶ πρὸ πάντων ἐξ ἐσωτερικῶν ιδιοτήτων τοῦ γένους (Race) ἢ ἐκ τῶν μνημονευθειῶν περιστάσεων.

Ἀναφερόμενοι εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν καθ' ἕκαστα ἐν τῷ κομῆς περιεχομένων συστατικῶν δυνάμεθα ἴσως νὰ παραδεχθῶμεν τὰ ἐξῆς ὡς πρὸς τὰ φαινόμενα μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ.

Ἡ ψυχικὴ ἐν ἀρχῇ διέγερσις καὶ ἡ κατόπιν χαύνωσις καὶ ἡ μεγάλη ὑπνηλία εἶνε καταφανῶς ἀποτέσματα τοῦ οἰνοπνεύματος. Εἰς τοῦτο πιθανῶς ἀποδοτέα καὶ ἡ κατ' ἀρχὰς ἐπερχομένη συχνοτης τοῦ σφυγμοῦ. Κατὰ τίνα δὲ τρόπον τὸ ἀνθρώπι-

κόν οξύ εν τῇ μετὰ τοῦ οἰνοπνεύματος ενώσει ταύτη ἐπιδρᾶ ἐπὶ τὴν καρδιακὴν ἐνέργειαν, τοῦτο ἀνάγκη νὰ ἐξευρεθῇ ἀκριβέστερον καὶ δι' ἀμέσου παρατηρήσεως. Ἡ διεγερσις τῆς ὀρξέως, ἡ αὐξήσις τῆς διουρήσεως ἐξαρτῶνται μὲν ἐκ τοῦ ἀνθρακικοῦ, ἴσως δὲ καὶ ἐκ τοῦ γαλακτικοῦ ὀξέως. Ἄν δὲ ἐκ τοῦ δευτέρου ὀξέως προέρχεται καὶ ἡ ἐπὶ παρατεταμένης χρήσεως τοῦ οὐχὶ προσφάτου κομύς ἐπερχομένη στύψις τῆς κοιλίας, ὅπως παραδέχεται ὁ Stahlberg, τοῦτο δεῖται ἔτι ἐξετάσεως. Ὡς πρὸς τὸ κύριον ἀποτέλεσμα τοῦ παρασκευάσματος, τουτέστι τὴν βελτίωσιν τῆς θρέψεως, τὴν αὐξήσιν τοῦ βάρους τοῦ σώματος, θεωρητέα πιδανῶς τὸ γαλακτοσάκχαρον, τὸ λίπος, ἡ τυρίνη, τὸ οἰνόπνευμα, τὰ ἅλατα. Μόνον ὅμως ἡ ἀνάμιξις πάντων τῶν ἐν τῷ κομύς περιχομένων συστατικῶν φαίνεται ὅτι καθιστᾶ δυνατὴν τὴν αἰσίαν θεραπευτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ ὀρισμένων παθολογικῶν καταστάσεων.

Θεραπευτικὴ ἰσχυρογόνος. Τὸ κομύς ἐφαρμίσθη κυρίως διὰ τὴν ὑπὸ τῶν ῥιψῶν λιτρῶν ἐπαινουμένην ἀποτελεσματικότητά κατὰ τῆς φθίσεως, ὑπερβαῖνον, κατὰ τὸ λέγειν αὐτῶν, πάντα τὰ λοιπὰ μέσα ὑπὸ τινὰ ὀρισμένην ἐποψίν. Ἄν εἶνε εἰδικὸν φάρμακον κατὰ τῆς ἐπιτεξεργασίας, καὶ δὲν ἔχει ἀξίαν λόγου ἄμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν τοπικῶν φαινομένων. Καὶ λέγεται μὲν ὅτι μετὰ τὴν ἐπενέργειαν αὐτοῦ ἀμέσως δύναται νὰ παρατηρηθῇ ἐλάττωσις τῆς διηθήσεως καὶ μίκνωσις ἐπὶ τῶν σπηλαίων (ιδίως κατὰ τὸν Postnikoff), ἀλλ' ὅμως τοῦτο ὅπως βεβαιωθῇ ἀνάγκη νὰ γείνωσι πολλῶ ἐπιμελέστεραι καὶ πολυπληθέστεραι παρατηρήσεις. Ἡ σημασία τοῦ κομύς ἐν τῇ θεραπείᾳ τῆς φθίσεως συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὴν μέσον θρέψεως. Ἡ μεγάλη ἰσχυρογόνος ἐκλαίπει, ἡ ὀγκρὰ τοῦ προσώπου χορῶν, ἐνίοτε μάλιστα καὶ μετὰ βραχεῖαν χρῆσιν τοῦ παρασκευάσματος, ὑποχωρεῖ εἰς εὐανθεστέραν ἄψιν, τὸ σῶμα αὐξάνει σπουδαίως εἰς βάρος (πολλάκις ἐντὺς 6 ἑβδομάδων περὶ τὰς 6—11 λίτρας) τὴν μεγάλην ἐκλυσιν διαδέχεται μείζων ἐνεργητικότης. Μετὰ τούτων συμβαδίζει, ὡς λέγεται, ἡ ἐλάττωσις τοῦ πυρετοῦ, τῆς δυσπνοίας καὶ τοῦ βηχῆος καὶ τῆς ἀποχρέμψεως. Κατὰ δὲ

τὰς μέτροι τοῦδε παρατηρήσεις φαίνεται δευτερευόν τὸ ζήτημα ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῆς πνευμονικῆς φθίσεως, τουτέστιν ἂν πρόκειται ἀπλῶς περὶ τυρώδους πνευμονίας ἢ περὶ καγγροειδοῦς φυματώσεως· τούναντίον εἶνε πολὺ σπουδαῖον νὰ ὀρισθῇ ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν πρέπει νὰ γίνεταί ἀρχὴ τῆς διὰ τοῦ κομύς θεραπείας. Κατὰ τὸν Stahlberg ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἰσχυροῦσι καθ' ὅλην τὴν ἐκτασιν αἱ ἐνδείξεις, ὡς ὁ Traube ὄρισεν ἐν γένει ὡς πρὸς τὰ πυρετικὰ νοσήματα· εἶνε δὲ αὐταὶ αἱ ἐξῆς: ἐφόσον ἡ νοσηρὰ ἐπιτεξεργασία ἀπαιτῶσεται ταχέως, καὶ ἡ διηθesis προβάλλει ὀξεῖα, ὁ δὲ πυρετὸς εἶνε ἰσχυρὸς καὶ μικρὰν ἐμφαίνει ὕψισιν, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις τοῦ κομύς· ὅταν ὅμως ὁ πυρετὸς εἶνε μέτριος καὶ ἔχει ἰσχυρὰν ὕψισιν ἢ καὶ ὀλίγην, ὅταν εἰς τὴν ἰσχυροσιν προσγίναται καὶ ὠχρότης τῶν βλεννογόνων καὶ τοῦ δερμάτος, καὶ ἡ ἀρτηριακὴ τάσις εἶνε μικρὰ, ἀρμόζει καὶ ἡ χρῆσις τοῦ κομύς. Ὁ Biezeinski ἐπικυροῖ κατὰ πάντα τὴν ἐνδειξὴν ταύτην, στηριζόμενος εἰς παρατηρήσεις, αἵτινες ἐγένοντο ἰδίως ἐν τῇ Κλινικῇ τοῦ Chalubinski. Κατὰ τὸν Stahlberg εἶνε ὅλως ἐσφαλμένη ἡ γνώμη, ὅτι τὸ κομύς προδιαθέτει εὐκόλως εἰς πνευμονικὰς αἰμορροχίας· συμφέρει ὅμως νὰ προσέχη τις περὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, ὑπαγούσης διαθέσεως εἰς αἱμόπτυσιν.

Ὁν τρόπον ἐπὶ τῆς πνευμονικῆς φθίσεως, τὸ κομύς λέγεται ὅτι ὠφελεῖ ὡς ἐξαιρετικὸν θεραπευτικὸν μέσον καὶ ἐπὶ ἄλλων καχεκτικῶν καὶ ἀναιμικῶν καταστάσεων, ἔχουν ἐπὶ τῆς συνήθους χλωρώσεως, ἐπὶ ἀναιμίας μετ' ἀπώλειαν αἵματος, μετ' ἀφθόνους ἐμπυήσεις, διαιρκεῖς διαρροίας, βρογχόρροϊαν, ἐπὶ μεγάλῃ ἀναιμίας μετὰ παρατεταμένης ὀξεῖας νόσου.

Ὡς ἀντενδείξεις μνημονεύονται ὀργανικαὶ παθήσεις τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀγγείων, καὶ οἰλικὴ πληθώρα καὶ ἀποπληκτικὴ ἔξις, ἀῤῥανικαὶ παθήσεις τῶν νευρικῶν κέντρων, τοῦ ἥπατος, τῶν νεφρῶν.

Ἐνέργεια τῆς ἀτροπίνης ἐπὶ τὴν ἐκκρίσιν τοῦ ἰδρώτος
 ὑπὸ Δρ. Sidney Ringer. — Ἡ παρατήρησις τῆς περιστελλούσης ἐνεργείας, ἢ ἀσκέι ἢ εὐθάλειαν ἐπὶ τῆς ἐκκρίσεως τῶν μα-

στῶν παρεκίνησε τὸν R. νὰ ἐξετάσῃ τὴν καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐκκριτικῶν ἀδένων ἐνέργειαν τοῦ φαρμάκου τούτου, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν ἰδρωτοποιῶν ἀδένων. Ὁ R. ἐφαρμόσας τὴν εὐθαλαίαν ἔσω καὶ ἔξω διήρσε τὰ πειράματα αὐτοῦ εἰς δύο σειράς. 1. Ἄνῃρ 48 ἐτῶς τὴν ἡλικίαν ἐπασχεν ἀφθόνους κατὰ τὸ ἕτερον ἡμισυ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ τραχήλου ἀναφαινομένου ἰδρώτας· οὐδὲν δὲ συνυπῆρχε σημεῖον μαρτυροῦν συμφορήσιν, ὁ ἐλαφρότερος ὅμως σωματικὸς κόπος ἤρκει νὰ ἐπιφέρῃ τοὺς ἰδρώτας τούτους, εἰς οὓς προσεγένετο κατὰ τὸ ἰδρῶν μέρος φουσαλιδιῶδες τι ἐξάνθημα. Χρίσμα ἐξ εὐθαλαίας τρίς τὴν ἡμέραν ἀνατριβόμενον ἐπανήγαγε πολὺν ταχέως τὴν ἐκκρίσιν τοῦ ἰδρώτος εἰς τὸ ὀρθὸν μέτρον, ἢ δὲ βελτίωσις· αὕτη ἐξακολουθεῖ εἰσέτι, θ μῆνας μετὰ τὴν θεραπείαν. — 2. Εἰς παιδία, ἰσχυρῶς κατὰ τὴν κεφαλὴν ἰδρῶντα οὕτως, ὥστε ὁ ἰδρῶς ἀποστάζων διηνεκῶς ἀπὸ τῶν τριχῶν ρυπαίνει τὰ ἐνδύματα καὶ τὰς σινδῶνας, ὡς καὶ εἰς ἐνηλικίας πάσχοντας ὑπερέκκρισιν ἰδρώτος κατὰ τὰς χεῖρας τὸ ἐξ εὐθαλαίας χρίσμα ὠφελεῖ, ἂν οὐχὶ πάντοτε, τουλάχιστον συνήθως καὶ μάλιστα ὅταν ὁ ἰδρῶς συμπλέκεται μετὰ ἐκζέματος. — Ἄφρώματα πρὶν ἢ εἰσαχθῶσιν εἰς ἀτμόλουτρα χρισθέντες διὰ τοῦ ἐξ εὐθαλαίας χρίσματος ἰδρώνουσιν ἐν τῇ λουτρῇ καὶ μετ' αὐτὸ πολλῶ ὀλιγώτερον ἢ ἄλλως. 3. Γυνή τις μέσης ἡλικίας ἔνεκα ρευματισμῶν μετεχειρίζετο ἀτμόλουτρα μετ' ἄ τὸσούτα δαψιλῶς ἰδρῶνεν, ὥστε ἐβρέγοντο αἱ σινδῶνας καὶ αἱ στρωματῆρες. Μετὰ ὑποδέρειον ἐκ 0,006 ἀτροπίνης παρευθῆς τὸ δέρμα ἐγένετο ξηρόν. Ἐτὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο διήρσε δύο ὥρας καὶ εἶτα ἡ γυνὴ ἰδρῶνεν ἐκ νέου. Ἡ γυνὴ αὕτη καὶ δύο ἄλλα πρόσωπα ἐπάθον τὴν ἐν τῇ λαμῇ αἰσθησὶν τῆς ξηρασίας, οὐχὶ ὅμως καὶ διαστολὴν τῆς κόρης. — 4. Εἰς παιδίον εἰσελθὼν εἰς τουρκικὸν λουτρὸν ἐπανελήφθη τὸ αὐτὸ πείραμα. Καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔπαυσεν ὁ ἰδρῶς παρευθῆς μετὰ ἔνεσιν 0,002 ἀτροπίνης. — 5. Ἄνῃρ μέσης ἡλικίας ἐπασχεν ὁμοίους ἰδρώτας, ὡς ὁ ὑπὸ τὸν ἀριθμ. 1. Μετὰ ὑποδέρειον ἔνεσιν μορφίνης οἱ ἰδρώτες ἠβλήσαν, ἐνῶ μετὰ ἔνεσιν ἀτροπίνης ἐξέλιπον ταχέως. Ἀλλὰ καὶ τῆς σιελόρροιας ἡ θεραπεία διὰ τῆς ἀτροπίνης

ἀπεδείχθη ἐπιτυχὴς ὑπὸ τοῦ ἐν Βρεσλαύῃ Ebstein. Ἄνῃρ 18 ἐτῶν ἡλικίας προσβλήθεις ὑπὸ ἀριστερᾶς ἡμιπληγίας ἐπασχεν ἰσχυρὰν σιελόρροϊαν· τὸ σιέλον ἔβρεεν ἀπαύστως ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς γωνίας τοῦ στόματος. Ὁ Ebstein ἀναφερόμενος εἰς τὰς γωνιστάς ἐρεύνας τοῦ Keuchel καὶ Heidenhain παρήγγειλεν εἰς τὸν ἀβρῶστον νὰ λαμβάνῃ καθ' ἡμέραν ἐν καταπότιον περιέχον $\frac{1}{2}$ κόκκου ἀτροπίνης καὶ ἠύξησε βαθμυδὸν τὴν δόσιν ἐντὸς οὐκ ἄνω μέρου εἰς 3 καταπότια τὴν ἡμέραν. Τὸ ποσὸν τοῦ ἐκχεομένου σιέλου, ὅπερ κατ' ἀρχὰς συνεπροσοῦτο εἰς 500—600 κυβ. ἐκκατοστ. τὴν ἡμέραν, ἔβαιεν ἐλαττούμενον βαθμυδὸν εἰς 300, εἶτα εἰς 275, 100 καὶ 90. δὲν ἐξηλείφθη ὅμως ἡ σιελόρροια ἐξ ὀλακλήρου καὶ 4 καταποτίων δοθέντων. Ἐκτὸς διαστολῆς τῆς κόρης οὐδὲν ἄλλο φαινόμενον παρατηρήθη δυνάμενον ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀτροπίνης. Ἡ σιελόρροια κατὰ τὰ φαινόμενα προήρχετο ἐξ ἐρεθισμού τῆς χορδῆς τοῦ τυμπάνου. Ἡ ἀτροπίνη παρακωλύει ἢ παραλύει τὴν ἐνέργειαν ταύτην τοῦ βλήντος νευρικοῦ κλάδου ἐπὶ τὸ παρέγχυμα τοῦ ἀδένος, χεῖρις νὰ παρατηρῶνται οὐδ' αἱ ἐλάχισται ἀλλοιώσεις εἰς τὰς λειτουργίας τῆς κυκλοφορίας ἢ τῆς πίσεως τοῦ αἵματος καὶ ἐπομένως ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ἦτο ἐνδείξιμὴν. (Graevells Notizen und. Klin Wochenschr. 1874). Γ. Κ.

Περὶ τυλώδους φλεγμονῆς κατὰ τὸ μισοθώρακιον καὶ τὸ περικάρδιον (Mediastino — Pericarditis) καὶ τοῦ παραδόξου σφυγμοῦ, ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Küssnial. — Τὴν ποικίλιαν ταύτην τῆς περικαρδίτιδος χαρακτηρίζει πρὸ πάντων ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν φλεγμονὴν οὐ μόνον τοῦ ἀβρογόνου, ἀλλὰ μάλιστα καὶ κυρίως τοῦ ἰνώδους περικαρδίου (Fibro — Pericarditis) μετὰ τοῦ συνεκτικοῦ ἴστου, ὅστις ἀπὸ τοῦ τύπου τῆς ἀναδιπλώσεως τοῦ περικαρδίου παρατείνεται κατὰ μῆκος τῶν μεγάλων ἀγγειακῶν κορμῶν ἐπὶ τὰ ἄνω μέχρι τοῦ τόξου τῆς ἀορτῆς (Mediastinitis). Τὸ ἀπογόννημα τῆς φλεγμονῆς εἶνε ἰνώδη διαπλάσματα, ἀδρῶν ἐν συνεκτικοῦ ἴστου ἰμάντες καὶ νήματα. Οὕτω δὲ τὸ περικάρδιον παχύνεται καὶ συγχρόνως ἐμφαίνει μεγάλην ῥοπήν εἰς ἐ-

ρήμων. Κατά τὸ μεσοθωράκιον ὅμως γεννῶνται τυλώσεις, αἵτινες ἐλαττούμεναι τὴν πачύτητα ἀπὸ τοῦ περικαρδίου καὶ παρατεινόμεναι ἐπὶ τὸ ἀορτικὸν τόξον καὶ τὰς ἀνωτέρους φλέβας περισφίγγουσι, στενοῦσι, κάμπτουσι καὶ σκολιοῦσι τοὺς ἀγγειακοὺς κορμούς, καθέλκουσι τὸ ἀορτικὸν τόξον πρὸς τὸ περικάρδιον, ἐνίοτε δὲ συγκολλῶσι καὶ τοὺς ἀγγειακοὺς κορμούς ἀμέσως πρὸς τὸ ἀνώτερον τμήμα τοῦ στέρνου. Πρὸς διάγνωσιν τῆς παθήσεως ταύτης συμβάλλουσι κυρίως δύο φαινόμενα α.) ἡ σφυγμὸς ἐκλείπει κανονικῶς ἢ γίνεται μικρὸς κατὰ τὴν εἰσπνοὴν καὶ τοῦτον ἀνομάζει ὁ Kussmaul σφυγμὸν παράδοξον καὶ β.) αἱ φλέβες τοῦ τραχήλου διογκοῦνται κανονικῶς, μάλιστα δὲ οἱ βολβοὶ τῶν σφαιγιτιδίων ἐπὶ ἰσχυρῶς βαθείας εἰσπνοῆς. Τὸ σμπτωμα τοῦτο ὅμως δὲν ὑπάρχει πάντοτε. Ἀμφότερα τὰ φαινόμενα γεννῶνται ἐκ τούτου, ὅτι τὸ στέρνον ἐπὶ ἐκάστης εἰσπνοῆς ἐπιδρᾷ στενοῦν τὰ μεγάλα ἀγγεῖα διὰ τοὺς ἰνώδεις μεσοθωράκιους ἰσάντας. Ἐκ τῆς ἐκείστοτε δὲ προσφύσεως καὶ ἰσχύος τῶν ἰσάντων ἐκείνων ὡς καὶ ἐκ τοῦ βάθους τῆς εἰσπνοῆς ἐξαρτᾶται ἡ μικρότης ἀπλῶς τοῦ σφυγμοῦ ἢ ἡ παντελής ἐκλείψις, ὡς καὶ ἐντεῦθεν γίνεται φανερόν διὰ τι ἢ κατὰ τὴν εἰσπνοὴν ἐξόγκωσις τῶν τραχηλικῶν φλεβῶν ὑπάρχει μόνον ἐνίοτε. Ἐὰν πλὴν τῶν φαινόμενων τούτων, τὸ ἀναμνηστικόν, ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ πορεία τοῦ πάθους ὡς καὶ ἡ φυσικὴ ἐξέτασις τῆς καρδίας καὶ αἱ ταραχαὶ τῆς κυκλοφορίας ἀποδεικνύουσι περικαρδίτιν καὶ ἐρήμωσιν τῆς περικαρδικῆς κοιλάτης, δυνάμεθα νὰ διαγνώσωμεν τυλώδη μεσοθωρακιοπερικαρδίτιν (Mediastino-pericarditis). Ὁ Kussmaul δημοσιεύει τρεῖς μόνον περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ διάγνωσις ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς νεκροτομῆς, μίαν παρατηρηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Grisebeger (1854) καὶ δύο ὑπ' αὐτοῦ (1873), τρίτην δὲ ἐπὶ ἀρρώστου ζώντος ἔτι. Ὁ Kussmaul διέγνωσε τὴν πάθησιν πάντοτε ἐν τῇ ζωῇ. Ἐπὶ τέλους ὁ K. παρατηρεῖ ὅτι τὰ μνημονευθέντα δύο φαινόμενα δύνανται νὰ ὑπάρξωσι καὶ ἐπὶ ὄγκων τοῦ μεσοθωρακίου, εἰ καὶ μέχρι τοῦδε δὲν φαίνονται ποτε παρατηρηθέντα. Κατὰ τὴν διαφορικὴν διάγνωσιν ἄξια προσοχῆς εἶνε τὰ ἐπόμενα: α.) Ἀναμνηστικόν, ἀρχὴ καὶ αὐξήσις τοῦ πάθους ὑπὸ

συμπτώματα, αἵτινα ὑποδεικνύουσι τὴν ὑπάρξιν περικαρδίτιδος ἢ ἐρήμωσης τοῦ περικαρδίου: β.) Ἐκ προσθίων ὄγκων τοῦ μεσοθωρακίου συνήθως ὑπάρχει μόνον ἀτάκτως περιορισμένη ἀμβλύτης ἢ μάλιστα προβολὴ τῆς ἀνωτέρας μοίρας τοῦ στέρνου καὶ τῶν γεινιαξουσῶν πλευρῶν· τὰ δὲ φαινόμενα ταῦτα λείπουσι καὶ ἐπὶ ἀφθόνου ἐπιεξιδρώματος κατὰ τὸ μεσοθωράκιον καὶ ἐπὶ ἀμέσου συμφύσεως τῶν κατὰ τὸ μεσοθωράκιον ἀγγειακῶν κορμῶν μετὰ τοῦ στέρνου δι' ἐξιδρωματικῶν μαζῶν γ.) Ὅγκοι τοῦ μεσοθωρακίου ἐπιφέρουσι συχνάκις ἀπόθωσιν τῆς καρδίας, ἐνθ' ἢ προκειμένη ἐν τῷ λόγῳ πάθους οὐδένα ἐπιφέρει ἀξιοπαρατήρητον μετατοπισμὸν τῆς καρδίας.

(Graevels Notizen, 1874) Γ. Κ.

Ἐντερικὸς ἐγκολεασμὸς διαρκέσας ἑνδεκά μῆνας ὑπὸ Dr. Leichtenstern. — Ὑφαντῆς τις εἴκοσι καὶ ἑκτὼ ἐτῶν ἡλικίας φαγὼν κεράσια τένα μετὰ τῶν πυρήνων καὶ πτωῶν ἡμισυ ποτήριον γλεύκους κατελήφθη μετὰ πολλὰς ὥρας ὑπὸ πόνων ἰσχυρῶν κατὰ τὴν κοιλίαν, εἰς αὗς τὴν ἐπιύσαν προσεγένοντο τεινεσμὸς καὶ διαρροαὶ κενώσεως μετὰ κροκιδίων αἵματος ἀνάμικτοι, δι' ὧν ἐξεβλήθησαν πολλοὶ κερασίων πυρήνες. Ἐφθρομοσθέντων ζεσθῶν καταπλασμάτων καὶ πολλῶν καθαρῶν, ἐπὶ ἡλθον τόσων ἐπώδουνοι διαρροαὶ ἀποπατήσεως, ὥστε ἐδέχετο νὰ δοθῶσι φάρμακα στυπτικὰ τῆς κοιλίας, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Τῇ 8 Ἀυγούστου 1871 (14 ἡμέραν περίπου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νόσου) ὁ ἀρρώστος προσήλθεν ἐνα ζήτησιν συμβουλῆν ἐν τῇ Κλινικῇ τῆς Τυβίγγης, ὅπου παρατηρήθησαν τὰ ἑξῆς: κοιλία ὀμαλῶς ἐξωγχομένη καὶ περιτενής, πανταχοῦ εἰς τὴν πίεσιν ἀλγεινὴ. Πάραγγελία: κλύσματα ἐκ χαμαμηλῶν καὶ ὀπίου, ἔσω δὲ ὡσαύτως ὀπίον. Ἡ κατάστασις ἀναλαίωτος· αἱ κενώσεις ὑδαρεῖς θολεραὶ πως, ὀλίγαι τὸ πρῶτον καὶ αἰμομιγεῖς κατὰ τὸ λέγειν τοῦ πάσχοντος. Τῇ 18 Ἀυγούστου, ἐξηκριβώθη ὄγκος μετρῶς σκληρὸς, ἀλλαντοειδής, ἀντιστοιχῶν κατὰ τὴν φορὰν τοῦ ἐγκαρσίου κόλου· ἐπὶ τοῦ ὄγκου ὁ ἐξ ἐπιρροῦσεως ἦχος εἶνε κενὸς τυμπανικός. Τῇ 25 Ἀυγούστου ἐγένετο διὰ κλύσματων

τλίας κλύσμα εκ 1200 κυβ. εκατοστομι χλιαροῦ ὕδατος, μετ' ἑπὶ ἤλθον μικρὰ ἀνακούφισις καὶ 2 κενώσεις φυσικοῦ χρώματος καὶ συσφάσεως· μετὰ ἐπανάληψιν καὶ ἐτέρου κλύσματος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εκ ψυχροῦ ὕδατος ὁ ἀρρώστος ἀποπατεῖ καθ' ἑκάστην. Τῇ 7 Νοεμβρίου εἰσῆλθεν ὀριστικῶς εἰς τὴν Κλινικὴν, διότι οἱ τε κατὰ παροξυσμούς πόνου καὶ ὁ ὄγκος παρέμεινον. Ὁ Liebermeister διαγιγνώσκει ἐντερικὸν ἐγκολεασμὸν καὶ μάλιστα, ὡς τοῦτο συνηθέστατα συμβαίνει, τοῦ εἰλεοῦ καὶ τυφλοῦ εἰς τὸ κώλον. Ἀντιστοίχως δὲ πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ὄγκου ὁ L. ὑπέλαβεν, ὅτι τὸ εκ τοῦ εἰλεοῦ, τυφλοῦ καὶ ἀνιόντος κώλου συνιστάμενον παρένθετον προχωρεῖ μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ τὸν καλεῶν σχηματίζοντος ἐγκαρσίου κώλου. Ἀξιοθαύμαστα ἐν τῇ διαγιγνώσει ταύτῃ μένουσιν αἱ φυσιολογικαὶ ἀποπατήσεις καὶ ἡ μακρὰ διάρκεια τῆς νόσου· ἀλλ' ὁμοίως εἶνε δυνατόν· τοῦτο, ἐάν μοῖρα ἐντερικὴ ἐλάσσονος περιμέτρου παρεμβληθῆ εἰς ἐτέραν μείζονος περιμέτρου. Ἐμφυσάσεις ἀέρος γενόμεναι ἐπανειλημμένως διὰ τῆς ἐδρας ἡλάττωνον μὲν ὀλίγον τοὺς πόνους ἀλλ' οὐδὲν ἐπέδρυν ἐπὶ τὸν ὄγκον. Ἐφαρμογὴ μεγάλων κλυσμάτων δι' ὕδατος εἰς οὐδὲν ὠφέλησαν· ἐπὶ τέλους περιωρίσθησαν χορηγοῦντες ὀπιούχα καὶ θρεπτικὴν ὀλίγα κόπρανα σχηματίζουσαν τροφήν ἐπιμελούμενοι, ὥστε ὁ ἀρρώστος ν' ἀποπατῆ τακτικῶς ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι μετ' ἀπόπτωσιν τοῦ παρενθέτου εκ γαγγραινας ἦτο δυνατόν εἰσεῖτε ἱσκις, σωζομένης τῆς ἐντερικῆς συνεχείας. Ὁ ὄγκος προέμενε καὶ ἀνευρίσκετο εὐκολιώτατα ἐν καιρῷ τῶν παροξυσμῶν τῶν πόνων ὡς καὶ μετὰ μακρὰν κάθαρσιν τὸ ἰδιάζον δὲ τοῦτο παρατηρεῖτο ἐξ ἀρχῆς. Τῇ 21 Μαρτίου ὁ ἀρρώστος κατέλιπε τὸ νοσοκομεῖον καὶ ἐπέστρεψεν οἴκαδε, ὅπου τῇ 6 Ἰουνίου κατελήθη αἶρνης ὑπὸ σφοδρῶν πόνων καὶ ὑπὸ δυσκοιλιότητος ἀνωσταμένης εἰς πάντα τὰ μέσα. Ἐπῆλθε δὲ ἔμετος κοπρανώδης καὶ τὴν νύκτα τῆς 12 πρὸς τὴν 13 Ἰουνίου ὁ θάνατος. Ἡ ὑπὸ τοῦ Liebermeister γενομένη νεκροτομὴ ἐπεκύρωσε τὴν διάγνωσιν. Βύβηθη ἐγκολεασμὸς εἰλεοτυφλικός, οὗ τὸ προκείμενον μέρος ἐσχηματίζετο ὑπὸ τῆς μοίρας τοῦ εἰλεοῦ τῆς εἰσβαλλούσης εἰς τὸ τυφλόν, ὁ ἐσωτερικὸς κύλινδρος ὑπὸ

τοῦ εἰλεοῦ, τὸ ἐνδιπλωθὲν μέρος ἢ ὁ ἐξερχόμενος κύλινδρος πρὸ πάντων ὑπὸ τοῦ τυφλοῦ, περαιτέρω ὑπὸ τοῦ ἀνιόντος καὶ μέρους τοῦ ἐγκαρσίου κώλου, ὁ δὲ κολεὸς τέλος ὑπὸ τοῦ ἐγκαρσίου κώλου. Τὸ ἔντερον πρὸ τῆς εἰς τὸν ἐγκολεασμὸν εἰσόδου εἶνε πεπταχυνόμενον ἐν εἰδει κώλου καὶ σφύδρα πεπληρωμένον ὑπὸ πολτωδῶν μαζῶν. Κατὰ τὸ τμήμα τοῦτο εὕρισκονται πλεονα βαθύχροα γαγγραινώδη μέρη ἔχοντα μέγεθος γροσσίου μέχρι φορινίου ἐκτάκτως εὐδιάβρηκτα, ἐξ ὧν ἐπῆλθε περιτονίτις εκ διατρήσεως. (Deutsches Archiv. f. Klin. Medicin Bd. 12. S. 381). Γ. Κ.

Ἰκτερος μετὰ τὴν χρῆσιν τῆς χλωράλης. — Ὁ Warnich δημοσιεύει τὰς ἐπομένους περιπτώσεις: α.) Γυνὴ 37 ἐτῶν, ἦτις, ὡς ἀπέδειξεν ἡ νεκροτομή, εἶχε σκίβρον ζενῶς συμπεφυκῶτα μετὰ τῆς πυλωρικῆς ἀκρας τοῦ στομάχου καὶ στερεῶς συμπεριλαμβανόμενα πάγκρεας καὶ δωδεκαδάκτυλον, καὶ ἦτις ἐν τῇ ζωῇ ἐπασχεν ἔμετον, πόνους κατὰ παροξυσμούς εἰσβάλλοντας κατὰ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον καὶ μέτριον ἰκτερον, ἔλαβεν ἐντός βλενωδους ποτοῦ 69,30 χλωράλης τῇ 9 Δεκεμβρίου. Τὴν νύκτα ἡσυχία παντελῆς· τὴν ἐπιούσαν δὲν ὑπῆρξε δυνατόν ἡ ἀφύπνισις τῆς ἀρρώστου κατ' οὐδένα τρόπον· ἐγένετο ἐλαιοπρασίνη· τὴν δ' ἐπομένην ἡμέραν ὑπνηλία, ἐλαφρὰ παραληρήματα. Τὴν νύκτα τῆς 11 πρὸς τὴν 12 θάνατος. Τὸ ἦπαρ κηξημένον τὸν ὄγκον καὶ χρώματος βαθέος ἐρυθροφαίου, λίαν πολύαμνον· ἡ χοληδόχος κύστις ἀτροφικὴ, κενή. β.) Γυνὴ 34 ἐτῶν ἡλικίας πάσχει κατὰ παροξυσμούς ἀπὸ 3 ἐτῶν πόνους κατὰ τὴν ἥπατικὴν χώραν, ἔχει βαθύχροαστέραν τὴν χροιάν τοῦ δέρματος, πρὸς τοῦτοις χολοχρωστικὴν ἐν τοῖς οὖροις, ἀχροα διαχωρήματα καὶ ἀνορεξίαν. Διεγνώσθη κωλικὸς εκ χολολιθῶν. Βραδύτερον οἱ πόνου ἐγένοντο συνεχέστεροι καὶ ἐμετρίζοντο μόνον διὰ μορφίνης. Τῇ 6 Ἰαν. 1870 ἐν ἀρεψήματι σαλέπεις ἐχορηγήθησαν εἰς αὐτὴν 8 γραμμ. χλωράλης. Μετὰ ἤσυχον νύκτα ἡ χροιά τοῦ δέρματος τὴν ἐπιούσαν ἦτο θαυραῖα πρασινοκιτρίνη, εἰ ἐπιπεφυκότες κιτρινόφαιοι μετὰ μετρίας ἐκχυμώσεως. Μετρία ὑπνηλία καὶ ἀναισθησία. Ἐξέφρυσεν αἷμα μέλαν ἀπὸ τοῦ στόματος, τῆς βίβης καὶ τοῦ κο-

λευδ' ή Οερμασία κατέπεσε θαθμηδόν μέχρι 34, 80. Έν τῷ αἵματι εὐρέθη αὐξήσις τῶν λευκῶν αἰμοσφαιρίων (1:40). Τῇ 8 τ. μ. θάνατος. Τὸ ἥπαρ ἦτο στερεῆς συμπεφυκὸς πρὸς τὰ περίε. Ὁ χοληδόχος πόρος ἐλεύθερος. Ἡ χοληδόχος κύστις εἶχε τοιχώματα παχέα· αὐτὴ δὲ καὶ οἱ λεπτοὶ διακλαδισμοὶ τῶν χοληγωγῶν, ἐπίσης πεπαχυμένον τὰ τοιχώματα, περιείχον ὄφθαλμοειδῆς βύσσιν χροῖας ἀνοικτοῦ ἐρυθροῦ, ἀλλ' οὐδὲν σύγμαμα. Ὁ ὄγκος τοῦ ἥπατος κατὰ φύσιν, ἡ χροιά αὐτοῦ πρασινοκίτρινη· τὰ ἥπατικά κύτταρα θολερὰ, κατὰ τόπους κοκκώδως ἐκπεφυλισμένα. Σπλῆν ὀλίγον τι ἐξωγυωμένος, θαθμύερυθος. Ἀμφότεροι οἱ νεφροὶ μετρίου ἐξωγυωμένοι καὶ ἰσχυρῶς τὴν λιπώδη ἐμφύλιαν πάσχοντες. γ.) Κόρη 40ετῆς πάσχουσα ἀνεπάρκειαν τῆς μητροειδῆς μετὰ τῶν ἐπιγενομένων εἰς τὴν πάθεισιν αὐτὴν ἐξογκώσεως τοῦ ἥπατος καὶ μετὰ μετρίου ἰκτέρου τῶν ἐπιτεφυκῶν, δι' ἀπνίαν καὶ δύσπνοϊαν ἔλαβε 3 γραμμ. χλωράλης διὰ μιᾶς. Τὴν ἐπιούσαν τὰ αὐτὰ φαινόμενα ὡς καὶ εἰς τὰς προμνημονευθείσας, τὴν δ' 11 ἡμέραν θάνατος. δ.) Ἰυνή τις ἐπασχε γαστρογίης. Ἐπὶ τινος παροξυσμοῦ ἔλαβε 2 γραμμ. χλωράλης. Τὴν ἐπιούσαν ἰκτεριώθη, ἀλλὰ κατὰ τὰ λοιπὰ εἶχε κελῶς. Πρὸς τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ ἰατροῦ, ἐπαναληφθέντων τῶν πόνων, ἔλαβε καὶ πάλιν τὴν χλωράλην· τὰς ἐπομένους τρεῖς ἡμέρας καταλαμβάνεται ὑπὸ ἰκτέρου, καὶ καρωτικῆς καταστάσεως διακοπτομένης ὑπὸ παρεμπιπτουσῶν διεγέρσεων καὶ σφοδρῶν παραληρημάτων. Ἀνέλαβεν ὅμως ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης καὶ ὁ ἰκτερος ἐξῆλειθη ταχέως. ε.) Κτίστis πάσχων παραλήρημα τρομώδες ἔλαβε 4 γραμμ. χλωράλης μετὰ 0,015 μορφίνης μετ' ἐπιτυχίας. Μετὰ 9 μῆνας ἐπαναληφθέντος τοῦ παραληρήματος ἐπανελάβε τὴν αὐτὴν δόσιν τῆς χλωράλης, μεθ' ἣν ἀνεφάνη ἔντονος ἰκτερος, ὑπνηλία, κῶμα. Μετὰ 9 ἡμέρας ἐπανήλθεν ἡ συνείδησις· ὁ ἰκτερος μετὰ 14 ἡμέρας ἐξέλιπεν ὁ ἀέρωστος ἰσθμῶς.

(Deutsch. Archiv. f. Klin. Med.)

Γ. Κ.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΔΕΙΟΣ ΛΓΩΝ.

Κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐν Ἀθήναις ἰατρικῆς Ἑταιρίας ὁ προσεχῆς Συμβουλίδειος ἀγὼν θέλει τελεσθῆ τὸν Μάϊον τοῦ 1876, αἱ δὲ ἐπὶ τούτῳ πραγματεῖαι γίνονται δεκταὶ μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1875.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Ὀκτωβρ. 1874.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς ἐν Ἀθήναις ἰατρικῆς Ἑταιρίας).

BIBLIA NEOFANEI.

ΝΟΣΟΙ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ, ὑπὸ Α. Βιτσάρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. Τόμος Α'. Νόσοι τῆς Μήτρας. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἑρμοῦ. 1874. Τιμᾶται δραχ. 8. Εὐρίσκειται παρὰ τῷ ἐκδότη καὶ παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ Γ. Δ. Κουτσουροπούλου.

Ἦν περὶ τοῦ ἀξιολόγου τούτου συγγράμματος ἡμετέραν κρίσιν δι' ἑλλησφιν γλώσσῃ ἀναβάλλομεν εἰς τὸ ἐπομένιον τεύχος τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Η έτησία συνδρομή ώρισθη προπληρωτέα

Λιζ τούς έτους του Κράτους Αγαγ. 10.
" " έν τή έλλοδαπή Φραγ. 12.